

C.

KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. VYMEDZENIE HRANÍC DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

Generálny smer trasy inovovaného vedenia V404 Varín - št. hranica SR/ČR je **v oboch variantoch** juh - sever.

Oba posudzované varianty trasovania vedenia vedú vrchovinovou krajinou Kysúc s typickým rozptýleným lazníckym osídlením, so sieťou značkových peších turistických trás a cyklotrás. Trasa dvakrát križuje samotnú rieku Kysuca s príľahlou nivou. Okolie trasy vedenia je predovšetkým intenzívne lesohospodársky využívané a v súčasnosti poznačené na mnohých miestach značnou degradáciou lesných porastov vo forme smrekových monokultúr, vyschnutých porastov, rozsiahlych rúbaní a holín. Vo využívaní poľnohospodárskej pôdy prevládajú pasienky.

Inováciou vedenia sa otvorili možnosti vyriešiť konflikt jeho súčasného trasovania cez zastavané územia niektorých obcí s výskytom trvalo obývaných domov v ochrannom pásme, resp. konflikt s územným plánom niektorých obcí. Výsledkom sú navrhnuté lokálne obchádzky v lokalitách Kysucké Nové Mesto - Dúbie a Zákopčie - Korbašovci ako aj alternatívne trasovanie vedenia v lokalitách Snežnica a Čadca - Siheľník, premietnuté do navrhnutého trasovania oboch variantov inovovaného vedenia.

Trasovanie vedenia vo **VARIANTE 1** obchádza mesto Čadca zo západnej strany, pričom takmer v celej dĺžke 35 km využíva existujúci koridor ochranného pásma dlhodobu prevádzkovaného vedenia V404.

VARIANT 2 využíva uvedený existujúci koridor v prvej polovici trasovania (20 km úsek od Varína po Ochodnicu), ďalej je trasovaný v novonavrhovanom koridore v dĺžke 19,5 km, pričom obchádza Čadcu z východu, kde križuje intenzívne urbanizovaný priestor v mestskej časti Podzávoz s koncentráciou líniových (cesta I. triedy, železničné trate, diaľnica vo výstavbe) a plošných (areál prevádzkovej skládky odpadov, priemyselný park) antropogénnych prvkov.

Podrobnejší opis trasovania inovovaného vedenia V404 v oboch variantoch je uvedený v časti A.II.9.

Dotknutým územím pre inováciu vedenia V404 Varín - št. hranica SR/ČR je širší priestor nepravidelného tvaru ohraničujúci okolie oboch variantov trasovania inovovaného vedenia.

Dotknuté územie bolo vyčlenené s ohľadom na možný predpokladaný vplyv jeho výstavby a prevádzky na územie v ktorom bude pôsobiť, a to na základe nasledujúcich generálnych princípov vyjadrujúcich vzťah územia k vedeniu:

- trasovanie vedenia katastrálnym územím príslušnej obce
- trasovanie štátnych hraníc
- vizuálny dosah stavby takéhoto druhu v krajine
- línie hraníc prirodzených prvkov súčasnej krajinnej štruktúry
- línie antropogénnych prvkov súčasnej krajinnej štruktúry

Takto vymedzený priestor je tvorený primárne celými dotknutými katastrálnymi územiami alebo ich časťami, ktoré sa priestorovo viažu ku koridoru navrhovaného vedenia. V mnohých častiach dotknutého územia je jeho hranica z praktických dôvodov vedená nie hranicou príslušného katastra, ale významným líniovým prvkom súčasnej krajinej štruktúry (rieka, cestná komunikácia, hranica lesa, lesný chrbát a pod., v zmysle vyššie vytýčených princípov).

Vyčlenené dotknuté územie ako aj situácia trasovania inovovaného vedenia V404 v oboch posudzovaných variantoch sú znázornené v Prílohe č.1 tejto dokumentácie.

Charakteristika väčšiny zložiek životného prostredia je opísaná pre plochu dotknutého územia. V niektorých prípadoch je pre väčšiu presnosť charakterizovaný priamo koridor trasy vedenia s ochranným pásmom. Naopak, niektoré údaje charakterizujú z praktických dôvodov širší priestor, ktorý predstavuje príslušné katastrálne územie, vyššia geomorfologická jednotka, regionálna jednotka, dotknuté okresy, príp. kraj.

II. CHARAKTERISTIKA SÚČASNÉHO STAVU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

II.1. GEOMORFOLOGICKÉ POMERY

Dotknuté územie, podľa regionálneho geomorfologického členenia Slovenska (Mazúr, Lukniš 1986) patrí do Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, subprovincie Vonkajšie Západné Karpaty. V rámci uvedenej subprovincie do neho zasahujú tri oblasti: Stredné Beskydy, Slovensko-moravské Karpaty a Západné Beskydy. Iba juhovýchodný okraj dotknutého územia zasahuje aj do subprovincie Vnútorne Západné Karpaty - oblasti Fatransko-tatranskej - celku Žilinská kotlina - podcelku Varínske podolie.

Trasa vedenia prechádza postupne nasledovnými geomorfologickými jednotkami:

VARIANT 1

Úsek ES Varín - Oškerda

oblasť: Stredné Beskydy, celok: Kysucká vrchovina, podcelok: Kysucké bradlá

Úsek Oškerda - Nesluša

oblasť: Slovensko-moravské Karpaty, celok: Javorníky, podcelok: Nízke Javorníky, časť: Rovnianska vrchovina

Úsek Nesluša - Ochodnica

oblasť: Slovensko-moravské Karpaty, celok: Javorníky, podcelok: Nízke Javorníky, časť: Ochodnická vrchovina

Úsek Ochodnica - Čadca

oblasť: Slovensko-moravské Karpaty, celok: Javorníky, podcelok: Vysoké Javorníky, časť: Rakovská hornatina

Úsek Čadca (Kysuca)

oblasť: Západné Beskydy, celok: Turzovská vrchovina, podcelok: Hornokysucké podolie

Úsek Čadca - MČ Milošová

oblasť: Západné Beskydy, celok: Turzovská vrchovina, podcelok: Predné vrchy

Úsek MČ Milošová - št. hranica SR/ČR

oblasť: Západné Beskydy, celok: Turzovská vrchovina, podcelok: Kornická brázda

VARIANT 2

Úsek ES Varín - Oškerda

oblasť: Stredné Beskydy, celok: Kysucká vrchovina, podcelok: Kysucké bradlá

Úsek Oškerda - Nesluša

oblasť: Slovensko-moravské Karpaty, celok: Javorníky, podcelok: Nízke Javorníky, časť: Rovnianska vrchovina

Úsek Nesluša - Ochodnica

oblasť: Slovensko-moravské Karpaty, celok: Javorníky, podcelok: Nízke Javorníky, časť: Ochodnická vrchovina

Úsek Ochodnica - Horelica

oblasť: Slovensko-moravské Karpaty, celok: Javorníky, podcelok: Vysoké Javorníky, časť: Rakovská hornatina

Úsek Horelica - Dunajov - Čadečka

oblasť: Stredné Beskydy, celok: Kysucká vrchovina a Kysucké Beskydy, podcelok: Krásňanská kotlina a Javorský Beskyd

Úsek Čadečka - Svrčinovec - št. hranica SR/ČR

oblasť: Západné Beskydy, celok: Jablunkovské medzihorie

Pre dotknuté územie je charakteristické časté striedanie typov reliéfu. Nachádzame v ňom areály zvlínených pahorkatín, vrchovín, hornatín, erózných brázd. V oblasti Kysuckého Nového Mesta sa nachádza tiež reliéf nivy.

Dominantným tvarom reliéfu sú prevažne ploché chrbty vysočín a hornatín, doliny typu V ako aj úvaliny, miestami sú dobre vyvinuté nivy a terasy. Pozorujeme tu tiež zvyšky stredohorského a poriečneho systému, ako aj sústavu mladých údolných zárezov.

Špecifikom Kysuckej vrchoviny je vývoj štruktúrno - erózných bradlových foriem. Medzi najvýraznejšie patria vápencové bradlá typu „hog back“, vyvinuté najmä v 12 kilometrovom pruhu medzi Horným Vadičovom a Lalínkom, ako aj bradlá severne od Lysice. V prvej skupine vyniká o.i. aj Veľké Vretno (821 m). Ďalšou typickou formou reliéfu sú tu bradlové tvrdoše. Medzi najvýraznejšie patrí aj vrch Straník (769 m). Vápencové bradlá nesú často skalné zrubky a ich úpätia lemujú osypy a lokálne fosílné kamenité prúdy. Z tektonicky podmienených foriem sa tu prejavujú 250 - 300 metrov vysoké strmé svahy na zlomovej čiare, lokálne zložené zlomové svahy spadajúce k Žilinskej kotline. Ako protiklad opísaných foriem vyvinutých na odolných horninách (vápence, pieskovce, zlepenice), vystupujú mimo bradlového pásma erózne kotliny a brázdy vymodelované v mäkkých, bridličnatých - sliezskych súvrstviach. Oproti zovretým, prelomovým dolinám v bradlách a bradlových tvrdošoch tu dominujú úvalinové doliny so silne zasutenými svahmi (hlinité a hlinito-kamenité delúviá). V delúviách dosahujúcich mocnosť až 10 - 15 metrov sú časté výmole a sufozívne formy.

Nadmorská výška v trase vedenia vo **VARIANTE 1** sa pohybuje od 340 m n. m. (križovanie Kysuce pod Kysuckým novým Mestom) po 790 m n. m. (chrbát Javorníkov pri Martinovom vrchu). Vo **VARIANTE 2** je to od 340 m n. m. (križovanie Kysuce pod Kysuckým novým Mestom) po 850 m n. m. (pod Chotárnym kopcom).

II.2. GEOLOGICKÉ POMERY

II.2.1. HORNINOVÉ PROSTREDIE

Predkvartérne podložie

Geologická stavba dotknutého územia je pomerne monotónna, keďže jeho prevažná časť patrí do treťohorného flyšového pásma so základným geochemickým typom hornín ílovce, pieskovce. Výnimkou je iba výskyt úzkeho pásu druhohorných sedimentov manínskej série a kysuckej série bradlového pásma v južnej časti dotknutého územia so základným geochemickým typom hornín vápence, dolomity.

Flyšové pásmo začalo vznikať počas treťohôr, keď znížené okrajové časti vnútorných Karpát boli zaplavované okrajom mora a dochádzalo k sedimentácii a striedaniu vrstiev rôznorodého materiálu, z ktorého časom vznikli pieskovce, zlepenice, ílovce a ílovité bridlice. Flyš dnes predstavuje niekoľko sto až tisíc metrov mocné súvrstvie prevažne paleogénnych hornín, v ktorom sa monotónne rytmicky striedajú vrstvy mäkkších ílovcov a bridlíc a tvrdších pieskovcov.

Flyšové horniny v takmer celom dotknutom území patria k vnútornej jednotke flyšového pásma - magurskému príkrovu, iba na jeho JV okraji k hričovsko-podhradskému paleogénu. Magurský príkrov má veľmi zložitú vnútornú stavbu. Alpínskym vrásnením vznikli dve samostatné čiastkové jednotky: račianska a bystrická. Typickým znakom račianskej jednotky sú mohutné pieskovcové vrstvy. V rámci magurského príkrovu sa v dotknutom území vyskytuje prevažne račianska, menej bystrická tektonická jednotka. Plošne dominuje tzv. zlínske súvrstvie, v ktorom podľa typu, sfarbenia, moci a

usporiadania flyšových hornín nachádzame predovšetkým vsetínske, kýčerské, oščadnické a zlínske, menej bystrické, pasierbiecke a belovežské vrstvy.

Pásmo druhohorných sedimentov manínskej série (krieda) a kysuckej série bradlového pásma (krieda, jura) vystupuje v dotknutom území približne v priestore medzi Gbeľanmi a Oškerdou.

V bradlovom pásme plošne dominujú gbelianske vrstvy pestrých slieňov, koňhorské vrstvy rohovcových škvrnitých slieňov a vápencov, posidóniové vrstvy škvrnitých kremítých vápencov a bridlíc a vrstvy sivých slieňov, pieskovcov a zlepcov. Maloplošne alebo v úzkych líniiach sa vyskytujú tiež kysucké vrstvy červených slieňov a pieskovcov, lalinocké vrstvy pestrých slieňov, koňhorské vrstvy čiernych slieňov a škvrnitých vápencov, vrstvy červených hlúznatých vápencov, rádiolaritov a rádiolaritových vápencov a nadposidóniové vrstvy škvrnitých kremítých vápencov a kremítých bridlíc. Série jednotlivých vrstiev bradlového pásma je dobre pozorovateľná v nevyužívanom lome pred obcou Snežnica.

Časť bradlového pásma v priestore medzi Gbeľanmi a Kotrčinou Lúčkou je prekrytá príkrovom manínskej série tvorenej slieňmi, pieskovecami, tmavosivými slieňitými vápencami a zlepcami.

Kvartérny pokryv

V dotknutom území rozoznávame holocénne fluvialne sedimenty, pleistocénne fluvialne sedimenty terasových sérií a deluvialne sedimenty.

Fluvialne sedimenty nachádzame vo vytvorených úzkych nivách významnejších potokov (napr. Kotrčinský, Ochodnický, Zákopčiansky, Milošová, Čierňanka), a to prevažne vo forme povodňových hĺn a piesčitých štrkov. Plošne najrozšírenejšie sú v okolí rieky Kysuca, ktorá má vytvorenú pomerne širokú nivu, s akumuláciou piesčitých štrkov až štrkov.

V dotknutom území sa nachádza reprezentatívna ukážka celej série riečnych terás jednotlivých interglaciálnych obdobiach pleistocénu (vysoké – stredné – nízke terasy) s pôvodnými fluvialnymi sedimentmi - štrkami, piesčitými štrkami, zahlinenými štrkami, reziduálnymi štrkami, a to v priestore pravostranného svahu Kysuce v lokalite Čadca - nad Siheľníkom, čiastočne aj v priestore ľavostranného svahu Kysuce v lokalite Oškerda.

Vo flyšovom pásme - prevažne na mäkkých horninách ílovcov sa pravidelne vyskytujú lokality silne zasutených svahov - hlinité a hlinito-kamenisté delúvia s mocnosťou až 10 - 15 metrov.

II.2.2. INŽINIERSKO-GEOLOGICKÉ POMERY

Inžiniersko-geologická charakteristika

Podľa inžiniersko-geologickej rajonizácie SR trasa inovovaného vedenia v oboch variantoch prechádza viacerými typmi IG rajónov spadajúcich do nasledovných skupín:

Rajóny predkvartérnych hornín :

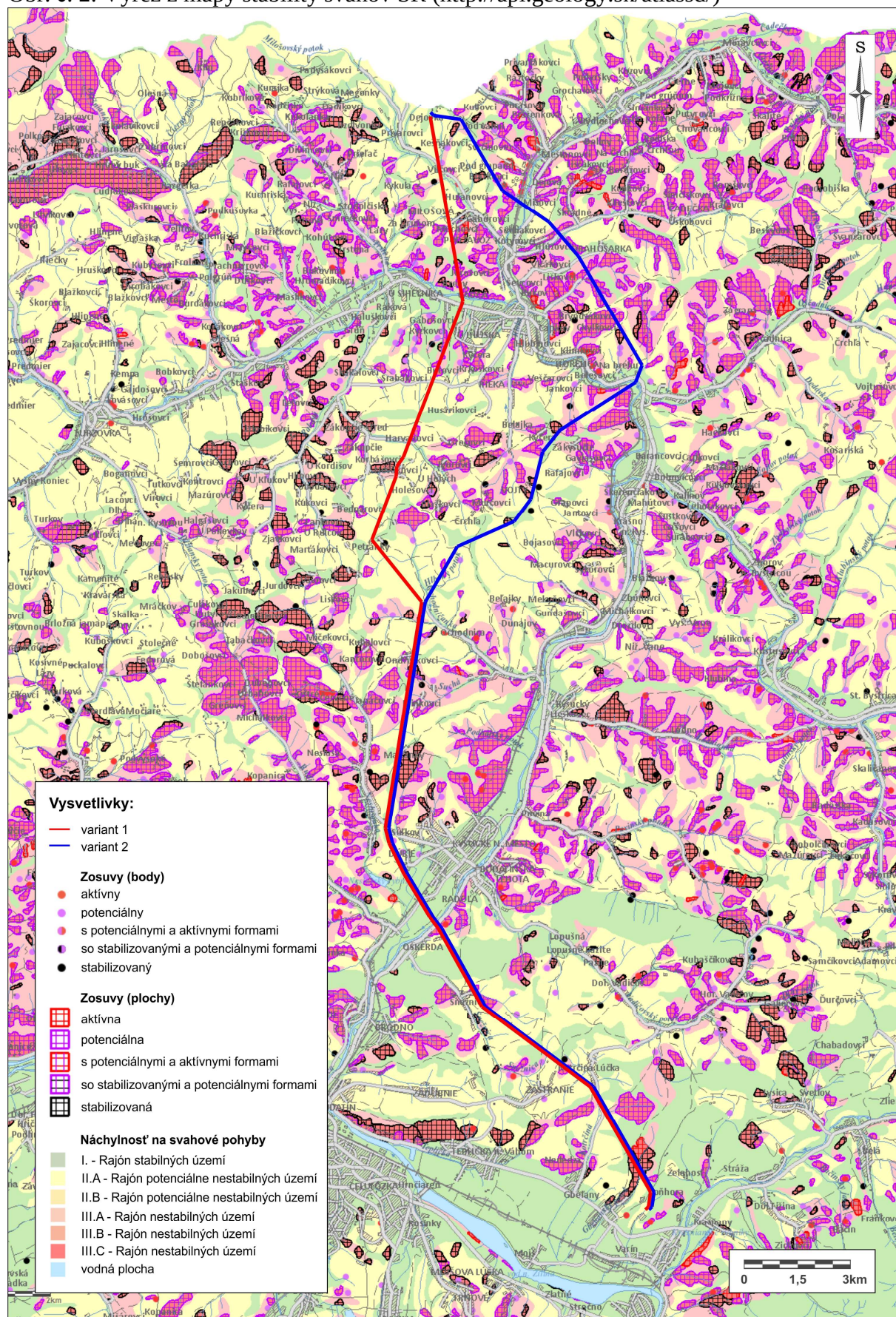
- Sf - rajón flyšoidných hornín (plošne dominujúci)
- Ss - rajón ílovcovo-vápencových hornín
- Sv - rajón vápencovo-dolomitických hornín

Rajóny kvartérnych hornín:

- D - rajón deluvialných sedimentov
- F - rajón údolných riečnych náplavov

V rámci inžiniersko-geologických regiónov celé dotknuté územie patrí do regiónu karpatského flyšu - subregiónov vonkajších Karpát a bradlového pásma.

II.2.3. GEODYNAMICKÉ JAVY

Obr. č. 2: Výrez z mapy stability svahov SR (<http://apl.geology.sk/atlassd/>)

Dotknuté územie sa v rámci neotektonickej stavby nachádza v Podsústave Západných Karpát a takmer v celom jeho plošnom rozsahu sa uplatňuje stredný zdvih tektonického bloku pozitívnej jednotky (pohorie). Iba v malom priestore nivy Kysuce (pod Kysuckým Novým Mestom) sa uplatňuje veľmi malý pokles tektonického bloku negatívnej jednotky (medzihorska kotlina).

V rámci dotknutého územia koridory vedenia v oboch variantoch križujú viacero tektonických a zlomových línií orientovaných v smere západ - východ.

Náchylnosť dotknutého územia na zosúvanie možno celkovo hodnotiť ako vysokú, lokálne strednú (pozri obr. č.2 na predchádzajúcej str.). Je to dané predovšetkým nevhodným geologickým podložím (flyš), členitosťou terénu a výrazne antropogénne umocnené dlhodobou nevhodným intenzívnym lesným hospodárením. Stabilnými časťami sú iba rovinné územia so sklonitosťou $< 2^\circ$ - teda niva Kysuce.

Seizmicita a tektonika

Odhad seizmického ohrozenia dotknutého územia v hodnotách makroseizmickej intenzity ako aj v hodnotách špičkového zrýchlenia na skalnom podloží vychádza z predpokladu možného opakovania zemetrasení v lokalitách, v ktorých sa prejavili v predchádzajúcich obdobiach a z analýzy ich početnosti a intenzity.

Seizmicita dotknutého územia dosahuje 7° makroseizmickej intenzity MSK-64, resp. špičkové zrýchlenie na sklanom podloží dosahuje $1,00 - 1,59 \text{ m.s}^{-2}$. (Seizmické ohrozenie je pravdepodobnosť PI neprekročenia seizmického pohybu úrovne i (alebo $I > i$) počas daného časového intervalu t na zvolenej záujmovej lokalite. Ako charakteristika seizmického ohrozenia i sa použila makroseizmická intenzita a špičkové zrýchlenie. Mapy zobrazujú hodnoty makroseizmickej intenzity, resp. špičkového zrýchlenia pre $PI = 90 \%$ a $t = 50$ rokov pre celé územie Slovenska.)

Dotknuté územie, resp. oblasť širšieho okolia Žiliny patrí z uvedeného hľadiska medzi najohrozenejšie. Jedno z najsilnejších historicky zaznamenaných zemetrasení na území Slovenska s intenzitou $\geq 7,5^\circ$ bolo v roku 1858 pozorované práve v oblasti Žiliny. V tom istom čase bolo zaznamenané zemetrasenie v trvaní 6 sekúnd aj v obci Horný Vadičov, ktoré vážne poškodilo kostol.

II.2.4. LOŽISKÁ NERASTNÝCH SUROVÍN

Dotknuté územie je relatívne chudobné na ložiská nerastných surovín. Nachádzajú sa tu: ložisko tehliarskych surovín (k.ú. Raková) - nevyužívané, ložisko stavebného kameňa (pieskovec) (k.ú. Ochodnica) - nevyužívané, ložisko stavebného kameňa (vápenec) (k.ú. Snežnica) - nevyužívané, ložisko stavebného kameňa (štrky a štrkopiesky) (k.ú. Varín).

II.2.5. STAV ZNEČISTENIA HORNINOVÉHO PROSTREDIA

V dotknutom území sa nenachádza preukázaný významný zdroj znečisťovania horninového prostredia. Lokálne zdroje znečisťovania sa môžu nachádzať najmä v bezprostrednom okolí priestore dotknutých sídel. Riziko s lokálnym charakterom tu predstavujú nečistené komunálne odpadové vody, špecifickým lokálnym znečisťovateľom horninového prostredia môžu byť nelegálne divoké skládky odpadu.

Osobitnú kategóriu možného znečistenia horninového prostredia predstavujú tzv. staré environmentálne záťaže lokalizované prevažne v starých priemyselných areáloch, kde dlhodobou činnosťou mohlo dôjsť (podľa povahy a miery rizika výroby) ku kontaminácii podloží týchto areálov.

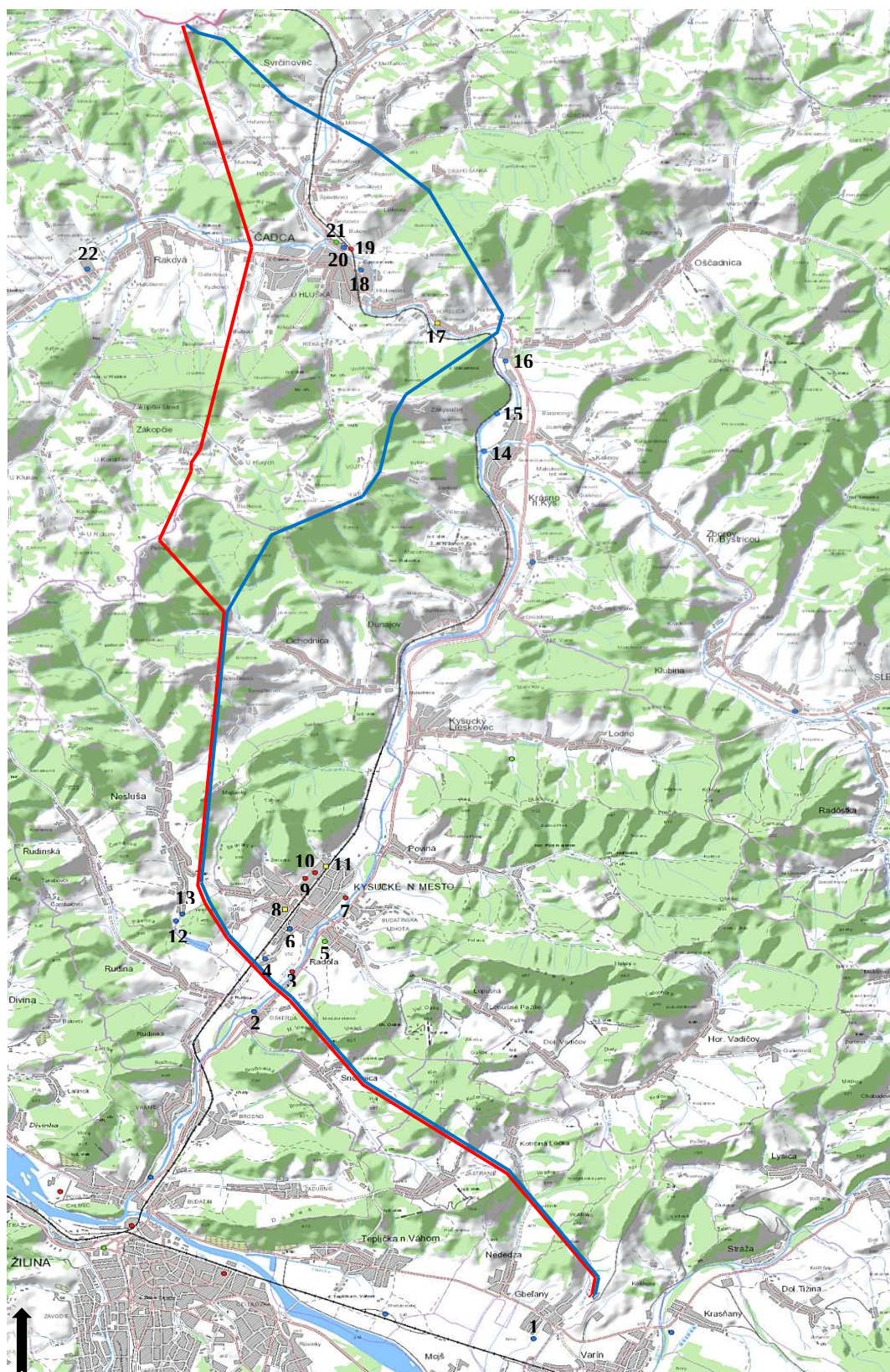
Environmentálna záťaž (EZ) je v zmysle geologického zákona zadefinovaná ako znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, ktoré predstavuje závažné riziko pre ľudské zdravie alebo horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu s výnimkou environmentálnej škody. Ide o široké spektrum území kontaminovaných priemyselnou, vojenskou, banskou, dopravnou a poľnohospodárskou činnosťou, ale aj nesprávnym nakladaním s odpadom. V súčasnosti sú environmentálne záťaže a informácie o ich umiestnení a prípadnej rizikovosti evidované v rámci informačného systému environmentálnych záťaží, ktorý je pravidelne aktualizovaný SAŽP.

Informačný systém environmentálnych záťaží eviduje nasledovné environmentálne záťaže (EZ):

- Register A - pravdepodobná environmentálna záťaž,
- Register B - environmentálna záťaž,
- Register C - sanovaná, rekultivovaná lokalita.

V dotknutom území a jeho širšom okolí sa takto nachádza týchto 12 pravdepodobných environmentálnych záťaží, 8 potvrdených environmentálnych záťaží, 5 sanovaných/rekultivovaných lokality (pozri obr. č. 3):

1	ZA (005)/ Gbeľany – neriadená skládka TKO	12	KM (012)/ Nesluša – skládka PO III
2	KM (006)/ Kysucké Nové Mesto - Oškerda	13	KM (011)/ Nesluša – skládka PO a KO I
3	KM (004)/ Kysucké Nové Mesto – mestská skládka TKO	14	CA (007)/ Krásno nad Kysucou – Struhy
4	KM (009)/ Kysucké Nové Mesto – skladovací areál HORA	15	CA (006)/ Krásno nad Kysucou – skládka – rybári
5	KM (1941)/ Radoľa – skládka KO pri cintoríne	16	CA (008)/ Oščadnica - FRACHO
6	KM (010)/ Kysucké Nové Mesto - ZANAD	17	CA (002)/ Čadca – ČS PHM Čadca - Horelica
7	KM (008)/ Kysucké Nové Mesto – skládka pri SPŠ v meste	18	CA (003)/ Čadca – SAD
8	KM (005)/ Kysucké Nové Mesto – NN Slovakia	19	CA (004)/ Čadca – ŽSR – depo
9	KM (002)/ Kysucké Nové Mesto – neutralizačná stanica	20	CA (009)/ Čadca – AVC – supermarket
10	KM (003)/ Kysucké Nové Mesto – bývalý sklad olejov	21	CA (001) Čadca – AVC Čadca
11	KM (1969)/ Kysucké Nové Mesto – časť bývalého areálu KLF	22	CA (009)/ Raková – AVC, závod Raková

Obr. č.3: Výrez z mapy environmentálnych záťaží (<http://envirozataze.enviroportal.sk/Mapa>)

- Pravdepodobná environmentálna záťaž
- Environmentálna záťaž
- Sanovaná/rekultivovaná lokalita
- Environmentálna záťaž aj sanovaná/rekultivovaná lokalita
- **VARIANT 1**
- **VARIANT 2**

II.3. PÔDNE POMERY

V dotknutom území prevláda lesná pôda. Poľnohospodárske pozemky sú využívané predovšetkým ako pasienky. Orná pôda má malé zastúpenie v priestore nivy Kysuce.

Podľa pôdnej mapy Slovenska sú plošne dominujúcimi pôdami Kysúc, a teda aj dotknutého územia kambizeme, s rozhodujúcim pôdotvorným procesom vnútropôdne zvetrávanie. Obsah humusu je všeobecne nízky, lokálne stredný. Retenčná schopnosť ako aj priepustnosť pôd je prevažne stredná. Pôdna reakcia je prevažne silno kyslá, vo veľkej časti až extrémne kyslá, iba v údolných polohách (nivy riek) je slabo alkalická. Z hľadiska vlhkostného režimu sa jedná o vlhké pôdy, z hľadiska zrnitosti nachádzame v dotknutom území pôdy piesočnato-hlinité, hlinité, ílovito-hlinité, v jeho severovýchodnej časti aj ílovité.

Z pôdných typov sa v priestore **VARIANTU 1** vyskytujú:

- kambizeme pseudoglejové nasýtené zo zvetralín rôznych hornín - najdominantnejší pôdny typ dotknutého územia, výskyt vo svahovitých častiach Kysuckej vrchoviny, Nízkych Javorníkov a Turzovskej vrchoviny,
- kambizeme modálne kyslé z prevažne kyslých zvetralín - v dotknutom území má relatívne hojné zastúpenie, výskyt vo svahovitých častiach Vysokých Javorníkov,
- kambizeme podzolové zo zvetralín kyslých hornín - v dotknutom území rovnako relatívne hojné zastúpenie, výskyt v najvyšších polohách Vysokých Javorníkov a Turzovskej vrchoviny - v hraničnom pásme,
- rendziny a kambizeme rendzinové zo zvetralín pevných karbonátových hornín - viazané na úzky priemet bradlového pásma v dotknutom území v Kysuckej vrchovine,
- pararendziny kambizemné a kambizeme rendzinové zo zvetralín pieskovcovo-slieňovcových hornín - s miestnym výskytom v južnej časti dotknutého územia v nižšie položených častiach Kysuckej vrchoviny,
- pseudogleje modálne, kultizemné a luvizemné nasýtené až kyslé zo svahovín - s menším areálom výskytu v južnej časti dotknutého územia (v okolí ES Varín),
- fluvizeme kultizemné z nekarbonátových aluviálnych sedimentov - v dotknutom území líniový výskyt v nivách Varínky, Váhu, tiež v prípade vyvinutých nív významnejších potokov vo flyšovom pásme (Ochodnický potok, Neslušský potok, Zákopčiansky potok, Raková, Milošovský potok),
- fluvizeme kultizemné karbonátové z karbonátových aluviálnych sedimentov - v dotknutom území lokálny výskyt v prípade vyvinutých nív významnejších potokov v dosahu bradlového pásma (Gbeliansky potok, Kotrčiná, Snežnica),
- fluvizeme glejové z nekarbonátových aluviálnych sedimentov - v dotknutom území líniový výskyt v úsekoch širokej nivy Kysuce.

V priestore **VARIANTU 2** sa okrem pôdných typov uvedených pri variante 1 vyskytujú aj nasledovné pôdne typy:

- kambizeme modálne a kultizemné nasýtené zo zvetralín pieskovcovo-ílovcových hornín - v dotknutom území lokálny výskyt v nižšie položených častiach Horelickej Kýčery, v údolí Kysuce,
- kambizeme modálne a kultizemné nasýtené zo zvetralín silikátovo-karbonátových hornín a vápencov - v dotknutom území s výskytom v údolí Čadečanky a Čierňanky.

II. 3.1. NÁCHYLNOSŤ PÔDY NA DEGRADÁCIU A KONTAMINÁCIU

Podľa mapy kontaminácie pôd SR ako výstupu dlhodobého monitoringu pôd SR sa v dotknutom území vyskytujú relatívne čisté pôdy, miestami sa nachádzajú nekontaminované, resp. mierne kontaminované pôdy, kde geogénne podmienený obsah niektorých rizikových prvkov dosahuje limitné hodnoty A (referenčné hodnoty kontaminácie). Mapa referuje o troch bodových kontamináciách s presiahnutím limitných hodnôt B pre prvky chróm a arzén, a to dvakrát v priestore najvyšších častí Javorníkov a tiež v hraničnom pásme - ide pravdepodobne o dôsledok dlhodobého diaľkového prenosu emisií. Pôdny fond v údolí Kysuce je kontaminovaný tuhými exhalátmi nad 150 t.km^{-2} ročne.

Oveľa vážnejším problémom svahovitých častí dotknutého územia a jeho okolia je náchylnosť na eróziu (vodná erózia, výmoľová erózia, zosúvanie) spôsobená geologickým podkladom (flyš) a umocnená nevhodným intenzívnym lesným hospodárením.

II.4. KLIMATICKÉ POMERY

Väčšia časť dotknutého územia patrí podľa klimatogeografického členenia do mierne teplej klimatickej oblasti **M**, pre ktorú je charakteristický priemerný počet letných dní < 50 za rok (s denným maximom teploty vzduchu $\geq 25^\circ\text{C}$) a júlová priemerná teplota vzduchu $\geq 16^\circ\text{C}$. V rámci tejto oblasti prechádza trasa vedenia klimatickým okrskom **M7**, ktorý je charakterizovaný ako mierne teplý, veľmi vlhký, vrchovinový, v polohách prevažne nad 500 m n. m., s Končekovým indexom zavlaženia (I_z) ≥ 120 . Do dvoch najnižšie položených lokalít dotknutého územia (niva Varínky a Kysuce) zasahuje podľa klimatogeografického členenia okrskok **M5**, ktorý je charakterizovaný ako mierne teplý, vlhký, s chladnou až studenou zimou, dolinový/kotlinový, s januárovou priemernou teplotou vzduchu $< -3^\circ\text{C}$, s Končekovým indexom zavlaženia (I_z) 60 - 120.

Vrcholové polohy dotknutého územia v Kysuckej vrchovine, Javorníkoch a tiež v hraničnom pásme patria podľa klimatogeografického členenia do chladnej klimatickej oblasti **C**, pre ktorú je charakteristická júlová priemerná teplota vzduchu $< 16^\circ\text{C}$. V rámci tejto oblasti prechádza trasa vedenia klimatickým okrskom **C1**, ktorý je charakterizovaný ako mierne chladný, s júlovou priemernou teplotou vzduchu 12 - 16°C .

Región strednej Európy vrátane Slovenska nesie všeobecné črty klimatickej zmeny. Oteplenie sa v nej prejavuje vo všetkých polohách a klimatických oblastiach. Trendy v atmosférických zrážkach nie sú síce také jednoznačné, ale tento fakt je spôsobený ich väčšou premenlivosťou, ako aj modifikovaním úhrnov náveternými a záveternými vplyvmi.

Za obdobie rokov 1881 – 2010 sa na Slovensku pozoroval:

- rast priemernej ročnej teploty vzduchu asi o $1,7^\circ\text{C}$;
- pokles ročných úhrnov atmosférických zrážok v priemere asi o 0,5 % (na juhu SR bol pokles miestami aj viac ako 10 %, na severe a severovýchode ojedinele úhrn zrážok vzrástol do 3 %);
- pokles relatívnej vlhkosti vzduchu (na juhu Slovenska od roku 1900 doteraz o 5 %, na ostatnom území menej);
- pokles všetkých charakteristík snehovej pokrývky do výšky 1000 m takmer na celom území SR (vo väčšej nadmorskej výške bol zaznamenaný jej nárast);
- vzrast potenciálneho výparu a pokles vlhkosti pôdy - charakteristiky výparu vody z pôdy a rastlín, vlhkosti pôdy, slnečného žiarenia potvrdzujú, že najmä juh Slovenska sa postupne vysušuje;

- zmeny v premenlivosti klímy (najmä zrážkových úhrnov) - príkladom sú za sebou v krátkom časovom intervale idúce extrémne suchý rok 2003 a čiastočne aj 2007, extrémne vlhký rok 2010 a mimoriadne suchý rok 2011 a čiastočne aj 2012. Za posledných 15 rokov došlo k významnejšiemu rastu výskytu extrémnych denných a niekoľkodenných úhrnov zrážok, čo malo za následok zvýšenie rizika lokálnych povodní v rôznych oblastiach SR. Na druhej strane v období rokov 1989 – 2012 sa oveľa častejšie ako predtým vyskytovalo lokálne alebo celoplošné sucho, ktoré bolo zapríčinené predovšetkým dlhými periódami relatívne teplého počasia s malými úhrnmi zrážok v niektorej časti vegetačného obdobia. Zvlášť výrazné bolo sucho v rokoch 1990 - 1994, 2000, 2002, 2003 a 2007.

Desaťročie 1991 – 2000, ale aj obdobie 2001 – 2010 sa charakteristikami teploty vzduchu, úhrnov zrážok, výparu, snehovej pokrývky, ako aj iných prvkov, priblížilo k predpokladaným podmienkam klímy okolo roku 2030, ktoré boli vyčíslené v zmysle scenárov klimatickej zmeny pre naše územie, výnimkou sú iba nižšie úhrny zrážok v chladnom polroku a v zime v desaťročí 1991 – 2000.

Ukazuje sa, že počasie sa v posledných dekádach stalo viac extrémnym. Štatistické spracovania mesačných teplotných extrémov poukazujú na výkyvy vo výskyte extrémnych teplôt a zrážok počas jednotlivých dekád od roku 1961 doteraz, avšak trendy daných charakteristík sú pomerne jednoznačné.

Uvedené trendy vo vývoji klímy môžeme v lokálnych podmienkach dotknutého územia a jeho okolia potvrdiť na základe meteorologických charakteristík uvádzaných v „Agrometeorologických a fenologických informáciách“ vydávaných SHMÚ. Z hľadiska výskytu extrémnych priemerných mesačných teplôt v lokalite Čadca za obdobie rokov 2009 – 2017 môžeme konštatovať zvýšenú variabilitu klímy s pomerne častým výskytom extrémnych teplotných situácií. V sledovanom období boli vo vzťahu k dlhodobému priemeru z rokov 1951 – 1980 teplotne silne nadnormálnymi, resp. podnormálnymi mesiacmi:

- apríl 2009 (priem. mesačná teplota 10,6°C, čo je +4,3°C odchýlka od dlhodobého priemeru),
- december 2010 (priem. mes. teplota -5,0°C, čo je -3,6°C odchýlka od dlhodobého priemeru),
- február 2012 (priem. mes. teplota -7,2°C, čo je -4,9°C odchýlka od dlhodobého priemeru),
- január 2014 (priem. mes. teplota 0,7°C, čo je +4,4°C odchýlka od dlhodobého priemeru),
- február 2014 (priem. mes. teplota 2,6°C, čo je +4,9°C odchýlka od dlhodobého priemeru),
- marec 2014 (priem. mesačná teplota 5,4°C, čo je +4,2°C odchýlka od dlhodobého priemeru),
- júl 2015 (priem. mesačná teplota 19,2°C, čo je +3,0°C odchýlka od dlhodobého priemeru),
- august 2015 (priem. mes. teplota 19,9°C, čo je +4,6°C odchýlka od dlhodobého priemeru),
- február 2016 (priem. mes. teplota 2,7°C, čo je +5,0°C odchýlka od dlhodobého priemeru),
- január 2017 (priem. mes. teplota -7,5°C, čo je -3,8°C odchýlka od dlhodobého priemeru),
- február 2017 (priem. mes. teplota 0,7°C, čo je +3,0°C odchýlka od dlhodobého priemeru),
- marec 2017 (priem. mesačná teplota 5,0°C, čo je +3,8°C odchýlka od dlhodobého priemeru).

Z meteorologických charakteristík uvádzaných v „Agrometeorologických a fenologických informáciách“ vydávaných SHMÚ môžeme z hľadiska výskytu extrémnych mesačných úhrnom zrážok v lokalite Čadca za obdobie rokov 2009 – 2017 konštatovať, že v sledovanom období boli vo vzťahu k dlhodobému priemeru z rokov 1951 – 1980 zrážkovo silne nadnormálnymi, resp. podnormálnymi mesiacmi:

- marec 2009 (mesačný úhrn zrážok 131 mm, čo je 262 % dlhodobého priemeru),
- apríl 2009 (mesačný úhrn zrážok 8 mm, čo je 12 % dlhodobého priemeru),
- máj 2010 (mesačný úhrn zrážok 269 mm, čo je 306 % dlhodobého priemeru),
- august 2010 (mes. úhrn zrážok od 171 – 282 mm, čo je 149 – 288 % dlhodobého priemeru),
- november 2011 (mesačný úhrn zrážok 0 – 1 mm, čo je 0 - 1 % dlhodobého priemeru),
- január 2012 (mesačný úhrn zrážok 142 mm, čo je 254 % dlhodobého priemeru),
- február 2016 (mesačný úhrn zrážok 134 mm, čo je 253 % dlhodobého priemeru).

Sucho ako nedostatok atmosférických zrážok dopadajúcich na zemský povrch alebo deficit využiteľnej pôdnej vlahy predstavuje jeden z extrémnych prejavov počasia.

Hodnoteniu sucha v okolí Čadce podľa Palmerovho indexu závažnosti sucha (PDSI)¹ sa venovali autori Zuzulová, Šiška, Vavrovič v práci „Hodnotenie sucha na Slovensku podľa Palmerovho indexu závažnosti sucha (PDSI) v podmienkach meniacej sa klímy“. Autori uvádzajú, že v Čadci nebolo do roku 1961 pozorované takmer žiadne sucho. Avšak hneď prvé výraznejšie obdobie sucha trvalo viac ako tri roky (máj 1961 až september 1964). Najdlhšie súvislé obdobie sucha trvalo od mája 1967 po júl 1974 (viac ako 7 rokov). Súčasťou tohto obdobia bolo všetkých 29 extrémne suchých mesiacov za obdobie 1951 – 1980. Koncom sledovaného obdobia sa vyskytlo ešte jedno dlhšie súvislé obdobie sucha, od júna 1977 po október 1979. Okrem toho sa za toto obdobie vyskytlo 9 kratších období sucha v rozpätí 1 – 6 mesiacov. Počas obdobia 1981 – 2010 sa vyskytli štyri obdobia, ktorých trvanie sa pohybovalo medzi 14 – 26 mesiacmi. V stredných dvoch z nich boli pozorované extrémne suché mesiace v počte 2 a 6. Najdlhší súvislý sled extrémne suchých mesiacov bol pozorovaný v období od júna po september 2001. Kratších období sucha bolo za toto obdobie pozorovaných 18 v rozpätí 1 – 11 mesiacov. Lineárny trend za obdobie 1951 – 1980 je výrazne klesajúci, zatiaľ čo trend za obdobie 1981 – 2010 je mierne rastúci.

Pri porovnaní zmien počtu jednotlivých mesiacov PDSI klasifikácie došlo v prípade Čadce k výraznej zmene, kde bol v období 1981 – 2010 oproti predošlému obdobiu 1951 – 1980 pozorovaný úbytok mierne suchých mesiacov o 27, veľmi suchých mesiacov o 16 a extrémne suchých mesiacov o 21. Na druhej strane pribudlo 26 mesiacov blízko normálu, 17 mesiacov obdobia začínajúceho sucha a 24 slabosuchých mesiacov.

Všeobecné závery ďalšieho vývoja klímy na Slovensku možno formulovať nasledovne:

Teplota vzduchu

- priemerné teploty vzduchu by sa mali postupne zvyšovať o 2 až 4 °C v porovnaní s priemerom obdobia 1951 – 1980, pričom sa zachová doterajšia medziročná a medzisezónna časová premenlivosť;
- trochu rýchlejšie by mali rásť denné minimá ako denné maximá teploty vzduchu, čo spôsobí pokles priemernej dennej amplitúdy teploty vzduchu;
- scenáre nepredpokladajú výraznejšie zmeny v ročnom chode teploty vzduchu, v jesenných mesiacoch by ale mal byť rast teploty menšie ako v zvyšnej časti roka;

Úhrn zrážok

- ročné úhrny zrážok by sa nemali podstatne meniť, skôr sa ale predpokladá mierny nárast (okolo 10 %), predovšetkým na severe Slovenska;
- väčšie zmeny by mali nastať v ročnom chode a časovom režime zrážok - v lete sa všeobecne očakáva slabý pokles úhrnov zrážok (predovšetkým na juhu Slovenska) a v zvyšnej časti roka slabý až mierny rast úhrnov zrážok (predovšetkým v zime a na severe Slovenska). V teplej časti roka sa očakáva zvýšenie premenlivosti úhrnov zrážok, zrejme sa predĺžia a častejšie vyskytnú málo zrážkové (suché) obdobia na strane jednej a budú zrážkovo výdatnejšie krátke daždivé obdobia na strane druhej;

¹ Jednou z metód hodnotenia sucha je Palmerov index závažnosti sucha (Palmer drought severity index – PDSI). Je štandardizovaný pre rozdielne regióny a časové obdobia, takže je použiteľný pre hodnotenie sucha na rôznych územiach s rozdielnou klímou (Dunkel, 2009). Výpočet tohto indexu zohľadňuje nielen klimatické pomery, ale aj pedologické. Bol vyvinutý v druhej polovici 60. rokov. Jeho využitie sa postupne rozšírilo do oblastí meteorológie, hydrológie, lesného hospodárstva, ekonómie a poľnohospodárstva, kde sa využívajú dodnes. PDSI využíva úhrny potenciálnej evapotranspirácie a vlhovo-odtokových parametrov prostredia. Pre rozmanitosť prírodných podmienok Slovenska je PDSI vhodným spôsobom hodnotenia sucha.

- pretože sa očakáva teplejšie počasie v zime, tak až do výšky 900 m n. m. bude snehová pokrývka nepravidelná a častejšie sa budú vyskytovať zimné povodne – snehová pokrývka bude zrejme v priemere vyššia iba vo výške nad 1200 m n. m., tieto polohy ale predstavujú na Slovensku menej ako 5 % rozlohy, čo nemôže podstatne ovplyvniť odtokové pomery.

Iné klimatické prvky a charakteristiky

- neočakávajú sa zmeny v priemeroch globálneho žiarenia, rýchlosti a smeru vetra
- vzhľadom k zosilneniu búrok v teplej časti roka sa očakáva častejší výskyt silného vetra, víchríc a tornád v súvislosti s búrkami;
- pokles vlhkosti pôdy na juhu Slovenska (rast potenciálnej evapotranspirácie vo vegetačnom období roka asi o 6 % na 1 °C oteplenia, úhrny zrážok sa vo vegetačnom období roka podstatne nezvyšia).

II.4.1. TEPLOTA

Podľa Atlasu krajiny SR (2002) dosahujú priemerné ročné teploty vzduchu v dotknutom území od 7,5°C v údolných polohách (Žilina, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou) do 4°C (najvyššie polohy Kysuckej vrchoviny, Javorníkov, Kysuckých Beskýd, Turzovskej vrchoviny). Priemerná ročná teplota vzduchu v Čadci je 7,0°C.

Priemerné januárové teploty vzduchu v dotknutom území sú od -3,5°C v údolných polohách (Žilina, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou) do -5,5°C (najvyššie polohy Kysuckej vrchoviny, Javorníkov, Kysuckých Beskýd, Turzovskej vrchoviny). Priemerná januárová teplota vzduchu v Čadci je -3,6°C.

Priemerné júlové teploty vzduchu v dotknutom území sú od 17°C v údolných polohách (Žilina, Kysucké Nové Mesto) do 13,5°C (najvyššie polohy Kysuckej vrchoviny, Javorníkov, Kysuckých Beskýd, Turzovskej vrchoviny). Priemerná júlová teplota vzduchu v Čadci je 16,5°C.

Priemerný počet letných dní je 45 v Žiline, 40 v Čadci a Krásne nad Kysucou, 35 vo Svrčinovci. Priemerný počet mrazových dní je 121 v Žiline, resp. 128 v Čadci a 130 vo Svrčinovci. V najvyšších polohách Kysuckej vrchoviny, Javorníkov, Kysuckých Beskýd a Turzovskej vrchoviny dosahujú hodnoty mrazových dní až >280.

II. 4.2. ZRÁŽKY

Vzhľadom k polohe Kysúc v severozápadnej vonkajšej časti Karpát a prevládajúcemu západnému až severozápadnému prúdeniu vzduchu patrí aj dotknuté územie k veľmi vlhkým oblastiam s vplyvom subatlantickej klímy.

Podľa Atlasu krajiny SR (2002) dosahujú priemerné ročné úhrny zrážok v dotknutom území od < 800 v údolných polohách (Žilina, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou) do 1200 mm (hraničné pásmo SR/ČR). Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou je od < 80 v údolných polohách (Žilina, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou) do 130 (hraničné pásmo SR/ČR).

II. 4.3. VETERNOSŤ

Veterné pomery sú podmienené všeobecnou cirkuláciou ovzdušia a orografickými pomermi. V ročnom priemere prevažujú západné vetry v nižších polohách (Žilina) a severné až severozápadné vetry vo vyšších polohách (Svrčinovec). Priemerné ročné rýchlosti vetra sa pohybujú v rozpätí 1,8 – 2,8 m/s. Najviac dní so silnými vetrami je v období január - máj.

II.5. OVZDUŠIE - STAV ZNEČISTENIA OVZDUŠIA

V Žilinskom kraji v roku 2017 bolo 1 597 prevádzkovateľov zdrojov znečisťovania ovzdušia. Z toho bolo 89 veľkých a 1 508 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia. Z toho v okrese Žilina sa nachádza 24 veľkých a 316 stredných zdrojov, v okrese Kysucké Nové Mesto 3 veľké a 96 stredných zdrojov a v okrese Čadca 1 veľký a 115 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia.

Prehľad emisií základných znečisťujúcich látok v Žilinskom kraji v roku 2017 podľa okresov je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 1: Prehľad emisií v Žilinskom kraji za rok 2017 (emisie t/rok) podľa okresov (Informácie o kvalite ovzdušia a o podiele jednotlivých zdrojov znečisťovania ovzdušia na jeho znečisťovaní v Žilinskom kraji za rok 2017)

Okres	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
Bytča	3,284	1,452	8,397	5,967	26,785
Čadca	5,098	84,171	48,315	167,776	16,983
Dolný Kubín	51,380	806,834	610,305	1376,191	22,948
Kysucké Nové Mesto	9,345	0,768	43,022	25,774	7,179
Liptovský Mikuláš	35,049	2,276	250,236	346,710	40,026
Martin	25,745	499,269	303,397	127,963	60,711
Námestovo	19,668	21,974	22,927	78,902	33,191
Ružomberok	92,396	203,778	1198,917	555,599	106,890
Turčianske Teplice	1,942	23,093	31,773	24,877	68,239
Tvrdošín	11,459	2,820	30,539	13,103	40,148
Žilina	128,589	210,004	282,954	159,275	510,970
Žilinský kraj spolu	383,955	1856,439	2830,782	2882,136	934,072

Poznámka: zvýraznené okresy - dotknuté okresy navrhovanou činnosťou

Na znečistení ovzdušia dotknutého územia sa podieľajú najmä energetické zdroje priemyselných podnikov, centrálné tepelné zdroje, blokové kotolne, domáce kúreniská, automobilová doprava a prach z ulíc, z nespevnených plôch a poľnohospodárskej pôdy, regionálne a lokálne priemyselné prevádzky.

Vo vyčlenenom dotknutom území sa nenachádza ani jedna priemyselná prevádzka zaradená medzi 10 najväčších znečisťovateľov ovzdušia SR. Dotknuté územie nie je zaradené medzi oblasti vyžadujúce osobitnú ochranu ovzdušia podľa zákona o ovzduší.

V samotných okresných mestách Kysucké Nové Mesto, Čadca ako aj v meste Krásno nad Kysucou je ovzdušie mierne znečistené, keď prevládajú klasické produkty spaľovania fosílnych palív, z ktorých sú to najmä exhaláty kotolní rodinných domov. Na čistote ovzdušia sa kladne prejavil prechod sídliskových kotolní na plynové vykurovanie a spaľovanie drevnej štiepky. Znečistenie sa viac prejavuje vo vykurovacom období, trvajúcim 230 - 240 dní v roku, za spolupôsobenia zimných inverzných situácií. Údolie Kysuce je však po väčšinu roka prečisťované prevládajúcimi vetrami.

K väčším lokálnym znečisťovateľom patria lokálne priemyselné podniky, teplárne, v Kysuckom Novom Meste sú to spoločnosti vzniknuté po reštrukturalizácii bývalých ZVL. Ďalšie škodliviny vznikajú v doprave (napr. CO, TZL, NO_x) a ich vplyv sa významne prejavuje popri dopravne preťaženej ceste I/11. Pri pôsobení južných vetrov sa môže prejavovať vplyv priemyselných exhalátov zo Žiliny.

Z hľadiska dlhodobého vývoja produkcie emisií v jednotlivých okresoch dotknutého územia môžeme pozorovať výrazný pokles emisií oxidu uhličitého a oxidu siričitého. Trend

vývoja emisií tuhých látok a oxidov dusíka možno charakterizovať ako stabilizovaný, v prípade TZL s nárastom od roku 2006, v prípade emisií organického uhlíka (TOC) nárastom od roku 2002.

Najväčší problém kvality ovzdušia na Slovensku (rovnako aj v dotknutom území), predstavuje znečistenie ovzdušia časticami PM₁₀. Z hľadiska podielu zdrojov na znečisťovaní ovzdušia časticami PM₁₀ v regionálnom meradle, sa na základe doterajšieho zisťovania považuje podiel veľkých a stredných zdrojov na prekračovaní limitných hodnôt hlavne v zimnom období za nízky. V prípade mobilných zdrojov tento podiel predstavuje v závislosti od lokalizácie cesty a intenzity dopravy 5 až 20 %. Regionálne pozadie tvorí významnú časť priemerných ročných koncentrácií, a to až do 70 %. Modelové výpočty poukázali na vysoký podiel tzv. neznámych zdrojov, ktoré predstavujú neevidované, ťažko kvantifikovateľné zdroje, ako napr. lokálne vykurovacie systémy na tuhé palivo, resuspenzia tuhých častíc z povrchu ciest, erózia odkrytej pôdy a nespevnených povrchov, prašnosť z lokálnej stavebnej činnosti, malé lokálne priemyselné zdroje bez odlučovacej techniky, sezónne poľnohospodárske práce a ďalšie (lokálne kúreniská, fugitívne emisie). Podľa výsledkov modelovania šírenia PM₁₀ na lokálnej úrovni jednotlivých oblastí riadenia kvality ovzdušia, je podiel lokálneho vykurovania v zimnom období v niektorých oblastiach značný (približne 10 - 50 % v mesačných priemeroch).

Automobilová doprava sa podieľa na znečisťovaní ovzdušia PM₁₀ týmito zdrojmi:

- výfukové plyny z automobilov (predovšetkým s dieselových motorov),
- suspenzia tuhých častíc z dopravy (oder pneumatík, brzdových obložení a povrchov ciest),
- resuspenzia tuhých častíc z povrchov ciest (znečistené automobily, posypový materiál, prach na vozovke a na krajnici ciest).

V dotknutých vidieckych sídlach ale tiež v zástavbe rodinných domov v mestách kvalitu ovzdušia nepriaznivo ovplyvňujú lokálne vykurovacie systémy, využívajúce v značnej miere pevné palivá, čo sa odráža na nepriaznivej imisnej situácii vo vykurovacom období. Narastá pritom podiel spaľovania dreva, čo sa prejavuje vo zvýšených koncentráciách PM₁₀. Problémom je aj časté spaľovanie odpadov zo záhrad a polí, ktoré sa vyskytuje hlavne v jesennom a jarnom období. Vzhľadom k tomu, že sa jedná o prízemné zdroje znečisťovania ovzdušia, nepriaznivé situácie sa vyskytujú predovšetkým v inverznom období.

V dotknutom území priemerné ročné koncentrácie NO₂ dosahujú 20-25 µg.m⁻³, depozícia emitovaného dusíka predstavuje 800 - 1 000 mg.m⁻², priemerné ročné koncentrácie SO₂ predstavujú 15 - 20 µg.m⁻³, depozícia síry z domácich a zahraničných zdrojov sa pohybuje v hodnotách 2 000 - 2 500 mg.m⁻².

Vzhľadom na polohu obývaných častí dotknutého územia pri ceste I/11 predpokladáme priemernú ročnú koncentráciu NO₂ okolo 22 µg.m⁻³, hodnoty 8 hodinového kľzavého priemeru CO dosahujú 500 - 600 µg.m⁻³. Z hľadiska PM₁₀ sa predpokladá priemerná ročná koncentrácia 20 µg.m⁻³ v letnom období a 25 µg.m⁻³ v zimnom období.

II.6. HYDROLOGICKÉ A HYDROGEOLOGICKÉ POMERY

II.6.1. POVRCHOVÉ VODY

Celé dotknuté územie spadá do povodia Váhu (číslo hydrologického poradia úseku od ústia Varínky po ústie Rajčanky: 4-21-06. Jeho dominantná časť je odvodňovaná prostredníctvom **Kysuce** (4-21-06-012) - významného pravostranného prítoku Váhu. Iba južný okraj dotknutého územia je odvodňovaný priamo riekou Váh, príp. Varínkou - pravostranným prítokom Váhu.

Rieka Kysuca pramení v Javorníkoch, pod vrchom Hričovec v nadmorskej výške 950 m n. m. Preteká celým územím regiónu Kysúc, pričom na hornom toku tečie zo západu na severovýchod, no za Čadcou sa stáča a ďalej pokračuje južným až juhozápadným smerom (toto zatočenie spôsobuje, že trasa vedenia križuje v **obidvoch variantoch** rieku 2x - pri Kysuckom Novom Meste a Čadci - Siheľníku (**VARIANT 1**), resp. pri Kysuckom Novom Meste a Čadci - Horelici (**VARIANT 2**). Celková dĺžka toku je 66,6 km, rieka odvodňuje územie s plochou približne 1 053 km². Je ústím pre 13 väčších prítokov, z ktorých dotknutým územím pretekajú: Snežnica, Nesluša, Ochodničanka, Raková, Milošovský potok, Bukovský potok, Čadečanka, Čierňanka

Hustota riečnej siete Kysuce je priemerne 1,2 - 1,7 km.km⁻², sklon koryta rieky (Čadca) dosahuje 2,3 ‰, špecifický odtok je 17,22 l.km⁻².s⁻¹. Priemerný prietok je 8,34 m³.s⁻¹ v Čadci, 16 m³.s⁻¹ v Kysuckom Novom Meste a 17,3 m³.s⁻¹ v ústí. Rieka má štrkovité riečisko, miestami s balvanmi.

Kysuca je vodárenským tokom v úseku km 30,80 - 65,60, teda od Čadce takmer po prameň. Rieka je tiež v zozname vodohospodársky významných tokov SR pod číslom 158.

Kysuca je v úseku od prameňa až pod Čadcu stredohorským typom rieky so snehovo-dažďovým režimom odtoku, s akumuláciou vôd v období november až február, s najvyššou vodnosťou toku v období marec až máj, s menej výrazným podružným zvýšením vodnosti koncom jesene a začiatkom zimy. Minimálne prietoky sa vyskytujú na toku v mesiacoch september až október a január až február. V úseku spod Čadce až po ústie je rieka vrchovinovo-nížinným typom rieky s dažďovo-snehovým režimom odtoku, s akumuláciou vôd v období december až február, s najvyššou vodnosťou toku v období marec až apríl, s výrazným podružným zvýšením vodnosti koncom jesene a začiatkom zimy. Minimálne prietoky sa vyskytujú na toku v mesiaci september.

Uvedené charakteristiky vychádzajú z dlhodobých pozorovaní. V ostatných rokoch sú čoraz častejšie hraničné prietokové charakteristiky súvisiace s častými extrémnymi javmi v počasí a tiež v dôsledku slabej vododržnosti povodia spôsobenej človekom, resp. činnosťami zrýchľujúcimi odtok vody (tzv. protipovodňové opatrenia, regulácie a úprava korýt, zrýchlenie odtoku zo spevnených plôch, dlhodobovo nevhodné intenzívne lesné hospodárenie).

Trasa inovovaného vedenia V404 križuje v smere od ES Varín postupne nasledujúce vodné toky:

VARIANT 1

Gbeliansky potok, Kotrčiná, Snežnica, Kysuca, Žeriavka, Súľkov potok, Svanov potok, Zákopčiansky potok, Kysuca, Milošovský potok a niekoľko bezmenných menších potokov

VARIANT 2

Gbeliansky potok, Kotrčiná, Snežnica, Kysuca, Žeriavka, Súľkov potok, Svanov potok, Ochodničanka, Kysuca, Bukovský potok, Čadečanka, Čierňanka a niekoľko bezmenných menších potokov

Vodohospodársky významné vodné toky (podľa vyhlášky MŽP SR č.211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných tokov a vodárenských tokov) celého dotknutého územia sú toky: Varínka (4-21-05-114), Kysuca (4-21-06-012), Čierňanka (4-21-06-045). Vodárenským tokom v dotknutom území je Kysuca, a to v úseku rkm 30,8 - 65,6 (horný tok po Čadcu).

Vodné plochy, ktoré sa v dotknutom území a jeho bezprostrednom okolí nachádzajú: Vodné dielo Žilina, miestna nádrž v obci Snežnica, Neslušský rybník, miestna nádrž nad obcou Ochodnica, miestna nádrž v MČ Milošová, rybník Svrčinovec

II.6.2. PODZEMNÉ VODY

Určujúcim typom priepustnosti v dotknutom území je puklinová priepustnosť, okrajovo medzizrnová priepustnosť. Hydrogeologickými kolektormi dotknutého územia sú:

- štrky a piesky - s veľmi vysokou prietočnosťou ($T > 1 \cdot 10^{-2} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$) a hydrogeologickou produktivitou (okrajový výskyt v južnej časti dotknutého územia - niva Váhu, strednej časti - niva Kysuce pri KNM a severnej časti - niva Kysuce pred Čadcou);
- sliene a slienité vápence - s nízkou prietočnosťou ($T < 1 \cdot 10^{-4}$) a hydrogeologickou produktivitou (výskyt v bradlovom pásme Kysuckej vrchoviny);
- ílovce - s miernou prietočnosťou ($T = 1 \cdot 10^{-4} - 1 \cdot 10^{-3} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$) a hydrogeologickou produktivitou (flyšové pásmo Javorníkov);
- pieskovce - s vysokou prietočnosťou ($T = 1 \cdot 10^{-3} - 1 \cdot 10^{-2} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$) a hydrogeologickou produktivitou (flyšové pásmo Turzovskej vrchoviny a Kysucké Beskydy).

Hydrogeologická rajonizácia

Podľa hydrogeologickej rajonizácie zasahuje dotknuté územie do troch hydrogeologických regiónov:

29 - Paleogén a kvartér časti Žilinskej kotliny a východného okraja Súľovských vrchov

V dotknutom území vystupuje okrajovo z juhu a je tvorený kvartérnymi fluvialnými náplavami Váhu. Podzemná voda sa nachádza v zvodnenej vrstve štrkov a pieskov, kde má veľmi dobrú pórovú - medzizrnovú priepustnosť. Nachádzajú sa tu významné vodné zdroje (Teplička).

26 - Mezozoikum bradlového pásma a paleogén v povodí Varínky

Zasahuje do južného okraja dotknutého územia a priestorovo odráža výskyt bradlového pásma. Podzemná voda sa nachádza v zvodnenej vrstve ílovcov a slienitých vápencov s prevažne slabou puklinovou priepustnosťou.

28 - Paleogén a kvartér povodia Kysuce

Zasahuje takmer do celého dotknutého územia. Je tvorený predovšetkým flyšovými ílovcami a pieskovcami, v ktorých má podzemná voda miernu až vysokú puklinovú priepustnosť. Okrajovo zaberá tiež bradlové pásmo. Súčasťou sú tiež zvodnené vrstvy pieskov a štrkov v nive Kysuce, kde má podzemná voda veľmi dobrú pórovú priepustnosť. Kvantitatívne parametre vodných zdrojov viazaných na nivu Kysuce sú však menej významné, antropogénne ovplyvnená je aj ich kvalita.

II.6.3. PRAMENE A PRAMENNÉ OBLASTI

Niekoľko registrovaných prameňov sa v dotknutom území nachádza v priestoroch Kysuckej vrchoviny, Javorníkov, Turzovskej vrchoviny a Kysuckých Beskýd.

Minerálne pramene (vo všetkých prípadoch tzv. vajcovky) sa v dotknutom území nachádzajú v katastrálnych územiach obcí Kotrčiná Lúčka (2x), Nesluša (4x), Ochodnica (2x) a Čadca (Vojtovské pramene, Bukovský prameň, Prameň Klimkovci, Milošovský prameň ...).

V dotknutom území nie je evidovaný ani zistený žiadny zdroj termálnych vôd.

II.6.4. VODOHOSPODÁRSKY CHRÁNENÉ ÚZEMIA

Dotknuté územie je celé súčasťou rozsiahlejšieho priestoru **Chránenej vodohospodárskej oblasti Beskydy-Javorníky** - územia, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu povrchových a podzemných vôd.

V dotknutom území sa v blízkosti oboch variantov trasovania inovovaného vedenia V404 nachádzajú nasledujúce vodárenské zdroje s vytýčenými ochrannými pásmami:

- OP II. stupňa vodárenského zdroja Gbeľany (HGV),
- OP II. stupňa vodárenských zdrojov Snežnica (2 x vodojem),
- OP II. stupňa vodárenského zdroja Oškerda (prameň pod sedlom Medzivrtenie),
- OP II. stupňa vodárenského zdroja Brodno (k.ú. KNM, Rudinka, studňa),
- OP II. stupňa vodárenského zdroja Milošová a Dejovka (k.ú. Čadca, prameň).
- OP II. stupňa vodárenského zdroja Krásno nad Kysucou (vonkajšia časť zasahuje do k.ú. Horelica, pravostranná niva Kysuce, studne).

Prírodné liečivé zdroje sa v dotknutom území nenachádzajú.

Citlivé a zraniteľné oblasti

Nariadením vlády SR č.174/2017 Z.z. boli ustanovené citlivé a zraniteľné oblasti na území Slovenskej republiky. Za citlivé oblasti sa podľa tohto nariadenia považujú vodné útvary povrchových vôd, ktoré sa nachádzajú na území SR alebo týmto územím pretekajú. Citlivé oblasti sú vodné útvary povrchových vôd,

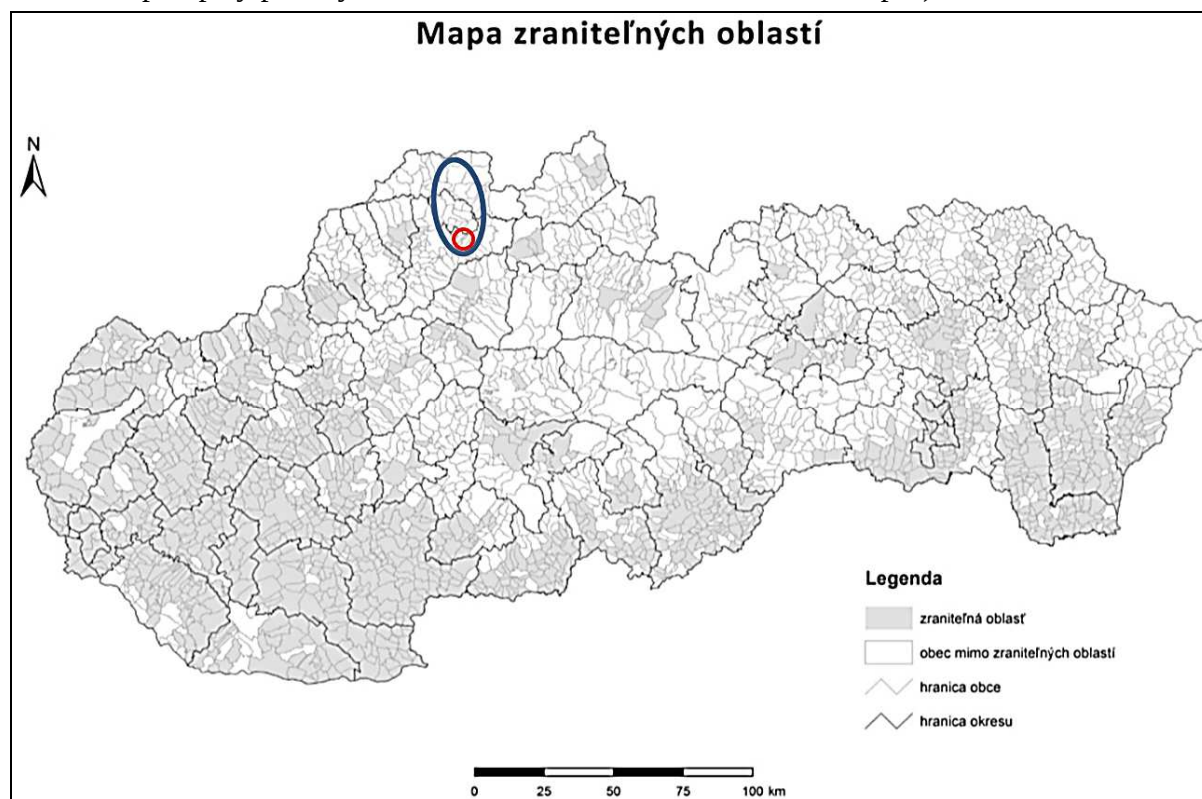
- v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín k nežiaducemu stavu kvality vôd,
- ktoré sú využívané ako vodárenské zdroje alebo sa môžu využívať ako vodárenské zdroje,
- ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd.

Za zraniteľné oblasti sa podľa tohto nariadenia vlády považujú pozemky poľnohospodársky využívané v obciach uvedených v zozname v prílohe č.1 citovaného nariadenia vlády. Zraniteľné oblasti sú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg/l, alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť.

Citlivé oblasti dotknutého územia sú všetky útvary povrchových vôd, ktoré sa v ňom vyskytujú.

Zraniteľné oblasti v dotknutom území sú všetky poľnohospodársky využívané pozemky v katastrálnom území obce Gbeľany (viď obr. č. 4).

Obr. č.4: Mapa zraniteľných oblastí (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/prilohy/SK/ZZ/2017/174/20170701_4709290-2.pdf)

- Katastrálne územie obce Gbel'any
○ Dotknuté územie

II.6.5. STUPEŇ ZNEČISTENIA PODZEMNÝCH A POVRCHOVÝCH VÔD

Povrchové vody

Zdroje znečistenia, ktoré negatívne ovplyvňujú akosť povrchových vôd sa rozdeľujú podľa ich charakteru a pôsobenia na dve kategórie:

- **bodové zdroje znečistenia** - majú sústredené vypúšťanie odpadových vôd do recipientov. Pri týchto zdrojoch znečistenia je možná identifikácia pôvodcu, určenie jeho základných charakteristík ako režim vypúšťania, množstvo a akosť vypúšťaných vôd v časových reláciách, atď.
- **plošné zdroje znečistenia** - podľa ich pôvodu pôsobia trvalo, alebo občas a ich veľkosť a vplyv na akosť vôd je podmienená ešte celým radom spolupôsobiacich faktorov. Zdrojmi plošného znečistenia sú predovšetkým poľnohospodárstvo, skládky a odkaliská, splachy zo spevnených plôch, splachy z komunikácií a železníc, znečistené zrážkové vody, znečistené závlahové vody. Okrem týchto zdrojov plošného znečistenia sa na kontaminácii vôd významnou mierou podieľajú i tzv. difúzne priestorové rozptýlené bodové zdroje znečistenia, ktoré nie sú zahrnuté medzi evidované zdroje znečistenia. Na rozdiel od pomerne ľahko identifikovateľných, lokalizovateľných a merateľných bodových zdrojov znečistenia priemyselnej a komunálnej povahy sú plošné a difúzne zdroje znečistenia menej adresné, evidenčne náročnejšie a problematicky merateľné. Ich sumárny účinok je dosiaľ iba odhadovaný, aj to málo presvedčivo.

Za plošné zdroje znečistenia povrchových vôd môžeme považovať všetky plochy ornej pôdy a poľnohospodárskych dvorov v dotknutých obciach ako aj dopravné línie v blízkosti vodných tokov.

Zbernicami povrchových tokov dotknutého územia sú Váh a predovšetkým Kysuca, pretekajúca celým dotknutým územím v úseku od Rakovej až po Kysuckú bránu pred Žilinou.

Kvalita vody v povodí Váhu je ovplyvňovaná najmä bodovými zdrojmi znečistenia (priemyselnými a komunálnymi odpadovými vodami), keďže Považie patrí k priemyselne najviac rozvinutým oblastiam Slovenska. Nezanedbateľný je aj vplyv výraznej regulácie hlavného toku, keďže sa na ňom nachádza sústava energetických vodných diel a kanálov. Na území Žilinského kraja ovplyvňujú kvalitu vody Váhu najmä veľké mestské aglomerácie odvádzajúce odpadové vody do toku (prípadne do jeho prítokov): Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Martin, Žilina.

Kvalita vôd rieky Kysuca odráža intenzívne urbanizovaný priestor nivy rieky prakticky po celej dĺžke toku. Zdrojmi znečistenia sú najmä komunálne odpadové vody, poľnohospodárstvo, priemysel a skládky odpadov. Na hornom toku je Kysuca zaťažená odpadovými vodami z ČOV Čadca, v strednom úseku toku odpadovými vodami z ČOV Krásno nad Kysucou a Kysucký Lieskovec a v dolnom toku odpadovými vodami z ČOV Kysucké Nové Mesto. Povrchová voda je znečistená predovšetkým anorganickými dusíkatými látkami, nutrientami aj mikrobiologicky. Z hľadiska kvality vody je tak Kysuca zaradená do III. stupňa kvality povrchových vôd, čo znamená, že ide o znečistenú vodu.

Problémom z hľadiska čistoty rieky naďalej zostávajú sídla alebo ich časti, ktoré nemajú vybudovanú alebo dobudovanú kanalizáciu a odpadové vody sú vypúšťané priamo do vodných tokov. Znečisťujúce látky sa do vodných tokov dostávajú nepriamo cez infiltráciu do podzemných vôd a zosuvom kontaminovanej pôdy. Menšími zdrojmi znečistenia, ale o to nebezpečnejšími sú divoké skládky odpadov, ktoré nie sú zabezpečené proti úniku priesakových vôd do podlažia a následne do povrchových tokov. Typické sú nelegálne skládky komunálneho odpadu na brehoch vodných tokov. Naďalej najväčšími znečisťovateľmi zostávajú verejné kanalizácie významnejších sídelných aglomerácií.

Podzemné vody

Významnejšie akumulácie podzemných vôd dotknutého územia sú viazané na útvary SK1000500P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu a jeho prítokov severnej časti oblasti povodia Váhu. Kolektormi podzemných vôd sú tu najmä aluviálne a terasové štrky, piesčité štrky, piesky, glaciáluviálne sedimenty, proluviálne sedimenty stratigrafického zaradenia pleistocén - holocén. Prevažuje medzizrnová priepustnosť. Priemerný rozsah hrúbky zvodnencov je < 10 m. Generálny smer prúdenia podzemných vôd v aluviálnych nivách daného kvartérneho útvaru je viac-menej paralelný s priebehom toku.

Kvalita kvartérnych podzemných vôd dotknutého územia - v nivách Váhu a Kysuce je úzko spätá z kvalitou vody v uvedených tokoch, ktoré sú donormi podzemnej vody. Nivy oboch riek sú urbanizované a priemyselne využívané. Kvalita týchto podzemných vôd s plytkým obehom nie je vhodná na vodárenské účely. Voda z prevádzkovaných vodných zdrojov vyžaduje niekoľkostupňové úpravy pre jej využitie na pitné účely, niektoré zdroje (napr. Čadca - U Siheľníka) boli práve z hygienických dôvodov vyradené zo zásobovania.

Vplyv antropogénneho znečistenia na podzemné vody kvartérnych náplavov sa prejavuje v alúviu Váhu, napr. v objekte Teplička nad Váhom v ukazovateli mangán ($1,95 \mu\text{g.l}^{-1}$). V alúviu Kysuce dokumentujú antropogénne znečistenie nadlimitné hodnoty špecifických organických látok - napr. v objekte Raková - Západ v ukazovateli fluórantén ($0,138 - 0,43 \mu\text{g.l}^{-1}$) a 2x tiež pyrén (PAU) s hodnotami $0,101 - 0,287 \mu\text{g.l}^{-1}$.

Predpokladáme, že podzemné vody dominantnej flyšovej časti dotknutého územia s puklinovou priepustnosťou majú dobrú kvalitu, bez kontaminácie. Vzhľadom na ich minimálnu kvantitu sú však iba málo významné.

II.7. FAUNA A FLÓRA

Súčasný druhový a priestorový zloženie bioty v celom dotknutom území je výsledkom dlhodobých procesov a je odrazom pôsobenia vplyvu človeka na prírodu. Pôvodný vegetačný kryt sa intenzívnym alebo extenzívnym vplyvom človeka veľmi pozmenil, prípadne miestami úplne zničil, pričom najväčší vplyv na krajinu má okrem urbanizácie najmä dlhodobá intenzívna lesohospodárska činnosť. Pôvodná vegetácia sa zachovala iba v málo prístupných alebo výrazne neovplyvnených lesných celkoch alebo na poľnohospodársky nevhodných, neprístupných, príp. trvalo zamokrených priestoroch.

Pre zámer inovácie vedenia V404 má z hľadiska významnosti prítomnej bioty najväčšiu váhu situovanie koridoru vedenia do priestoru lesných celkov Kysuckej vrchoviny, Javorníkov, Kysuckých Beskyd a Turzovskej vrchoviny, i keď väčšina lesnej pôdy je intenzívne lesohospodársky využívaná s dlhodobým preferovaním smrekových monokultúr.

Prírodné prostredie s vyššou hodnotou kvality prírodných zložiek a prvkov (druhovou diverzitou) reprezentujú v dotknutom území ojedinelé málo ovplyvnené lesné komplexy s prirodzenou alebo prírode blízskou skladbou drevín, tiež prírodné prvky v poľnohospodárskej krajine, ako sú enklávy lesa, extenzívne využívané lúky a pasienky, brehové porasty väčších či menších tokov, lokálne mokrade a rašeliniská.

Sumárne sú v dotknutom území zastúpené rastlinné a živočíšne spoločenstvá lesov, pasienkov, lúčnych biotopov, aluviálnych nív miestnych tokov, spoločenstvá brehových porastov, mokradí, krovín, spoločenstvá antropogénne ovplyvnených stanovišť poľnohospodársky využívaných pôd a spoločenstvá intravilánu.

II. 7.1. FLÓRA

Podľa fytogeograficko - vegetačného členenia patrí dotknuté územie do bukovej zóny - flyšovej oblasti. V rámci uvedenej oblasti zasahujú do dotknutého územia tri okresy:

- Kysucká a Oravská vrchovina (južná tretina dotknutého územia - priestor Kysuckej vrchoviny)
- Javorníky (stredná tretina dotknutého územia - priestor Nízkych a Vysokých Javorníkov)
- Turzovsko-jablunkovský okres (severná tretina dotknutého územia - Kysucké Beskydy a Turzovská vrchovina)

Potenciálna prirodzená vegetácia

Podľa mapy potenciálnej vegetácie by sa bez historického vplyvu človeka mali v dotknutom území vyskytovať nasledujúce geobotanické jednotky:

- Jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (*Ulmenion*) - tieto tvrdé lužné lesy osídľovali takmer celú vážsku nivu ako aj nivu Kysuce až po Kysucké Nové Mesto, obsadzovali polohy agradačných valov a riečnych terás, kde ich zriedkavejšie a menej intenzívnejšie ovplyvňovali periodicky sa opakujúce povrchové záplavy alebo kolísajúca podzemná voda.

- Jelšové lesy na nivách podhorských a horských tokov (*Alnetum glutinosae*, *Aegopodio-Alnetum glutinosae*, *Salicion triandrae*, *Salicion eleagni*) - tieto podhorské a horké jelšiny osídľovali nivu Kysuce v jej celom strednom a hornom toku, ako aj užšie nivы významnejších potokov dotknutého územia.
- Karpatské dubovo-hrabové lesy (*Carici pilosae-Carpinetum*, *Querco-Carpinetum medioeuropaeum*) - zaberali súvislú plochu v podhorí a stredných výškach Kysuckej vrchoviny vrátane okolia Kysuckého Nového Mesta. Vystupovali súvisle do výšky 600 m n.m., kde prechádzali do pásma bučín. Ich hranica odrážala výbežok mierne teplej klimatickej oblasti so zrážkami 600-700 mm. Kedysi zaberali veľké plochy a boli v dubovom vegetačnom stupni najrozšírenejším klimazonálnym vegetačným typom.
- Dubové a cerovo-dubové lesy (*Quercetum petraeae-cerris*) - ostrovčekovitý výskyt v rámci karpatských dubohrabín.
- Nátržníkové dubové lesy (*Potentillo albae-Quercion*) - ostrovčekovitý výskyt v rámci karpatských dubohrabín.
- Podhorské bukové lesy (*Fagenion*, *Dentario bulbifera-Fagetum*) - nadväzovali na dubovo-hrabové lesy vo vyšších polohách Kysuckej vrchoviny a v menších plochách tiež v Javorníkoch.
- Bukové lesy na vápencových a dolomitových podložiach (*Cephalantero-Fagenion*) - obsadzovali najvyššie polohy Kysuckej vrchoviny odrážajúc prítomnosť bradlového pásma.
- Bukové a jedľovo-bukové lesy (*Dentario glandulosae-Fagetum*) - plošne dominujúca jednotka dotknutého územia, jedľobučiny zaberali súvislú plochu v Javorníkoch, Kysuckých Beskydách a Turzovskej vrchovine v polohách nad 600 m n.m., v hraničnom pásme aj nižšie.
- Javorové lesy v horských polohách (*Acerion pseudoplatani*) - ostrovčekovitý výskyt vo Vysokých Javorníkoch.
- Bukové lesy v horských polohách (*Luzulo-Fagenion*) - obsadzovali najvyššie polohy Vysokých Javorníkov, Turzovskej vrchoviny a tiež hraničnú oblasť.

Uvedená rekonštruovaná prirodzená vegetácia je predpokladanou vegetáciou, ktorá by pokrývala určité miesto bez vplyvu ľudskej činnosti počas historického obdobia. Takéto geobotanické členenie je podkladom pre hodnotenie územia z hľadiska existencie siete ekologicky významných biotopov, resp. geoeosystémov, ktoré tejto reprezentatívnosti vyhovujú, a to postupne vo všetkých geomorfologických celkoch a geoeologických typoch.

Reálna vegetácia - lesná

V nedávnej minulosti boli rozsiahle lesné porasty pôvodných bučín, jedľobučín alebo prirodzene zmiešaných lesov Kysuckej vrchoviny, Turzovskej vrchoviny, Kysuckých Beskyd no predovšetkým Javorníkov nahradené monokultúrami sekundárnych smrečín. Touto premenou boli postihnuté dokonca aj lesné komplexy v dubovom stupni Kysuckej vrchoviny. Uvedenému vtedajšiemu lesníckemu trendu podľa hla drvivá väčšina lesov na Kysuciach vrátane dotknutého územia. Následky sa prejavujú najmarkantnejšie práve v súčasnom období, keď na lesných pozemkoch pozorujeme stovky hektárov holorubov, obraz mesačnej krajiny vyschnutých stromov, extrémne rýchly odtok vody, nevyrovnaný vodný režim, rozkolísanosť vodných tokov, stratu biodiverzity. Negatívny obraz súčasného lesníctva na Kysuciach (a nielen tu) dopĺňa intenzívne používanie mechanizmov, zhutňovanie a nevhodné vytváranie prístupových línií, čo ešte viac oslabuje jednu z hlavných funkcií lesa, ktorou je zadržiavanie a postupné uvoľňovanie vody. Výsledkom sú lokálne povodne pri každej väčšej letnej búrke...

V dotknutom území je možné uvedené negatívne javy pozorovať na viacerých lokalitách, a to v trase **VARIANTU 1** aj v bezprostrednom okolí súčasného koridoru vedenia V404 (napr. v okolí kóty Háj nad obcou Snežnica, nad obcou Nesluša, v závere údolia Ochodničanky, priestor medzi Siheľníkom a Jurošovským vrchom), resp. v bezprostrednom okolí navrhovaného trasovania inovovaného vedenia V404 vo **VARIANTE 2** (napr. v okolí kóty Háj nad obcou Snežnica, v priestore Chotárneho vrchu nad Ochodnicou, v priestoroch Horelickej Kýčery a Horelickej Kykule, v priestore Staré Šance nad Svrčinovcom). Reprezentatívnym príkladom následkov nevhodného lesného hospodárenia je priestor lesných pozemkov medzi Zákopčím a Čadcou.

Tam, kde zatiaľ nedošlo k hromadnému hynutiu smrekov s následnou holorubnou ťažbou je les tvorený dominantne smrekom, buk lesný a jedľa biela sa vyskytujú minoritne, príp. vytvárajú osamotené skupinky. Primiešanými drevinami sú javor horský, javor mliečny, jaseň štíhly a ojedinele aj smrekovec opadavý a borovica sosna. Krovinná etáž lesa (pokiaľ bola uchovaná) je tvorená listnatými drevinami, čo indikuje prirodzený sukcesný proces - snahu o návrat k prirodzenému drevinovému zloženiu.

Napriek uvedenému existujú v dotknutom území areály lesov, ktoré neboli postihnuté premenou na sekundárne smrekové monokultúry. Nachádzajú sa predovšetkým v najvyšších alebo ťažko dostupných okrajových polohách. Tieto prirodzené lesné biotopy sú zastúpené hlavne bučínami rôzneho typu, jedľobučinami, sutinovými lesmi lipovo-javorovými, kyslými karpatskými lesmi bukovými s prímiesou smreka, prechodne smerujúce k vysokohorským smrekovým lesom a jedľovými až jedľosmrekovými lesmi. Nachádzajú sa prevažne za hranicami dotknutého územia (napr. PR Ľadonhora), alebo do neho okrajovo zasahujú (PR Brodnianka, lesný komplex Veľkého Vreťňa). Mimo dotknutého územia sa vyskytujú dokonca aj vo forme pralesov (napr. PR Veľký Polom). Trasa inovovaného vedenia vo **VARIANTE 2** prechádza v úseku Chotárny kopec – Vojtov vrch – Kýčerka práve cez ojedinele uchované maloplošné areály prirodzených jedľo-bučín, ktoré sa udržali iba v najvyšších polohách horského chrbta a vo zvažujúcich sa svahoch ostro prechádzajú do rúbanísk po smrekových monokultúrach.

Medzi relatívne zachovalé lesné porasty môžeme zaradiť tiež podhorské a horské prípotočné jelšiny, ktoré ostali zachované prevažne iba ako brehový porast potokov, no existujú lokality, kde sa nivy horských potokov rozširujú - tam je areál jelšových luhov kompaktnejší. V súčasnosti sú ohrozené lesným hospodárením, keď sa stávajú súčasťou okolitých ťažených porastov, príp. ustupujú skládkam dreva, odvozným a manipulačným plochám. V blízkosti zastavaných území obcí sa zasa stávajú obeťou tzv. protipovodňových opatrení ...

Reálna vegetácia - nelesná

Čiastočným odlesnením krajiny a následnou poľnohospodárskou činnosťou človek umožnil prírode nakombinovať botanicky zaujímavé sekundárne spoločenstvá rastlín, čím zvýšil biodiverzitu pôvodne lesnatého územia Kysúc o pasienkové a lúčne druhy rastlín a živočíchov.

Lúky a pasienky sú plošne významným krajinotvorným prvkom a spolu s lesmi a kopaničiarskym roztrúseným osídlením vytvárajú typickú krajinnú mozaiku Kysúc. Z dôvodu veľkoplošnej degradácie smrekových monokultúr sú na niektorých lokalitách paradoxne ekologicky stabilnejšie a tiež zjemňujú súčasný negatívny obraz lesnej krajiny. Ich výskyt nie je viazaný iba na podhorské polohy, ale často vystupujú veľkoplošne v polohách plochých horských chrbtov (v blízkosti koridoru vedenia napr. v Javorníkoch v okolí Martinovho vrchu (**VARIANT 1**) a Vojtovho vrchu (**VARIANT 2**) alebo v hraničnom pásme). Všeobecne sú lúky a pasienky biotopom viacerých druhov vstavačovitých, napr. vstavač mužský, vstavačovec bazový, päťprstnica obyčajná, vo vyšších polohách pavstavač hlavatý, trčnček

jednolistý, vemenníček zelený a bieloprst belavý. Ich výskyt je však viazaný na optimálnu intenzitu pasenia alebo kosby. V dotknutom území sú pasienky relatívne hojne spásané hovädzím dobytkom aj ovcami, a to najmä na jar, v neskorom lete sú kosené. Ekologicky významnejšie lúky a pasienky sa nachádzajú predovšetkým v okolí jednotlivých osád Zákopčia, a to aj v blízkosti existujúceho koridoru vedenia V404 (**VARIANT 1**).

V minulosti bol podiel nelesnej drevinnej vegetácie v dotknutom území výrazne nižší. NDV sa nachádzala najmä vo forme línii na hranách terás a na okraji lesa vo forme krovinného plášťa lesných porastov. Vzhľadom na postupné opúšťanie menej dostupných pozemkov a nescelených pozemkov s malou výmerou, zárasty NDV sa rozšírili aj na tieto v minulosti obhospodarované miesta. Dominantnými krovinami sú: hloh obyčajný (*Crataegus laevigata*), slivka trnková (*Prunus spinosa*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), malina ožinová (*Rubus caesius*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), vŕba rakytá (*Salix caprea*), javor horský (*Acer pseudplatanus*) a na presvetlených miestach ruža (*Rosa* sp.).

Vďaka klimatickým a geologickým pomerom má dotknuté územie bohatú sieť tokov, množstvo pramenísk a okrajovo do neho zasahuje areál prechodných rašelinísk a vrchovísk, ktoré sú koncentrované predovšetkým na území CHKO Kysuce (mimo dotknutého územia). V týchto biotopoch sa vyskytuje viacero vzácných a ohrozených druhov rastlín napr. plavúneč zaplavovaný, zdrojovka pobrežná, pupkovník obyčajný, rosička okrúhlostá, sitina cibulkatá, ostrica plstnatoplodá, bazanovec kytkový, perovník pštrosí, kľukva močiarna a iné. Na rašeliniská a slatiny nadväzujú rôzne typy hodnotných podmáčaných lúk podhorských a horských oblastí. V severnej časti dotknutého územia sa jedná o zvyšky pôvodne veľkého komplexu prechodných rašelinísk a vrchovísk medzi Rakovou a Čadcou (miestny názov sihlý), ktoré sú zachytené aj v Geobotanickej mape Slovenska. V okolí Čadce sa nachádzajú tiež penovcové prameniská - v MČ Čadečka a Milošová.

Rieka Kysuca patrí medzi významné toky, a to nielen z regionálneho hľadiska. Vlastné koryto, ako aj priľahlá časť aluviálnej nivy boli v minulosti predmetom vodohospodárskych a poľnohospodárskych úprav a využívania, dnes prevažuje urbanizačný atak. Koryto toku je regulované, ohrádzované, s rýchlym odtokom vody. Pôvodná niva bola takmer úplne zbavená pôvodných lužných lesov, tie v rôznej pozmenenej forme predstavujú dnes výlučne úzky brehový porast rieky a iba ojedinele sa vyskytujú súvislejšie plochy, napr. štrkové lavice, ktoré sú tvorené prevažne vrbovými krovinami alebo brehovými porastmi deväťsilov. Okolie rieky je silne urbanizované, brehové a sprievodné porasty sú silne atakované nepôvodnými neofytmi, z ktorých dominuje javorovec jaseňolistý, pohánkovec japonský a oba druhy zlatobyle.

II.7.2. FAUNA

V zmysle zoogeografického členenia - terestrický biocyklus môžeme dotknuté územie a jeho širšie okolie začleniť do eurosibírskej oblasti, provincie listnatých lesov, podkarpatský úsek. Zoogeografické členenie - limnický biocyklus začleňuje dotknuté územie do pontokaspickej provincie, podunajského okresu, stredoslovenská časť.

Fauna celého dotknutého územia odráža mozaiku krajinnej štruktúry. Typická je fauna lesov, lúk a pasienkov, vodných tokov, mokradí, ekotónov a fauna urbanizovaného územia - mestského aj vidieckeho. V dotknutom území bolo doposiaľ zistených takmer 200 druhov stavovcov.

Z hľadiska prítomnej lesnej fauny stojí za pozornosť fakt, že dotknuté územie spolu so svojim okolím predstavuje západnú hranicu rozšírenia všetkých veľkých šeliem Slovenska -

vlka, medveďa, rysa. Zástupcovia vzácnych druhov cicavcov sú mačka divá, dulovnica menšia i väčšia, hranostaj obyčajný, netopier obyčajný, ucháč svetlý, podkovár malý a.i.

Zo vzácnějších vtáčích hniezdičov možno obdivovať výra skalného, sovu dlhochvostú, kuvika kapcavého, myšiarku ušatú, jastraba lesného i krahulca, včelára lesného, sokola lastovičiara, bociana čierneho. Z menej početných d'atľov sa vyskytujú d'ateľ bielochrbtý a d'ubník trojprstý. Najširšiu druhovú skladbu z vtáctva zastupujú spevavce.

S väzbou na mokrade a výslnné miesta v rámci lesného prostredia sa vyskytujú obojživelníky a plazy. Obojživelníky sú reprezentované druhmi ako ropucha bradavičnatá, ropucha zelená, skokan hnedý, skokan štíhly, rosnička zelená, kunka žltobruchá, mlok karpatský, salamandra škvrnitá. Z plazov sú zastúpené vretenica severná, užovka hladká, užovka obojková, slepúch východný, jašterica krátkohlavá, jašterica živorodá.

Z významnějších druhov podhorských a horských tokov žijú v dotknutom území bobor európsky a vydra riečna. Z vodného vtáctva tu žijú druhy ako vodnár potočný a trasochvost horský. V niektorých potokoch sa pravidelne objavuje rak riečny.

Rieka Kysuca je biotopom druhov vodného vtáctva, z významnějších možno spomenúť hniezdenie volavky popolavej, potápača veľkého, rybárika riečného, objavuje sa tu kalužiak riečny, kulík riečny, potápka malá. Pomerne dobre je rozpracované osídlenie rieky ichtyofaunou, k ohrozenejším druhom rýb tu patrí napr. plž vrchovský, hlaváč bielooplutvý a hlavátka podunajská, z ostatných druhov sa tu vyskytujú hlavne ploska pásavá, čerebľa pestrá, pstruh potočný, lipen tymiánový, mrena severná, jalec hlavatý, podustva severná a i.

Lúky a pasienky sú biotopom zaujímavých druhov motýľov, napr. modráčik bahniskový, ohniváček veľký, jasoň chochlačkový. Z vtákov sa tu vyskytuje chrapkáč poľný.

Z 32 hniezdičov sú priamo na urbanizované prostredie viazané: hrdlička chichotavá, plamienka driemavá, dážďovník obyčajný, belorítka obyčajná, lastovička obyčajná, žltouchvost domový, vrabec domový, drozd čierny, sýkorka obyčajná, straka obyčajná a trasochvost biely.

Migračné koridory živočíchov

Údolie Kysuce slúži ako biokoridor pre ťahové vtáctvo počas jarného a jesenného ťahu ako jedna z odnoží tzv. vážskej migračnej trasy.

V rámci karpatského oblúka sú Kysuce územím okrajového výskytu veľkých šeliem - rysa, vlka, medveďa. Pre ich šírenie ďalej na sever a západ je poloha Kysúc k susedným chráneným územiám CHKO Beskydy (Česká republika) a Żywiecki Park Krajobrazowy (Poľsko) zásadná. Pridaná hodnota územia CHKO Kysuce a jeho okolia vrátane dotknutého územia spočíva práve v tom, že funguje ako zdrojová a zároveň ako migračná krajina pre šírenie veľkých šeliem za hranice nášho štátu a späť. Pre transhraničnú migráciu sú takto využívané vrcholové polohy Beskyd, Javorníkov a Kysuckej vrchoviny, ktoré sa prirodzene tiahnu Kysucami v smere JZ - SV.

Iným typom migrácie v dotknutom území je premiestňovanie druhov avifauny, netopierov i vyšších stavovcov líniovými koridormi so vzrastlým porastom stromovej alebo krovitej etáže. Migrácia prebieha spojite. Na miestach prerušenia línie kopírujú druhy morfológické línie v terénne. Takýmito sú hrádze, cestné priekopy, násypy, existujúce komunikácie a pod.

Miestne migračné trasy tvoria tiež všetky ostatné toky so sprievodnou brehovou vegetáciou. Lokálne koridory vedú aj terestrickými prvkami, ako sú líniová nelesná drevinná vegetácia, okraje lesov, terénne ryhy najmä s prítomnosťou vodného toku a pod.

Migračné trasy obojživelníkov prebiehajú medzi vodnými biotopmi ako reprodukčnými priestormi a prirodzenými lesnými biotopmi a biotopmi umelo vytvorenými aj

v intravilánoch obcí ako úkrytovými miestami. Majú miestny charakter, ktorých posudzovanie je individuálne.

Plazy využívajú hojne pre migráciu práve odlesnené priestory ochranných pásiem nadzemných vedení s charakterom rúbanísk. Lovná zver (srnčia, jelenia, diviacia), ale aj iné druhy stavovcov často využívajú ochranné pásma v štádiu s vyvinutou hustou mladinou ako úkrytové a oddychové miesta.

II.7.3. BIOTOPY

Popis biotopov vychádza z ich všeobecnej kategorizácie. V dotknutom území môžeme podľa katalógu biotopov Slovenska vyčleniť päť základných skupín biotopov:

- lesy
- krovinové a kríčkové biotopy
- vodné toky a plochy
- lúky a pasienky
- antropogénne biotopy

V rámci týchto skupín nachádzame v dotknutom území nasledujúce typy biotopov:

1. Lesy

- podhorské a horské prítlačné jelšiny
- bučiny až jedľobučiny rôzneho typu
- sutinové lipovo-javorové lesy
- smrečiny a jedľo-smrečiny
- sekundárne smrečiny a smrekové monokultúry, vrátane rozsiahlych plôch holín, rúbanísk, vyschnutých porastov

2. Kriachy

- vrbové kroviny
- líniové lemové kriachy
- zárazy nevyužívaných pasienkov

3. Vodné toky a plochy, mokrade

- podhorská rieka Kysuca
- miestne menšie vodné toky
- prameniská
- prechodné rašeliniská a trasoviská, vrchoviská
- miestne vodné plochy antropogénneho pôvodu

4. Lúky a pasienky:

- slatiny
- pasienky intenzívne až mezofilné
- pasienky mezofilné až extenzívne, kosené
- úhory, zarastajúce terasové políčka s NDV

5. Antropogénne biotopy:

- bylinné synantropné porasty na nevyužívaných plochách
- lenové zárazy nitrofilnej ruderalnej vegetácie
- poľné kultúry
- záhrady, záhumienky

- nespevnené cestné komunikácie
- cestné zárezy a násypy
- železničné násypy
- ruderálne stanovišťa - násypy, navážky, smetiská, okraje komunikácií, okraje pasienkov, riečne terasy

Priamo v dotknutom území sa nachádzajú, alebo sa predpokladá aj výskyt významnejších biotopov, ktoré sú uvedené v prílohe č.1 k vyhláške MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny ako biotopy národného a európskeho významu (s uvedením kódu NATURA). Ich priestorový výskyt v dotknutom území vzhľadom k trasovaniu jednotlivých variantov inovovaného vedenia V404 je nasledovný:

VARIANT 1

Biotopy európskeho významu

- Ls 1.3 Podhorské jaseňovo-jelšové lužné lesy (*91E0)
- Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy (*9180)
- Ls 5.1 Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130)
- Ls 5.2 Kyslomilné bučiny (9110)
- Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy (9150)
- Lk 5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (6430)
- Tr 8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte (6230)
- Ra 6 Slatiny s vysokým obsahom báz (7230)
- Ra 3 Prechodné rašeliniská a trasoviská (7140)
- Br 6 Brehové porasty deväťsilov (6430)

Biotopy národného významu

- Kr 9 Vŕbové kroviny na zaplavovaných brehoch vôd
- Lk 3 Mezofilné pasienky a spásané lúky
- Pr 1 Prameniská horského stupňa na nevápencových horninách

VARIANT 2

Biotopy európskeho významu

- Ls 1.3 Podhorské jaseňovo-jelšové lužné lesy (*91E0)
- Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy (*9180)
- Ls 5.1 Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130)
- Ls 5.2 Kyslomilné bučiny (9110)
- Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy (9150)
- Lk 5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (6430)
- Pr 3 Penovcové prameniská (7220)

Biotopy národného významu

- Ls 8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy
- Kr 9 Vŕbové kroviny na zaplavovaných brehoch vôd
- Lk 3 Mezofilné pasienky a spásané lúky
- Pr 1 Prameniská horského stupňa na nevápencových horninách

II.8. KRAJINA

II. 8.1. ŠTRUKTÚRA KRAJINY

Na historickom formovaní krajiny celého dotknutého územia sa pred príchodom človeka podieľali prírodné zložky, ktoré sformovali prvotnú krajinnú štruktúru. Krajina bola tvorená lesmi, a to od najnižších polôh v údoliach Váhu a Kysuce (lužné lesy) až po najvyššie polohy Kysuckej vrchoviny, Javorníkov, Kysuckých Beskýd a Turzovskej vrchoviny (dubovo-hrabové lesy, bukové a bukovovo-jedľové zmiešané lesy).

Dnešný stav územia je výsledkom pôsobenia mnohých antropogénnych činiteľov, ktoré prvotnú krajinnú štruktúru nahradili. Antropogénna premena sa dotkla najprv údolí Váhu a Kysuce, kde vznikli prvé sídla a plochy lužných lesov boli premenené na poľnohospodársku pôdu. V novoveku pokračovala premena rozvojom miest a priemyslu.

Premena sa však dotkla aj horskej krajiny Kysúc a Horného Považia, keď najvýraznejšie sa tu prejavil život valašskej, horalskej a kopaničiarskej kolonizácie, kedy si pastva oviec a kôz, neskôr i orná pôda vyžadovali rozsiahle klčovanie a vypaľovanie lesov, čím sa výrazne zmenil pomer lesnej krajiny k nelesnej. Ešte v roku 1940 predstavoval pomer lesnej krajiny k nelesnej neuveriteľných 30:69. Okrem zmeny využívania pôdy v prospech poľnohospodárstva tu kolonizácie za sebou zanechali jedinečnosť krajinného obrazu. Napriek geologickej monotónnosti flyšového pásma sa tu dnes nachádza typická mozaika lesov, pasienkov, terasovitých políčk a osád s architektúrou dreveníc roztrúsených po kraji. Krajinný obraz výrazne dotvára rozptýlená stromová zeleň. Hodnotné solitéry a skupiny mohutných líc, brestov, či javorov sa úzko viažu na kopaničiarske usadlosti a dvory.

Tento esteticky pozitívny obraz je však výrazne narušený súčasným stavom lesných porastov, na ktorých sa odrazilo dlhodobé nevhodné lesné hospodárenie s preferovaním smrekových monokultúr. Výsledkom je dnešný stav stoviek hektárov holín, holorubov, rúbanísk alebo plôch vyschnutých stromov s nekončiacou ťažbou, skladovaním a odvozom dreva.

Súčasná krajinná štruktúra (SKŠ) predstavuje komplex antropicko - biotických prvkov v krajine, ktoré tvoria súbory prirodzených a antropicky čiastočne resp. úplne pozmenených dynamických systémov, resp. novoutvorených umelých prvkov.

Pôvodný charakter krajinných štruktúr ako už bolo spomenuté z krajiny takmer úplne vymizol. Pôvodné alebo prírode blízke lesné komplexy ostali izolované iba v niektorých najvyšších alebo nedostupných lokalitách na okraji dotknutého územia. Dominujúce plochy sekundárnych smrečín sú narušované relatívne vysokým plošným zastúpením pasienkov, a to nielen v podhorských polohách ale tiež v priestoroch širokých horských chrbtov, napr. v priestore Martinovho vrchu, Zákopčianskych lazov, Vojtovho vrchu a v hraničnom priestore Dejovky. Špecifikom územia je minimálne zastúpenie ornej pôdy v poľnohospodárskych pozemkoch.

Významným krajinným štruktúrnym prvkom je rieka Kysuca s viac alebo menej vyvinutým brehovým porastom a nadväzujúca sieť podhorských a horských potokov.

Špecifické črty vykazuje osídlenie dotknutého územia. Nachádzajú sa tu tri sídla mestského typu - okresné mestá Kysucké Nové Mesto a Čadca a mesto Krásno nad Kysucou, s typickou urbanizovanou štruktúrou krajiny. V týchto priestoroch je väčší podiel zastavaných plôch s rôznorodým využitím územia. Oproti ostatnému dotknutému územiu je výrazne nižší podiel poľnohospodárskych plôch a vyšší podiel plôch s využívaním pre priemysel a služby.

Vidiecke sídla v Kysuckej vrchovine, resp. s afinitou k mestu Žilina majú ešte klasickú sústredenú zástavbu. Akonáhle prechádza koridor vedenia do oblasti Javorníkov, začína sa popri sústredenej zástavbe objavovať typické laznícke osídlenie (v danom území

nazývané „vrchy“), čo začína obcou Nesluša a pokračuje v Ochodnici. No najväčšia hustota lazov sa objavuje až po prekonaní chrbta Javorníkov v k.ú. Zákopčie (**VARIANT 1**), resp. v priestoroch Vojty - Kýčera a Zákysučie (**VARIANT 2**) a tiež v hraničnom priestore Dejovky.

V dotknutom území rozlišujeme nasledujúce krajinnoeekologické komplexy (KEK):

Mestské urbanizované prostredie:

- súvislé zastavané územia s plochou > 1 km², v dotknutom území ide o územie Kysuckého Nového Mesta, Čadce a Krásna nad Kysucou

Vidiecka krajina so stredným stupňom osídlenia (11-40 % podiel zastavaných plôch):

- KEK riečnych rovín - riečne roviny s prevahou lužných a nivných lesov, niva Váhu (Varín, Gbeľany, Nededza), niva Kysuce (MČ Dúbie, MČ Horelica, Dunajov, Raková, MČ Sihelník), niva Čierňanky (Svrčinovec);
- KEK pahorkatín - nízke plošinné predhoria s prevahou listnatých lesov (MČ Oškerda, Nesluša, JZ okraj Čadce);

Vidiecka krajina so slabým stupňom osídlenia (1-10 % podiel zastavaných plôch):

- KEK pahorkatín - nízke plošinné predhoria s prevahou listnatých lesov (v Kysuckej vrchovine - Kotrčiná Lúčka, Zástranie, Snežnica, v Javorníkoch - MČ Zákysučie, v Kysuckých Beskydách - MČ Čadečka, v Turzovskej vrchovine - MČ Milošová, hraničné pásmo);

Poľnohospodárska alebo lesná krajina bez osídlenia alebo roztrúseným osídlením:

- KEK vrchovín na karbonátových horninách - vrchoviny na pestrých karbonátových horninách s prevahou zmiešaných lesov a ich mozaiky s trávnyimi porastmi a ornou pôdou (bradlové pásmo Kysuckej vrchoviny);
- KEK hornatín na karbonátových horninách - hornatiny na pestrých karbonátových horninách s prevahou listnatých lesov a ich mozaiky s trávnyimi porastmi a ornou pôdou (najvyššie polohy bradlového pásma Kysuckej vrchoviny - Malý a Veľký Vretný);
- KEK vrchovín na kyslých horninách - vrchoviny na kyslých horninách s prevahou ihličnatých lesov a ich mozaiky s trávnyimi porastmi a ornou pôdou (celá oblasť Javorníkov - Ochodnica, lazničné osídlenie Nesluše, Zástrania, Zákysučia, západná časť Kysuckých Beskýd).

Dotknutým územím prechádzajú významné nadregionálne dopravné koridory s vysokou intenzitou osobnej a nákladnej dopravy. Ide predovšetkým o cestný ťah I/11, resp. E75 v smere Žilina - Čadca (ČR, Poľsko), ktorý dopĺňa cesta II/487 Čadca - Makov). V rámci železničnej dopravy je významná železničná trať č.127 Žilina - Čadca - Mosty u Jablunkova), na ktorú nadväzuje trať č.128 Čadca - Makov a trať č. 129 Čadca - Skalité - Serafínov - Zwardoň.

Za pozornosť stojí aj sieť nadzemných vedení ako líniových umelých prvkov. Okrem existujúceho koridoru 400 kV vedenia V404 dotknutým územím prechádzajú línie 110 kV a 22 kV vedení.

II.8.2. KRAJINNÝ OBRAZ A SCENÉRIA KRAJINY

Krajinný obraz územia je daný prírodnými, najmä reliéfovými pomermi a vytvorenými prvkami súčasnej krajinnej štruktúry. Reliéf predstavuje limit vo vizuálnom vnímaní krajiny, ktorý určuje, do akej miery je každá priestorová jednotka krajiny výhľadovým a súčasne videným priestorom (tzv. vizuálne prepojenie reliéfu). Prvky krajinnej štruktúry určujú estetický potenciál daného priestoru, resp. bariérovo (pozitívne aj negatívne) tento priestor ovplyvňujú.

Hodnotu estetického pôsobenia krajinného obrazu, ktorý je prejavom krajinnej štruktúry nie je možné kvantifikovať, môžeme ho posúdiť len kvalitatívne (stupeň pozitívnych zážitkov človeka pri pobyte človeka v krajine). V zásade je potrebné povedať, že posudzovanie nárokov na estetickú kvalitu okolitej krajiny úzko súvisí so stupňom kultúrnej vyspelosti ľudí vytvárajúcich určitú etnickú jednotku, ako i jej materiálneho zabezpečenia.

Za najvýznamnejšie faktory, ktoré podmieňujú estetický ráz kultúrnej krajiny môžeme považovať osídlenie (druh, dobu a hustotu), spôsob poľnohospodárskeho a lesohospodárskeho využitia, komunikácie, energovody a priemysel vrátane ťažby surovín. V zásade možno konštatovať, že uvedené aktivity so zvyšujúcou sa intenzitou využitia krajiny znižujú estetické pôsobenie krajiny na človeka.

Z hľadiska estetických a vizuálnych hodnôt má dotknuté územie rôznu kvalitu. Jeho scenériu dominantne ovplyvňuje primárna krajinná štruktúra, ktorú tvoria tri základné typy krajiny:

- rovina v nivách Váhu a Kysuce. Ide o rovinatý, prevažne odlesnený terén s urbanizovaným prostredím a zastúpením prevažne plošných a líniových antropických prvkov - zastavaných plôch, dopravnej a technickej infraštruktúry, priemyslu,
- pahorkatinové predhoria a brázdy s prevahou pasienkov a vidieckym koncentrovaným alebo špecifickým lazníckym osídlením, s prevahou prvkov kultúrnej krajiny,
- vrchoviny s prevahou lesa dopĺňané pasienkami, miestami s lazníckym osídlením, s prevahou prírodných, no pozmenených prvkov. Ide o členitý terén s veľmi riedkym osídlením a prevažne lesohospodárskym využitím.

Za pozitívny nosný prvok scenérie krajiny v dotknutom území a jeho najbližšom okolí možno považovať v prvom rade unikátnu mozaikovitú krajinnú štruktúru s rozptýleným lazníckym osídlením. Pozitívne tiež pôsobí existencia bradlového pásma s jednotlivými prirodzene zalesnenými vrcholmi (napr. Straník, Brodnianka, Veľký a Malý Vreteň, Ľadonhora), tiež prítomnosť rieky Kysuca.

Scenériu naopak negatívne ovplyvňujú rozsiahlejšie alebo vertikálne technické prvky urbanizovanej krajiny a paradoxne tiež rozsiahle plochy holorubov, holín a vyschnutých stromov ako následok dlhodobého nevhodného lesného hospodárenia.

Celkovo možno konštatovať, že priestorová usporiadanosť dotknutého územia - tvar nív, úpäti a chrbtov, prítomnosť vertikálnych prvkov súčasnej krajinnej štruktúry ako aj situovanie oboch variantov trasy inovovaného vedenia vzhľadom k potenciálnym výhľadovým bodom spôsobujú tú skutočnosť, že koridory vedenia V404, resp. jeho úseky sú najintenzívnejšie vnímateľné:

- v rovinatom úseku údolnej nivy pri Kysuckom Novom Meste, keď výhľadovým areálom je osídlené, resp. dopravne zaťažené územie a potom vo vyvýšených úsekoch otvorenej pahorkatiny vnímateľných z obývaných území, príp. z dopravných línii,
- v otvorených úsekoch pahorkatinových predhorí a brázd, keď výhľadovým areálom sú príslušné vidiecke sídla (napr. Kotrčiná Lúčka, Nesluša, roztrúsené lazy),

- v miestach prekleňovania chrbtov Kysuckej vrchoviny, Javorníkov, Kysuckých Beskýd a Turzovskej vrchoviny, keď výhľadovými bodmi sú významnejšie turistické lokality (napr. Straník, sedlo medzi Vreťňami, Martinov vrch, Vojtov vrch, Drahošanka, Staré Šance, Dejovka).

V rámci koridoru vedenia existujú však aj úseky, kde sú alebo môžu byť stožiare v členitej vrchovine krajiny skryté alebo slabo vnímateľné, a to napr. vo **VARIANTE 1** medzi Gbeľanmi a Nededzou, Zástraním a Snežnicou, nad Ochodnicou, medzi Zákopčím a Čadcou, v okolí MČ Milošová, resp. vo **VARIANTE 2** medzi Gbeľanmi a Nededzou, Zástraním a Snežnicou, nad Ochodnicou, medzi Ochodnicou a Zákysučím, nad Horelicou a v okolí lokality Staré Šance nad Svrčinovcom.

II.9. CHRÁNENÉ ÚZEMIA PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

Ochranu prírody a krajiny na Slovensku upravuje zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Pre územnú ochranu sa ustanovuje päť stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom ochrany zvyšuje. Územné časti vysokej biologickej a ekologickej hodnoty boli z hľadiska zachovalosti alebo ohrozenosti biotopov vyhlásené za chránené v niektorej z kategórií chránených území alebo podliehajú osobitnej ochrane (predpoklad na vyhlásenie za chránené).

Chránené územia môžu byť súčasťou národnej siete chránených území alebo môžu byť súčasťou európskej siete chránených území - NATURA 2000 (územia európskeho významu - SKUEV a chránené vtáčie územia - CHVÚ).

V dotknutom území, tak ako je vyčlenené, sa nachádzajú, alebo doň zasahujú nasledovné chránené územia (pozri obr. č.5) vyhlásené podľa zákona č. 543/2002 Z.z.:

Veľkoplošné chránené územia (národný park - NP, chránená krajinná oblasť - CHKO)

V dotknutom území sa nenachádzajú. V širšom okolí dotknutého územia sa nachádza Chránená krajinná oblasť Kysuce, ktorá je tvorená dvomi samostatnými navzájom oddelenými časťami: západnou - javornickou a východnou - beskydskou. Poloha dotknutého územia je práve v strede medzi oboma časťami CHKO.

Maloplošné chránené územia (národná prírodná rezervácia - NPR, prírodná rezervácia - PR, národná prírodná pamiatka - NPP, prírodná pamiatka - PP, chránený areál - CHA)

- PR Brodnianka

Prírodná rezervácia s celkovou výmerou 259 400 m², vyhlásená v roku 1972. Účelom vyhlásenia je ochrana prirodzených lesných porastov, z ktorých prevládajú bučiny, na severných svahoch s výskytom smreka a jedle, na sutinách s javormi, brestom horským a jaseňom, na južných expozíciách sa vyskytuje hrab s ojedinelým dubom zimným. Platí tu 5. stupeň ochrany.

PR Brodnianka zasahuje do dotknutého územia okrajovo z juhozápadu (v k.ú. Snežnica), línia vedenia V404 ani jeho ochranné pásmo územím neprechádza.

- PP Ochodnický prameň

Prírodná pamiatka s celkovou výmerou 150 m² (ochranné pásmo 1 866 m²), vyhlásená v roku 1973. Predmetom ochrany je mineralizovaný prameň s obsahom sírovodíka (H₂S) ako

charakteristického a zároveň zriedkavého javu flyšového pásma na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele. Platí tu 4. stupeň ochrany, v ochrannom pásme 3. stupeň ochrany.

Línia vedenia V404 ani jeho ochranné pásmo areálom PP Ochodnický prameň neprechádza. Najbližší úsek trasy vedenia sa nachádza cca 1 km severozápadne od prameňa - miesto oddelenia **VARIANTU 1** a **VARIANTU 2** od ich spoločnej trasy na Ochodnicou.

- PP Vojtovský prameň

Prírodná pamiatka s celkovou výmerou 138 m², vyhlásená v roku 1973. Predmetom ochrany je mineralizovaný prameň s obsahom sírovodíka (H₂S) ako charakteristického a zároveň zriedkavého javu flyšového pásma na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele. Ide o prírodný prameň sódo-uhličitanovej vody (nazýva sa aj "slaná voda"), z ktorého pravidelne prebubláva metán. Prameň je upravený, okrem striešky nad ním sú vedľa aj 4 lavičky. Platí tu 4. stupeň ochrany.

Línia vedenia V404 ani jeho ochranné pásmo lokalitou PP Vojtovský prameň neprechádza. Najbližší úsek trasy vedenia sa nachádza cca 1 km východne od prameňa - chrbtový úsek trasy **VARIANTU 2** Chotárny kopec - Vojtov vrch - Kýčerka.

- PP Bukovský prameň

Prírodná pamiatka s celkovou výmerou 138 m², vyhlásená v roku 1973. Predmetom ochrany je mineralizovaný prameň s obsahom sírovodíka (H₂S) ako charakteristického a zároveň zriedkavého javu flyšového pásma na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele. Prameň ako i mineralizovaná voda má charakteristický zápach spôsobený výronom plynov do prameniska (ľudovo sa nazýva aj "vajcovka"), Pôvodne vytekal v lese nad Bukovským potokom, ale pri stavbe cesty v roku 2007 bol presmerovaný a upravený. Zaujímavosťou je zoslabenie toku medzi siedmou a deviatou hodinou ráno.

Línia vedenia V404 ani jeho ochranné pásmo areálom PP Bukovský prameň neprechádza. Najbližší úsek trasy vedenia sa nachádza cca 0,7 km severovýchodne od prameňa - lesný úsek trasy **VARIANTU 2** medzi Horelickou Kykulou a Čadečkou.

II.9.1. CHRÁNENÉ STROMY

Podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, zákon č. 543/2002 Z.z., s účinnosťou od 1.1.2003 (§ 49, chránené stromy) môžu byť kultúrne, vedecky, ekologicky, krajinotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradií vyhlásené za chránené. V dotknutom území boli za chránené vyhlásené nasledujúce stromy:

- Lipa v Gbeľanoch (ev. č. S 180, lipa malolistá, k.ú. Gbeľany)
- Lipa pri kostole (ev. č. S 86, lipa veľkolistá, k.ú. Snežnica)
- Lipa pri Kysuckom Novom Meste (ev. č. S 19, lipa malolistá, k.ú. Kysucké Nové Mesto)
- Vrbá pri železničnej stanici (ev. č. S 490, vrba biela, k.ú. Kysucké Nové Mesto)
- Lipy na Litovelskej (ev. č. S 80, lipa veľkolistá 2 ks, k.ú. Kysucké Nové Mesto)
- Topoľ u Ondruškovcov (ev. č. S 85, topoľ čierny, k.ú. Nesluša)
- Lipa na Šindelnej (ev. č. S 90, lipa veľkolistá, k.ú. Nesluša)
- Hadí smrek v Nesluši (ev. č. S 91, smrek obyčajný, k.ú. Nesluša)
- Lipy pri kostole v Čadci (v. č. S 78, lipa veľkolistá 19 ks, k.ú. Čadca)

V línii inovovaného vedenia V404 ani jeho ochrannom pásme, a to u oboch navrhovaných variantoch trasovania sa uvedené chránené stromy nenachádzajú.

Najbližším chráneným stromom vzhľadom k situovaniu koridoru vedenia je Topoľ u Ondruškovcov - trasa vedenia sa v spoločnom úseku oboch variantoch sa nachádza cca 100 m východne od stromu.

II.9.2. NATURA 2000

Sústavu NATURA 2000 podľa našej národnej legislatívy tvoria teda 2 typy území:

- *chránené vtáčie územia* - osobitne chránené územia vyhlasované na základe smernice o vtákoch,
- *územia európskeho významu* - osobitné územia ochrany vyhlasované na základe smernice o biotopoch (pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území).

Územia európskeho významu (UEV)

V dotknutom území, príp. jeho bezprostrednom okolí sa nachádzajú nasledujúce územia európskeho významu (pozri obr. č.5):

- SKUEV0221 Varínka

Územie má celkovú rozlohu 118,69 ha a tvorí ho líniový polygón alúvia rieky so sprievodným brehovým porastom v úseku od Varína až ponad Terchovú.

Predmetom ochrany sú biotopy európskeho významu vrbovo-topoľové a jelšové lužné lesy (*91E0), Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa (6430), Penovcové prameniská (7220) a Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition (3150). Predmetom ochrany sú druhy kunka žltobruchá, spriadač kostihojový, bystruška potočná, netopier obyčajný, vydra riečna.

ÚEV predstavuje juhovýchodnú hranicu dotknutého územia. Vedenie ani jeho ochranné pásmo týmto ÚEV neprechádza.

- SKUEV0836 Zákopčianske lúky

Územie má celkovú rozlohu 23,368 ha a tvoria ho dva polygóny lúk a pasienkov v k.ú. Zákopčie - prvý priamo pozdĺž vrcholového chrbta Javorníkov pred Martáckym (Martinovým) vrchom, druhý nad osadou U Kordíšov, v priestore pod 22 kV vedením.

Predmetom ochrany sú biotopy európskeho významu Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte (6230). Je to podhorský typ lúčneho biotopu s chránenými a ohrozenými druhmi vstavačovitých (*Dactylorhiza sambucina*, *Traunsteinera globosa*, *Platanthera bifolia*, *Gentianella lutescens* ssp. *carpatica*). Do územia európskeho významu boli vybraté zachované najhodnotnejšie lokality s vyšším podielom prioritného biotopu Species-rich Nardus grasslands vo východnej časti Javorníkov.

Biotopy, ktoré sú tu predmetom ochrany sú v nevyhovujúcom stave. Rizikom je intenzívna pastva dobytkom ako aj opustenie pasenia a tiež zalesnenie - zarastanie menej využívaných častí lokalít. Rizikom je tiež prípadná rekreačná výstavba v zraniteľných hrebeňových a podhrebeňových polohách (obec Zákopčie nemá územný plán).

Pre zabezpečenie ochrany je potrebné zabezpečiť vyvážené obhospodarovanie s prevažujúcou extenzívnou pastvou, doplnkovo kosením a tiež riešiť rozšírenie pastevných a vykášaných plôch najmä pri hornom polygóne.

ÚEV (najmä jeho druhý - severný polygón) sa nachádza v blízkosti koridoru vedenia V404 vo **VARIANTE 1**, no vedenie ani jeho ochranné pásmo týmto ÚEV neprechádza.

- SKUEV0831 Zemanovská sihla

Územie má celkovú rozlohu 9,441 ha a tvorí ho lúčny polygón v k.ú. Raková nachádzajúci sa na okraji pravostrannej nivy Kysuce, v zastavanom území obce medzi zástavbou a 22 kV vedením, v blízkosti katastrálnej hranice s Čadcou (lokalita U Sihelníka).

Predmetom ochrany sú biotopy európskeho významu Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte (6230), Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa (6430), Prechodné rašeliniská a trasoviská (7140), Slatiny s vysokým obsahom báz (7230). Ide o rozsiahlu okrajovú časť nivy Kysuce s oligotrofnými rašeliniskami, reliktnými slatinami a nadväznými biotopmi (Species-rich *Nardus* grasslands), s ojedinelým výskytom kľukvy močiarnej (*Oxycoccus palustris*) v regióne a ďalšími chránenými a ohrozenými druhmi (*Menyanthes trifoliata*, *Drosera rotundifolia*, *Eriophorum vaginatum*, *Lotus uliginosus*). Sú zvyškom pôvodne veľkého komplexu prechodných rašelinísk a vrchovísk medzi Rakovou a Čadcou (miestny názov síhly), zachytené sú aj v Geobotanickej mape Slovenska. Na rašeliniská a slatiny nadväzujú rôzne typy hodnotných podmáčaných lúk podhorských a horských oblastí (biotop národného významu).

Biotopy, ktoré sú tu predmetom ochrany sú v nevyhovujúcom stave. Hydrologický režim je ovplyvňovaný pri severnom okraji polygónu (v blízkosti zástavby) priekopou a náväznými nakopanými jarčekom zo stredu lokality (s výskytom kľukvy močiarnej a rosičky okrúhlohlotej). Polygón ohrozuje zástavba a oplocovanie okrajových častí lokality so zmenšovaním plochy podmáčaného územia. Rizikom je tiež sekundárna sukcesia s rozširovaním náletových drevín a niektorých druhov tráv (*Molinia coerulea*) po obmedzení obhospodarovania a ruderalizácia okrajových častí okolo priekopy pri severnom okraji so šírením expanzívnych a invázných druhov (*Aster-novi belgii*, *Tanacetum vulgare*, *Artemisia vulgaris*).

ÚEV sa nachádza neďaleko koridoru vedenia V404 vo **VARIANTE 1**, no vedenie ani jeho ochranné pásmo týmto ÚEV neprechádza.

- SKUEV0833 Sútok Kysuce s Bystricou

Územie má celkovú rozlohu 44,89 ha a tvorí ho líniový polygón alúvia rieky so sprievodným brehovým porastom v k.ú. Horelica, Krásno nad Kysucou a Oščadnica.

Ide o zachovaný prirodzený úsek toku rieky Kysuce v Krásne nad Kysucou a Oščadnici, s meandrami, riečnymi ostrovmi a štrkovými lavicami. Osobitné sú cenné vodné biopy so zisteným výskytom viacerých druhov rýb európskeho významu (*Sabanejewia aurata*, *Cobbitis taenia*, *Cottus gobio*) a semiterestrických živočíchov (*Lutra lutra*). Z pobrežných biotopov sú miestami plošne vyvinuté podhorské až horské jelšové lužné lesy s národne významným druhom perovníkom pštrosím (*Matteuccia struthiopteris*), doplnkovo hygrofilné vysokobylinné lemové spoločenstvá.

Predmetom ochrany sú biotopy európskeho významu Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa (6430) a Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0). Predmetom ochrany sú druhy hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*), hlavátka podunajská (*Hucho hucho*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), plž zlatistý (*Sabanejewia aurata*) a vydra riečna (*Lutra lutra*).

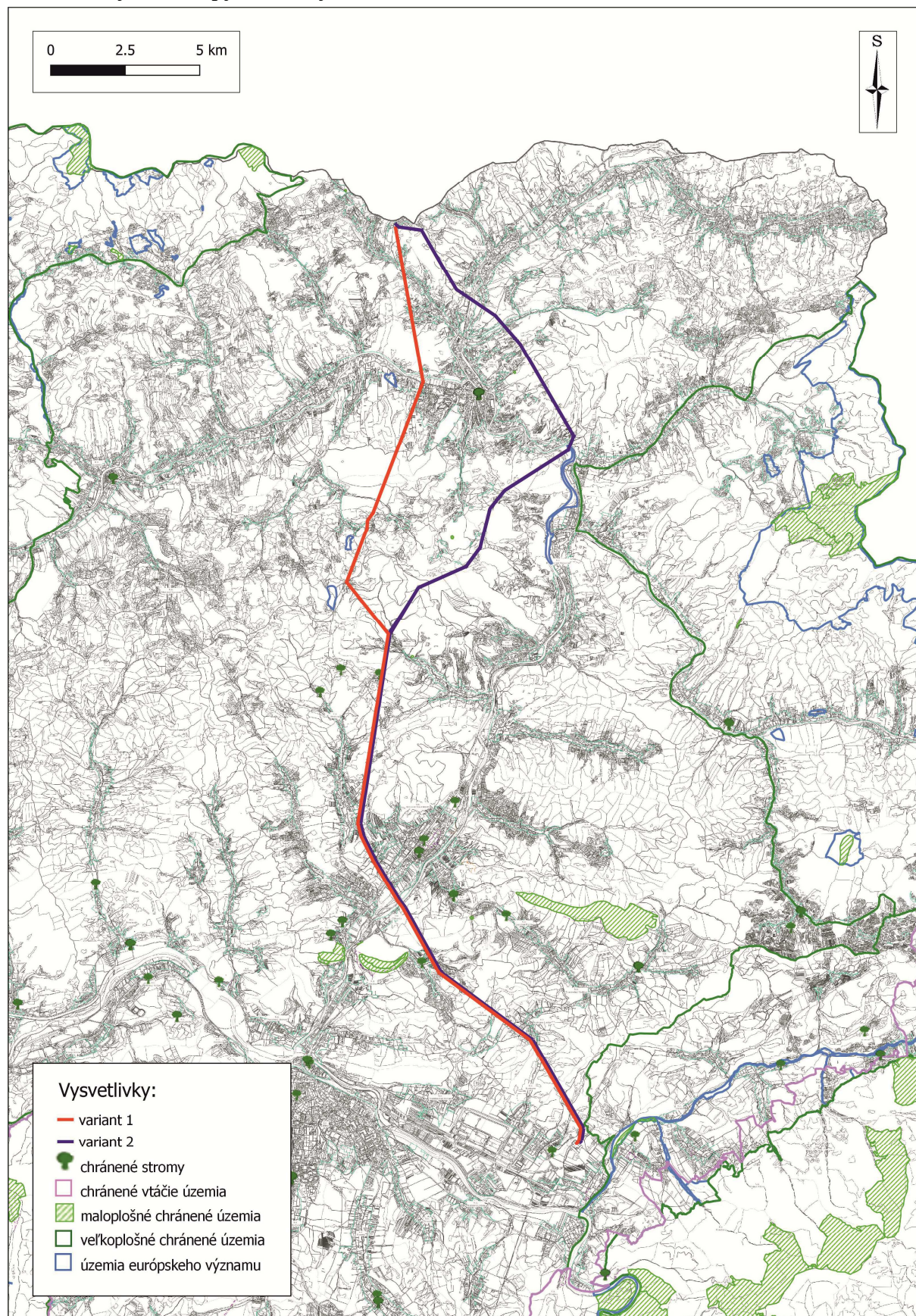
Polygón ohrozujú plánované zámery v súvislosti s rekonštrukciou železničnej trate a rozširovaním zástavby. Problémom je tiež šírenie invázných druhov.

Severným okrajom ÚEV prechádza navrhovaný koridor inovovaného vedenia V404 vo **VARIANTE 2**.

Chránené vtáčie územia (CHVÚ)

V dotknutom území sa nenachádzajú.

Obr. č.5: Výrez z mapy chránených území

II.10. ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY

Stupeň ekologickej stability územia vyjadruje plošný pomer medzi prirodzenými, poloprirodzenými až antropogénnymi prvkami v dotknutom území. Koeficient ekologickej stability odráža vzájomný pomer negatívnych a pozitívnych krajinných prvkov v území.

Iné hodnotenie ekologickej stability katastrálnych území vychádza zo stupňa prirodzenosti určeného na základe krajinnoekologickej významnosti a plošnej výmery jednotlivých prvkov SKŠ, čoho vyjadrením je koeficient ekologickej stability KES (min.=0, max.=5, čím je väčšia hodnota, tým je územie ekologicky stabilnejšie).

Ekologická kvalita priestorovej štruktúry dotknutého územia je všeobecne nepriaznivá. Urbanizované nivy Váhu a Kysuce sú hodnotené ako priestor ekologicky nestabilný s nízkou ekologickou kvalitou, s prevahou stresových prvkov. Koeficient ekologickej stability územia je veľmi nízky a prostredie pre udržanie a zachovanie súčasného charakteru si vyžaduje neustály prísun energie z vonku.

Lesné porasty Kysuckej vrchoviny, Javorníkov, Kysuckých Beskýd a Turzovskej vrchoviny reprezentujú krajinu s vyšším stupňom ekologickej stability, no tá by mohla dosahovať vyššie hodnoty, ak by v lesoch neprevládali sekundárne smrečiny so všetkými negatívnymi sprievodnými javmi intenzívneho lesného hospodárenia. V rámci lesných ekosystémov, medzi relatívne stabilizované ekosystémy s vysokou biodiverzitou rastlinných a živočíšnych spoločenstiev možno pokladať iba lesné ekosystémy s prirodzeným drevinovým zložením a zároveň dostatočnou plošnou výmerou - také sa nachádzajú mimo dotknutého územia, resp. na jeho okraji (napr. PR Brodnianka, Veľké Vretno, PR Ľadonhora, PR Veľký Polom) a tiež lokálne zachované prítokové jelšiny popri podhorských a horských potokoch.

Plochy pasienkov s rôznou intenzitou pastvy a kosenia, ktoré hojne dopĺňajú plochy lesa vykazujú prevažne stredný stupeň ekologickej stability, v prípade extenzívnej pastvy a kosenia sa ekologická stabilita zvyšuje. V dotknutom území degradovaných sekundárnych smrečín lúky a pasienky paradoxne ekologickú stabilitu zvyšujú.

Prvky ÚSES

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) predstavuje celopriestorovú štruktúru navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základnými štrukturálnymi elementmi ÚSES sú biocentrá, biokoridory, interakčné prvky a genofondovo významné lokality. Biocentrá predstavujú ekosystémy, alebo skupiny ekosystémov, ktoré vytvárajú trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev. Biokoridory predstavujú priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktoré spájajú biocentrá a umožňujú migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktoré priestorovo nadväzujú interakčné prvky.

Základom pre spracovanie problematiky územného systému ekologickej stability dotknutého územia sú dokumentácie ochrany prírody - Generel nadregionálneho ÚSES, ÚPN VÚC Žilinského kraja a R-ÚSES okresov Žilina a Čadca.

V dotknutom území sa nachádzajú, alebo doň zasahujú nasledujúce nadregionálne (Nr) a regionálne (R) biocentrá (Bc) a biokoridory (Bk): NrBc Ľadonhora – Brodnianka, NrBk Kysuca (terestricko-hydrický), RBk Majtánky – Stará Lúka (terestrický), RBk Chotárny kopec – Skačková hora (terestrický), RBk Kýčera – Chotárny kopec – Vojtov vrch (terestrický), RBk Vysoká nad Kysucou – Ošadnica (terestrický), RBk Kysuca (terestricko-hydrický), RBk Klokočov – Javorské – Vrešovský Beskyd (terestrický), RBc Javorské (terestrický), NrBk Čiernanka (terestricko-hydrický), NrBk Veľký Polom – Skalité – Rieka (terestrický)

II.11. OBYVATEĽSTVO, JEHO AKTIVITY, SÍDLA, INFRAŠTRUKTÚRA

II.11.1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBYVATEĽSTVE

Dotknuté územie zasahuje do územia Žilinského kraja, okresov Žilina, Kysucké Nové Mesto a Čadca. Pri zohľadnení trasovania oboch variantov inovovaného vedenia V404 v dotknutom území býva dotknuté obyvateľstvo v nasledujúcich sídelných útvaroch:

VARIANT 1

- v dvoch mestách: Kysucké Nové Mesto, Čadca
- v štyroch mestských častiach: Zástranie, Oškerda, Dúbie, Milošová
- v 9 obciach: Varín, Gbeľany, Nededza, Kotrčiná Lúčka, Snežnica, Nesluša, Ochodnica, Zákopčie, Raková

VARIANT 2

- v troch mestách: Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou, Čadca
- v šiestich mestských častiach: Zástranie, Oškerda, Dúbie, Zákysučie, Horelica, Čadečka
- v 9 obciach: Varín, Gbeľany, Nededza, Kotrčiná Lúčka, Snežnica, Nesluša, Ochodnica, Dunajov, Svrčinovec

Do dotknutého územia zasahujú historické regióny **Horné Považie** (okres Žilina) a predovšetkým **Kysuce** (okresy Kysucké Nové Mesto, Čadca). V stredoveku boli oba súčasťou Trenčianskej stolice.

Región **Horné Považie** sa rozkladá na ploche 1 097 km² v Žilinskej kotline. Žije v ňom viac ako 186 000 obyvateľov v 4 mestách a 61 obciach. Demografický vývoj poukazuje na postupný prírastok obyvateľstva regiónu najmä vďaka kladnému migračnému saldu. Dôvodom je aj viac pracovných príležitostí a lepšie mzdové podmienky než v ostatných častiach Žilinského kraja. Centrom regiónu je jedno prirodzené regionálne centrum, okresné mesto Žilina - centrum prvej skupiny, ktoré spolu s desiatimi okolitými obcami vytvára funkčnú mestskú oblasť. Podľa platnej koncepcie územného rozvoja SR je Žilina súčasťou žilinsko - martinského ťažiska osídlenia prvej úrovne. Mesto leží na žilinsko - podtatranskej, povážskej a žilinsko-kysuckej rozvojovej osi prvého stupňa. Charakter rozvojových osí tretieho stupňa má žilinská rozvojová os v línii Žilina – Varín – Terchová.

Región **Kysuce** s rozlohou 934 km² je zo všetkých historických regiónov Žilinského kraja najmenším. Najmenším regiónom však Kysuce nie sú z hľadiska počtu obyvateľov, ktorý v roku 2013 činil viac než 124 000, najmä vďaka obyvateľom okresu Čadca, tretieho najľudnatejšieho okresu v Žilinskom kraji. Spolu majú Kysuce viac obyvateľov ako Turiec. Ani Kysuce sa však nedokázali vyhnúť postupnému úbytku obyvateľstva spôsobeného najmä negatívnym migračným saldom príznačným osobitne pre okres Čadca. Obyvatelia regiónu žijú v 4 mestách a 33 obciach. Z nich iba mesto Čadca je podľa platnej koncepcie územného rozvoja Slovenska centrom druhej skupiny a Kysucké Nové Mesto je centrom tretej skupiny. Obývané časti Kysúc prevažne patria do okrajového pásma žilinsko - martinského ťažiska osídlenia prvej úrovne. Regiónom vedie rozvojová žilinsko - kysucká rozvojová os prvej úrovne spájajúca Žilinu cez Čadcu s hranicou s Českou republikou. Kysucká rozvojová os tretieho stupňa vedie v línii Čadca - Turzovka - Makov.

Okres Žilina je s rozlohou 815,08 km² druhým najrozsiahlejším okresom Žilinského kraja, pričom jeho rozloha zaberá 12 % kraja. V roku 2013 mal okres 155 574 obyvateľov, čo ho radí na prvé miesto medzi okresmi Žilinského kraja s podielom 22,5 % na celkovej populácii tohto regiónu. Hustota obyvateľstva činila 190,9 obyvateľov na km², čo je druhá

najvyššia hustota v rámci kraja. Obyvatelia okresu žijú v 3 mestách a 50 obciach, pričom až 57,9 % obyvateľov okresu tvorí mestské obyvateľstvo.

Dotknuté obyvateľstvo býva vo vidieckych sídlach okresu - obciach Varín, Gbeľany, Nededza, Kotrčiná Lúčka a žilinskej mestskej časti Zástranie.

Okres Kysucké Nové Mesto je s rozlohou 173,68 km² je okres najmenším okresom Žilinského kraja, pričom jeho rozloha zaberá 2,6 % kraja. V roku 2013 mal okres 33 241 obyvateľov, čo ho zaraďuje napriek malej rozlohe medzi ľudnatejšie okresy Žilinského kraja s podielom 10,5 % na celkovej populácii tohto regiónu. Hustota zaľudnenia činila 191,4 obyvateľov na km², čo robí z okresu Kysucké Nové Mesto okres s najvyššou hustotou zaľudnenia v Žilinskom kraji. Obyvatelia okresu žijú v jednom meste a 13 obciach. Vyše 90 % z nich žije v sídlach s veľkosťou od 1 000 do 19 999 obyvateľov. Mestské obyvateľstvo okresu tvorí 46,8 % obyvateľov.

Dotknuté obyvateľstvo býva v okresnom meste Kysucké Nové Mesto a jeho mestských častiach vidieckeho charakteru Oškerda a Dúbie, ako aj vo vidieckych sídlach okresu - obciach Nesluša a Ochodnica.

Okres Čadca s rozlohou 760,62 km² je tretím najrozsiahlejším okresom Žilinského kraja, pričom jeho rozloha zaberá 11,2 % kraja. V roku 2013 mal okres 91 263 obyvateľov. To ho radí na tretie miesto medzi okresmi Žilinského kraja s podielom 13,2 % na celkovej populácii tohto regiónu. Hustota obyvateľstva činí 120 obyvateľov na km². Obyvatelia okresu žijú v troch mestách a dvadsiatich obciach. Vyše 60 % z nich žije v sídlach s veľkosťou od 2 000 do 9 999 obyvateľov. Mestské obyvateľstvo okresu tvorí 43 % obyvateľov. V dekáde 2004 - 2013 vykazoval okres pravidelný celkový úbytok obyvateľstva s výnimkou r. 2009. Tento stav je zavinený tak negatívnym každoročným saldom sťahovania, ako aj prirodzeným úbytkom obyvateľstva.

Dotknuté obyvateľstvo býva v mestskej časti Krásno nad Kysucou – Zákysučie, v okresnom meste Čadca a jej mestských častiach vidieckeho charakteru Horelica, Čadečka a Milošová, ako aj vo vidieckych sídlach okresu - obciach Zákopčie, Raková, Dunajov a Svrčinovec.

II.11.2. SÚČASNÝ ZDRAVOTNÝ STAV OBYVATEĽSTVA

Nekoordinovaná a nesystémová exploatacia prírodných zdrojov, znečisťovanie ovzdušia, povrchových a podzemných vôd a pôdy a tiež dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobujú prenikanie cudzorodých látok do prostredia a tým aj do potravinového reťazca, ktorý končí u človeka. K zhoršovaniu životného prostredia prispieva aj neorganizované hromadenie priemyselných a komunálnych odpadov a celková zastaranosť technológií a infraštruktúry. Intenzívne a nevhodné lesné hospodárstvo a odvodnenie krajiny podmieňuje celkové narušenie funkčnosti a štruktúry krajiny s nepriaznivým dopadom na genofond a biodiverzitu. Toto všetko ovplyvňuje v konečnom dôsledku najmä vek a zdravotný stav ľudskej populácie.

Stredná dĺžka života pri narodení, tzv. nádej na dožitie je základným ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov.

Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla v SR v roku 2010 u mužov hodnotu 71,62 roka, v Žilinskom kraji to bolo 71,74 roka. U žien má hodnota ukazovateľa, rovnako ako aj v prípade mužov, stúpajúci trend a v roku 2010 predstavovala na úrovni SR 78,84 roka a v Žilinskom kraji 79,22 roka. Odhadovaný vek dožitia žien v SR je teda o 7,22 roka dlhší ako u mužov, v Žilinskom kraji tento rozdiel predstavuje 7,48 roka v prospech žien.

V okrese Žilina dosiahla v roku 2013 stredná dĺžka života u mužov 72,5 roka (cca rovnako ako priemer SR), u žien to bolo 80,1 roka (o pol roka viac ako priemer SR). V okrese Kysucké Nové Mesto dosiahla v roku 2013 stredná dĺžka života u mužov 71,32 roka (o 1,5 roka menej ako priemer SR), u žien to bolo 79,16 roka (o pol roka menej ako priemer SR). V okrese Čadca dosiahla v roku 2013 stredná dĺžka života u mužov iba 70 rokov (o 3 roky menej ako priemer SR), u žien to bolo 79,1 roka (o pol roka menej ako priemer SR).

Počet živonarodených detí na 1 000 obyvateľov (hrubá miera živorodenosti) dosahoval v SR v roku 2010 hodnotu 11,13 ‰, v roku 2002 to bolo 9,45 ‰. V Žilinskom kraji dosiahla hrubá miera živorodenosti v roku 2010 9,91 ‰, v roku 2002 to bolo 8,21 ‰.

Pozitívnym javom je mierny pokles dojčenskej a novorodeneckej úmrtnosti. Dojčenská úmrtnosť v SR klesla k roku 2010 oproti roku 2002 z hodnoty 7,63 ‰ na 5,69 ‰. V prípade novorodeneckej úmrtnosti bol zaznamenaný pokles zo 4,68 ‰ v roku 2002 na 3,59 ‰ v roku 2010.

Úmrtnosť podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v okresoch Žilinského kraja dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca a nádorové ochorenia. Kým počet úmrtí na choroby obehovej sústavy postupne klesá, úmrtia na nádory sa zvyšujú. Päť najčastejších príčin smrti: kardiovaskulárne ochorenia, zhubné nádory, vonkajšie príčiny (poranenia, otravy, vraždy, samovraždy a pod.), choroby dýchacej sústavy a ochorenia tráviacej sústavy majú za následok 95 % všetkých úmrtí. Z porovnania štatistík za dlhšie obdobie je zrejmé, že v štruktúre úmrtnosti podľa príčin smrti nedochádza v ostatných rokoch v SR k podstatným zmenám.

Z hľadiska chorobnosti obyvateľstva dominujú srdcovo-cievne ochorenia ako dôsledok civilizačných vplyvov - nedostatok telesnej námahy, pohybu, stres, životné prostredie, výživa, návyky. V ostatnom období - podobne ako v celej republike je zaznamenávaný rapídny nárast alergií, najmä rinitídy sezónnej i celoročnej, bronchiálnej astmy, ale aj dermorespiračného syndrómu a potravinovej alergie.

Stav fyzického, psychického a sociálneho zdravia ovplyvňuje veľa determinujúcich činiteľov. Súvislosť medzi zhoršujúcim sa zdravím a úmrtnosťou a stúpajúcim znečistením životného prostredia nie je síce priama, ale dlhodobé pôsobenie škodlivín v ovzduší, vo vodách a v potravinách sa dokázateľne prejavuje u vnímavejšej populácie - detí, starších osôb a gravidných žien. Pôsobením škodlivín sa znižuje obranyschopnosť organizmu, zvyšuje sa chorobnosť, urýchľujú sa degeneratívne pochody a proces starnutia populácie so skracovaním dĺžky života. Na zdravie človeka vplýva, okrem bezprostredného životného prostredia aj celý rad faktorov subjektívnej povahy, ako sú medziľudské vzťahy, stravovacie návyky, fajčenie, alkoholizmus, celkový spôsob života, sociálna úroveň a ďalšie významné vplyvy včítane zneužívania drog a liečiv. Významný vplyv má tiež zníženie pohybu, nedostatok biologicky významných zložiek vo výžive, ale aj dedičné príčiny a iné. Zvyšuje sa tým predpoklad výskytu najmä civilizačných ochorení.

Dnes možno konštatovať, že aktuálne znečisťovanie zložiek životného prostredia - najmä vôd a ovzdušia zďaleka nedosahuje intenzitu spred 30 - 50 rokov. Zlepšenie situácie naznačujú realizované alebo pripravované projekty v oblasti ochrany ovzdušia, zásobovania pitnou vodou a odkanalizovania, ktoré sa objavujú najmä v strategických dokumentoch územného plánovania, resp. v miestnych rozhodovacích dokumentoch.

II.11.3. SÍDLA A ICH KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY

VARIANT 1

Dotknuté sídelné útvary: obec Varín, obec Gbeľany, obec Nededza, obec Kotrčiná Lúčka, MČ Zástranie, obec Snežnica, MČ Oškerda, mesto Kysucké Nové Mesto, MČ Dubie, obec Nesluša, obec Ochodnica, obec Zákopčie, obec Raková, mesto Čadca, MČ Milošová.

Obec Varín

Obec leží na sútoku riek Varínka a Váh.

Prvým písomným dokladom o obci je donačná listina kráľa Ondreja II. z roku 1223, potvrdená listinou kráľa Bela IV. v roku 1267. Kostol bol vysvätený v roku 1233 a do dnešnej podoby zrekonštruovaný v 17. storočí. Z roku 1254 sa zachovala aj kráľovská listina Bela IV., ktorá rieši zemianske spory o Žilinu, Tepličku a Varín.

V roku 1323 bola vytvorená provincia varínskeho panstva so sídlom na hrade Varín-Starhrad. Územie bolo ohraničené na východe riekou Oravou, na juhu Váhom, na západe riekou Kysucou a severnú časť tvorila hranica poľského kráľovstva s mýtnou stanicou. Jarmočné právo získal Varín v roku 1340 od kráľa Karola Róberta.

Erb obce Varín - Panna Mária s dieťaťom - pochádza z roku 1416. V 14. storočí sa územie varínskeho panstva zmenilo majetkovými spormi medzi hradmi Starhrad a Strečno. V roku 1430 bola obec vypálená husitmi. V roku 1443 rodina Pongrácová odkúpila starohradské panstvo a zostala majiteľkou do súčasnosti. Pôvodná pongrácovská kúria bola vybudovaná v druhej polovici 16. storočia, v 17. storočí vyhorela a prestavaná bola v roku 2001.

V prvej polovici 16. storočia, počas 25 ročnej zemepánskej vojny medzi majiteľmi Starhradu a majiteľom hradu Strečno Kostkom, bola obec poznačená ničením a rozkrádaním. V roku 1501 sa Varínčania vykúpili z dedičného práva richtárstva, odkúpením richtárskeho domu s dostavňikovou stanicou.

Varín ako remeselné mestečko malo v 16. a 17. storočí 15 cechov, z ktorých 9 sa zachovalo so svojimi tradíciami až do roku 1950. Najstarší mlyn v obci sa spomína už v roku 1362 a neskôr k nemu pribudli ďalšie.

Najstaršie údaje o školstve vo Varíne sú z roku 1568, kedy bola škola reformovaná na latinskú. Z Varína pochádza celý rad učencov. Jeden z prvých bol bakalár Matej, ktorý vyučoval na pražskej univerzite od 30. marca 1452. Kráľ Leopold rozšíril jarmočné privilégia v roku 1682 a oslobodil Varínčanov od platenia mýta v celom Uhorsku.

V roku 1871 prešiel Varínom prvý skúšobný vlak na budovanej železnici z Bohumína do Košíc. V roku 1922 začala elektrifikácia domácností vybudovaním menšej hydrocentrály na rieke Varínka.

Knižnica vo Varíne patrí medzi najstaršie profesionalizované knižnice v okrese.

Významní rodáci:

- Jozef Martinček (1855 – 1937), katolícky kňaz,
- Alexander Trizuljak (1921 – 1990), sochár, pedagóg a organizátor výtvarného života na Slovensku,
- Pavol Gábor (1932 – 2003), operný spevák,
- Jozef Noga (1946 – 2002), katolícky kňaz.

V súčasnosti je Varín dynamicky rozvíjajúca sa obec, v ktorej návštevníci a obyvatelia majú k dispozícii viacero obchodných prevádzok, reštauračných a pohostinských zariadení, zdravotnícke zariadenie, poštu, autocamping, penzióny a iné rekreačné zariadenia. Obec je vstupnou bránou do Národného parku Malá Fatra. V súčasnosti tu žije 3 815 obyvateľov.

Obec Gbeľany

Obec Gbeľany leží v severovýchodnej časti Žilinskej kotliny na terasových náplavách Váhu, 10 km na východ od okresného mesta Žiliny. Severná vrchovinná časť chotára siaha do Kysuckých vrchov. Najnižšia nadmorská výška obce dosahuje 360 m n. m., najvyššia 799 m n. m. Obcou preteká Gbeliansky potok.

Gbeľany, ako poddanská obec vznikla pravdepodobne už v 13. storočí, keď sa na okolí Žiliny začali uplatňovať feudálne vzťahy. Prvý zachovaný názov VILLA BELENE (dedina Belene) pochádza z roku 1434. Písomne doložené názvy sú: Koblen (1362), Possessio Gbelan (1483), Possessio Kbeleny (1520), Gbeblan, Gbelany (1773), Egberléný (1907) a od 1920 Gbeľany.

Gbeľany od ich vzniku boli súčasťou Strečnianskeho panstva. Kráľ Žigmund Luxemburský majetky panstva v roku 1421 daroval rodu Dersffy, ktorý bol vlastníkom panstva až do 17. storočia. Neskôr prešlo panstvo do majetku Esterháziovcov a Wesselenyovcov. Po účasti Františka a Ladislava Wesselényho na protihabsburskom sprisahaní bolo panstvo aj s okolitými obcami darované Fridrichovi a Jánovi Löwenburgovcom. Vzniklo samostatné panstvo so sídlom v Tepličke, ktoré zahŕňalo aj Gbeľany. Po neskoršom delení vzniklo v roku 1749 Gbelianske panstvo, do ktorého patrili Gbeľany, Dolný Vadičov, Lutiše, Pažite, Riečnica, Terchová, Tižina a časť Strečna. V roku 1812 sa novými majiteľmi panstva stali Nyárióvci zo Sučian, v roku 1863 rodina Zichy a v roku 1883, po svadbe Šarloty Zichy, rodu grófa Juraja Majlátha. Posledným majiteľom Gbelian bol Ferdinand Majláth, ktorý zomrel v roku 1929 a pochovaný je v lesíku Dielec. Mladá vdova sa vydala za grófa Révaya zo Štiavničky, no po jeho skorej smrti odišla rodina do Bratislavy, odkiaľ sa po druhej svetovej vojne odsťahovala do Švédska. Majláthovci boli pánmi Gbelianskeho panstva až do roku 1945, keď ich majetky prešli do vlastníctva štátu.

Gbelianske panstvo sa zameriavalo najmä na chov dobytka a ťažbu dreva z rozľahlých malofatranských lesov. Značné príjmy malo aj z čapovania liehových nápojov, z prenájmu siedmych mlynov a piatich jatiek a z vyberania mýtnych poplatkov v Terchovej a Strečne. Panské majere boli v Gbeľanoch, vo Vrátnej doline a Lutišiach. V Gbeľanoch, ktoré bolo sídlom panstva, okrem rozsiahlych hospodárskych budov vlastnilo i pálenicu (liehovar). Nová budova pálenice bola postavená v roku 1886 a renovovaná v roku 1921.

Sídlom Gbelianskeho panstva bol honosný barokový kaštieľ z polovice 18. storočia, ktorý stojí uprostred parku a je obohatý kamenným múrom. V súčasnosti je z neho luxusný hotel. Sučianskej záhrade (parku) stojí jednoposchodová klasicistická kúria, kaštieľ grófa Sučániho. Postavili ho v prvej tretine 19. storočia.

V strede malého obecného cintorína postavili v pseudogotickom slohu koncom 19. storočia mauzóleum Nyáryovcov, ktoré slúžilo súčasne ako kaplnka.

Obec v súčasnosti spravuje materskú školu, základnú školu (je zriaďovateľom Základnej školy v Gbeľanoch pre školský obvod obcí Gbeľany, Nededza a Kotrčiná Lúčka), školskú jedáleň, obecnú knižnicu, obecný hasičský zbor, obecný cintorín a dom smútku, futbalový klub žiakov a dorastencov.

V tesnej blízkosti obce sa nachádza areál výrobného závodu Kia - Hyundai. V súčasnosti žije v obci 1 382 obyvateľov.

Významní rodáci:

- Ján Franek - bývalý česko-slovenský reprezentant v boxe, držiteľ bronzovej olympijskej medaily.

Obec Nededza

Obec sa nachádza na južnom okraji Kysuckej vrchoviny, v severovýchodnej časti Žilinskej kotliny, asi 6 km východne od centra Žiliny. Obec je zasadená v údolí potoka Kotrčiná, ktorý preteká obcou.

Najstaršia písomná zmienka o obci Nededza sa zachovala v kráľovskej listine z roku 1384, ktorou kráľovná Mária potvrdila právo na majetok pre rodiny Nedeckých. Obec vlastnili bratia Ladislav, Peter a Ján, ktorí majetok dostali za „ich oddanosť a služby“. V listine z roku 1483 sa obec nazýva Nedecz, v roku 1598 už v súčasnej podobe Nededza a v čase maďarizácie od 1906 do 1915 Vágnevecz. V roku 1598 žilo v obci 422 obyvateľov v 32 domoch.

V obci žili na konci feudalizmu v polovici 19. storočia grófske rodiny Pongrácovcov a Nyáryovcov, niekoľko zemanov a desiatky chudobných roľníckych rodín. Miestni sa živili poľnohospodárstvom a chovom dobytky.

V obci bol v polovici 16. storočia postavený kostolík a poschodový zámocký kaštieľ s vežou a ochranným kamenným múrom. V historickom múzeu vo Viedni sa nachádza model kaštieľa, z ktorého sa zachovala už len západná časť. Patril rodine grófa Štefana Pongráca, neskôr, v prvej polovici 19. storočia, si v Nededzi postavila kaštieľ aj rodina Nyáryovcov. V tejto budove sa v súčasnosti nachádza predajňa potravín a pohostinstvo. Ďalšou historickou budovou, vybudovanou rovnako v 19. storočí, je klasicistická kúria v hornej časti obce.

Pri kaštieli na dolnom konci sa nachádza socha sv. Jána Nepomuckého z druhej polovice 18. storočia.

Nededza má vlastný futbalový klub - OŠK Nededza, no tradíciu má aj hra stolného tenisu a šachu. V súčasnosti tu žije 1 029 obyvateľov.

Obec Kotrčiná Lúčka

Obec sa nachádza v podhorí Kysuckej vrchoviny, asi 2 km nad obcou Nededza. Obec je zasadená v širokom amfiteátrovitom svahu, ktorý sa zbíha v údolí potoka Kotrčiná. Vrch Straník tvorí južnú hranicu chotára obce.

Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1439, keď sa v listine spomínala ako Kothorchyna Luchka. Zakladateľom a dedičným richtárom bol žilinský mešťan Kotrč. Od roku 1469 mala obec názov Luczka a mala 11 domov. V roku 1720 mala obec 9 daňovníkov a od roku 1773 sa volala Kotrčiná Lúčka. V roku 1798 sa uvádza, že v obci žilo 239 obyvateľov. Z roku 1824 pochádza aj Lúčanska pečať. Až v roku 1933 sa začalo s vedením obecnej kroniky. Prvý kronikár (Jakub Milo) uvádza, že v roku 1933 mala obec 64 domov s 396 obyvateľmi. Prevažná väčšina domov bola drevených, so šindľovými alebo slamenými strechami.

Dnes má obec 517 obyvateľov a 169 domov. Okrem bývania plní tiež rekreačnú funkciu a v súčasnosti sa územne rozširuje, prebieha rekonštrukcia infraštruktúry.

Mestská časť Zástranie

Zástranie sa nachádza v južnej časti Kysuckej vrchoviny, 8 km severovýchodne od Žiliny.

Historické názvy Zástrania boli "Zaztrany" alebo "Zastranje" a patrilo panstvu Starý hrad. Obyvatelia sa zaoberali chovom oviec.

Obec bola založená pravdepodobne v druhej polovici 14. storočia na žilinskom (nemeckom) práve. Rok založenia a podmienky nepoznáme, no prvá písomná zmienka je z roku 1439, keď kráľ Albrecht daroval manželke Alžbete okrem iných aj strečnianske a starohradské panstvo. V rámci starohradského panstva sa spomína dedina Zástranie.

Osada sa vyvinula okolo potoka Snežnica. Ešte aj dnes sa zachovala pôvodná zástavba v starej časti Zástrania. Na dnešnej Starej dedine mierne rozšírenej sú postavené dva rady domov. Z ulice odbočujú úzke cesty okolo ktorých boli nastavané ďalšie domy. Uprostred osídlenia bola v stiesnených podmienkach postavená zvonica. Urbanizácia osídlenia z minulosti sa zachovala až dodnes. Medzi drevenými domami začali postupne v druhej polovici 20. storočia vyrastať murované domy, čím sa narušila pôvodná zástavba.

V roku 1520 sa z majetkovej delby medzi Pongrárcovcami dozvedáme, že v Zástraní bolo 12 sedliakov. Zástranie nemalo vlastnú faru, v dedine bola iba kaplnka a bola filiou fary v Tepličke. Najstaršie mená Zástrancov sa zachovali v matrike Tepličky, ktorá sa začala písať v roku 1732. Sú to rodiny: Belaj, Žiak, Holeš, Hruška, Januš, Chalupjansky, Jaššo, Sotter, Štefanik, Martinek, Meliš, Cesnek, Javor, Javorik, Lašut, Gugel, Pacišan, Vajčovec, Mičica, Šmehil.

V roku 1770 súpis k tereziánskemu urbáru uvádza 40 sedliakov platiacich vysoké dane. Z nich bolo 31 poddaných grófa Gašpara Pongráca, 5 poddaných grófa Adama Pongráca a 4 poddaní baróna Michala Pongráca. Zástranci sú označení ako "veční poddaní", to znamená že boli pripútaní k pôde a nemohli sa sťahovať. Z uvedeného súpisu poznáme aj obecnú samosprávu: richtár (judex) Adamus Schmehil, prisažní (jurati) Joannes Lassuth, Martinus Holess a Michael Javorik.

V juhovýchodnej časti územi obce sa vypína vrch Straník (768,9 m n. m.), ktorý ponúka kruhový výhľad na Žilinskú kotlinu a mesto Žilina. Vrch je známy paraglidingom a závesným lietaním. Je vyhľadávaným miestom vychádzok pre ľahkú dostupnosť.

Straník ako plachtárske letisko bol odskúšaný medzinárodným leteckým komisárom Ing. Elsnicom z Prahy v apríli 1935 na Veľkonočný pondelok. Po príchode do Prahy Ing. Elsnic ihneď zariadil výstavbu cesty z Tepličky na Straník, výstavbu hangára pre vetrone a chatu pre ubytovanie plachtárov. Po schválení letiska Straník začali plachtári zo Zlína výcvik v tejto lokalite. Všetci boli nadšení podmienkami tohto plachtárskeho letiska a začalo byť uznávané ako rarita v Európe. V roku 1936 sa tu konali prvé celoštátne plachtárske preteky. Po druhej svetovej vojne v roku 1945 sa začalo intenzívne pracovať na oživení lietania a pridala sa ďalšia náročnejšia činnosť - motorové lietanie. Kurzy boli obsadzované v plných počtoch, hlavne záujemcami z Čiech a Moravy. Definitívne došlo k zrušeniu letiska v roku 1956 a celá činnosť sa preniesla na letisko Žilina. Konalo sa tu niekoľko ročníkov majstrovstiev ČSSR v závesnom lietaní. Naposledy sa dostal Straník do povedomia verejnosti v roku 2016, keď projekt Lávka a prístrešok na Straníku vyhral cenu za architektúru CEZAAR 2016.

V Zástraní sa v roku 1920 narodil Ján Mičica. Pilota kpt. Jána Mičicu zastrelili 8. júna 1972 pri únose česko-slovenského lietadla L-410 A na linke Mariánské Lázně - Praha - Bratislava - Lučenec. Na kultúrnom dome má umiestenú pamätnú tabuľu. Bol prvým dopravným pilotom zavraždeným počas letu.

Zástranie je od roku 1980 mestská časť Žiliny, premáva tu MHD. V súčasnosti tu žije 940 obyvateľov. V obci funguje futbalový klub FK Zástranie. Každý rok sa tu koná futbalový turnaj - Memoriál kpt. Jána Mičicu. V obci taktiež funguje dobrovoľný hasičský zbor.

Obec Snežnica

Obec leží v juhozápadnej časti bradlového pásma Kysuckej vrchoviny, v údolí potoka Snežnica.

Obec s dedičným richtárom sa spomína od roku 1426 ako Szneznycz, neskôr ako Sznesznice (1438), Sneznice (1439), Zneznycza (1511), Snežnica od roku 1773, maďarsky Havas. Patrila panstvu Strečno, od 16. storočia panstvu Starý hrad. V roku 1598 mala mlyn a 10 domov, v roku 1784 mala 34 domov a 243 obyvateľov, v roku 1828 mala 40 domov a 309

obyvateľov. Zaoberali sa drevorubačstvom, chovom oviec, poľnohospodárstvom a drotárstvom.

V obci sa nachádza kamenná zvonica klasistického štýlu z 1. polovice 19. storočia

V Snežnici má dlhoročnú tradíciu šport. Od roku 1953 fungujú športovci v obci organizovane. V súčasnosti v obci pôsobia dva kluby. K Obecnému športovému klubu pribudol začiatkom roka 2011 Mládežnícky športový klub Snežnica, ktorého hlavnou náplňou je mládežnícky futbal, ale klub sa venuje aj futsalu a stolnému tenisu. Každoročne sú tu organizované tiež preteky horských cyklistov.

V obci žije 1 009 obyvateľov a v súčasnosti sa územne rozširuje.

Mestská časť Oškerda

Leží na okraji ľavostrannej nivy Kysuce pod vrcholom Malé Vreteno na západnom úpätí Kysuckej vrchoviny.

Prvá písomná zmienka o Oškerde pochádza až z roku 1438, ale obec vznikla pravdepodobne niekedy v prvej polovici 14. storočia na základe žilinského práva. Dokazuje to ojedinelo zachovaná pôvodná forma názvu Oskerdinalihota - Oškerdova lehota z roku 1439. Dediny s výrazom lehota v názve vznikali na území Slovenska v období prvej polovice 14. storočia. Názov bol odvodený od osobného mena lokátora Oškrda, ktorý mohol byť žilinským mešťanom. Oškrda tiež znamená v slovenských nárečiach nástroj na tesianie či v prenesenom význame nepekný, nevzhľadný človek. Priezvisko či prímeno richtára tejto obce mohlo byť motivované neprijemnou prísnou povahou. Oškerda sa v písomnostiach postupne uvádza ako Oskerda v roku 1438 (tiež 1700, 1863), Oskerdinalihota (1439), Osskeda v roku 1483, Osskrda (1520, 1580, 1618), Osskerda (1638), Oschkerka v 1786, Ókert v rokoch 1907-1918 a Oškerda od roku 1919 až dodnes.

Od roku 1973 je Oškerda časť mesta Kysucké Nové Mesto. V súčasnosti tu žije 264 obyvateľov.

Mesto Kysucké Nové Mesto

Kysucké Nové Mesto leží v severozápadnej časti Slovenska na pravom brehu rieky Kysuca, v nadmorskej výške 358 m n. m. Dominantou nad mestom je vrch Tábor v Javorníkoch.

Kysucké Nové Mesto predstavuje najstaršiu písomne doloženú obec na Kysuciach. Prvá písomná zmienka o obci Jesesin (Yesesin) je z roku 1254. V roku 1321 sa v obci už s názvom Jathasin vyberalo mýto na ceste do Sliezska. V tomto období bola najrozvinutejším sídliskom na sever od Žiliny a patrila k Budatínskehu hradnému panstvu. Mestské výsady podľa Žilinského práva dostala v roku 1325 s tržným právom. Mesto dostalo tiež 2 lány na pasenie dobytku a právo vybudovať si opevnenie pozostávajúce z hradbových priekop. Mesto zmenilo pôvodný názov Jachatin na Congesberg. Obyvatelia boli oslobodení od platenia mýta, od poľnohospodárskych dávok na 6 rokov a 18 rokov mohli slobodne rúbať drevo potrebné na výstavbu mesta. Po uplynutí tejto lehoty mal každý mešťan zaplatiť ročne pol hrivny a odovzdať dva gbely pšenice, žita a ovsa. Dedičný richtár Henrik Horniš dostal právo na vykonávanie remesiel. Smel postaviť ľubovoľný počet mlynov, slobodnú krčmu, zriadiť pekáreň, jatku, obuvnícku dielňu a vyhňu, jediné v okruhu jednej míle. Zároveň mal právo súdiť všetky priestupky okrem ťažkých zločinov (vražda, podpaľáčstvo, krádež), ktoré mal rozsudzovať spolu so zemepánom.

Rozmachom cechovej výroby, najmä súkenníctva, čižmárstva, drotárstva a iných, nastal aj rozvoj mesta. Pomenovanie Congesberg sa však neujalo, pretože písomné pramene mesto už od roku 1358 nazývajú Novým Mestom alebo sa používal tiež názov Jachatin. Bolo to tak aj preto, že väčšinu jeho obyvateľov a okolia tvorilo slovenské

etnikum. Mesto bolo v rokoch 1429 - 1431 v rukách husitských vojsk. V roku 1598 mesto vlastnilo mlyn, pivovar, pily a 76 domov. Získalo právo usporiadať jarmoky a panoval aj čulý obchod s blízkym Sliezkom a Poľskom. Podľa urbára z roku 1658 bolo v Kysuckom Novom Meste 35 meštianskych a 30 hofierskych hospodárstiev.

Kysucké Nové Mesto malo charakter poddanského mestečka. Jarmočné právo získalo v roku 1666. V r. 1672 sa rada mesta skladala z richtára, prisažného a 10 senátorov. Na čele úradu bol mestský notár. V 17. storočí bolo mesto prevažne protestantské. Existovala tu i mestská latinská škola. V tomto období tu jestvovalo 7 cechov. Stavovské nepokoje ho zasiahli v rokoch 1685 - 1692. V roku 1784 tu bolo 338 domov, 363 rodín, 1705 obyvateľov.

Na začiatku 19. storočia patrilo Kysucké Nové Mesto medzi najväčšie remeselnícke strediská na Považí. Bolo tu 20 odborov remeselnej výroby s 239 majstrami. Najpočetnejší bol cech súkenníkov, čizmárov, kováčov, zámočníkov, hrnčiarov a krajčírov. V roku 1850 v meste žilo 2024 slovenských katolíkov a 6 židovských obyvateľov. V druhej polovici 19. storočia hospodársky význam mesta klesol aj vďaka vysťahovalectvu, no postupne sa stávalo drevárskym priemyselným strediskom. V roku 1872 sa stalo okresným sídlom dolných Kysúc. V 19. storočí mesto upadlo aj následkom povodní (1813, 1821) a požiarov (1823, 1904).

Po roku 1945 v meste žilo 2 500 obyvateľov a do tohto roku existovala parná píla s 80 pracovníkmi. Do roku 1960 bolo okresným mestom. Po 2. svetovej vojne vybudovali podnik na výrobu valivých ložísk (ZPS) a po jeho uvedení do prevádzky mesto zaznamenalo prudký rozvoj. Rozvinul sa i drevársky priemysel. S výstavbou podniku súčasne prebiehala výstavba bytov, škôl, obchodnej siete a kultúrnych zariadení. V roku 1996 sa stalo mesto opäť sídlom okresu Kysucké Nové Mesto.

V dnešnom okresnom meste žije okolo 15 132 obyvateľov.

Mestská časť Dúbie

Leží na okraji pravostrannej nivy Kysuce pod vrcholom Hrebeň a vytvára juhozápadný okraj Kysuckého Nového mesta.

Prvá písomná zmienka o osade pochádza z roku 1367, kedy na príkaz Ľudovíta I. vykonala nitrianska kapitula metáciu Nesluše. Uvedená listina je dokladom existencie lokalít, ktoré s ňou susedili, najmä Kysuckého Nového Mesta a Rudiny. Dedina Dubie sa v listine uvádza ako „Oriklehotaya - Orikova Lehota“. Išlo o novú osadu, ktorá vznikla na žilinskom práve okolo polovice 14. storočia. Z lokačnej metácie Nesluše je bez pochybností isté, že Oriklehotaja je dedina, ktorá sa neskôr v roku 1438 spomína pod názvom Dubie v metácii Budatínskeho panstva. V roku 1507 sa spomína ako Dublye (1507), Duby (1572), poddani dubníanski (1633), Dubye (1674), Dubje (1863). Dubie teda znamená miesto s menším dubovým lesom alebo lesom s prevahou duba.

Dubie malo v 15. storočí rovnocenné postavenie so všetkými okolitými obcami. Zaradilo sa medzi osady, ktoré na území Budatínskeho panstva doosídľovali valasi, ktorí sa zaoberali chovom valašského dobytká. V priebehu desaťročí sa obec rozvíjala len veľmi pomaly. V druhej polovici 18. storočia bolo Dubie malou dedinou rozprestierajúcou sa na oboch brehoch nevelkého potoka. V roku 1850 žilo v obci 161 obyvateľov, v roku 1869 176 obyvateľov, v roku 1880 iba 99 a o desať rokov len 88. Úbytok obyvateľstva spôsobili nedostatok obživy a zlé životné podmienky. Obec zasiahli aj dve vlny epidémie cholery, prvá v roku 1831 a druhá v 1848.

Obec sa zlúčila s Kysuckým Novým Mestom v roku 1898. V Dubí je v centre zvonica. Spodná časť je murovaná, horná časť drevená. Postavená bola pravdepodobne v roku 1846, tento rok je uvedený na zvone. V roku 2013 prešla zvonica komplexnou rekonštrukciou, ktorú vykonali dobrovoľníci z Dubia a okolia.

Obec Nesluša

Obec leží vo východnej časti Javorníkov v doline potoka Neslušanka, má pahorkatinový až vrchovitý, v severnej časti hornatý povrch chotára s nadmorskou výškou od 371 do 875 m n. m. Na úbočiach a chrbtoch Nízkyh Javorníkov sa nachádza 22 menších osád - kopaníc, ľudovo nazývaných „vrchy“.

Na Neslušu sa vzťahuje hodnoverný písomný dôkaz z roku 1367 - listina, ktorá nebola doposiaľ publikovaná. Nachádza sa vo Festeticsovskom kniežatskom archíve Maďarského krajinského archívu v Budapešti, je vedená pod číslom DL 91734. V tom čase síce táto komunita (Neszlusa) nepatrila do panstva, ale bola šľachtickým majetkom. Najstarší publikovaný doklad o obci pochádza z roku 1438 (Neszlusa). Ide o listinu obsahujúcu výpočet obcí príslušných k „Budatínskemu panstvu“ a jeho ohraničenia. Text sa zachoval v potvrdení Rudolfa II. z roku 1592 v Esterházyovskom kniežatskom archíve a je uložený v Maďarskom krajinskom archíve v Budapešti pod číslom DL 88138.

V obci má tradíciu netradičný 40-členný detský mandolínový súbor Žiarinka, ktorého repertoár sa skladá z ľudových, populárnych, sakrálnych piesní i vážnej hudby. Súbor vznikol v roku 1995. Obecná dychovka oslávila v roku 2017 storočnicu.

Obec usporadúva každoročne preteky ťažných koní „Neslušský chomút“, prvýkrát uskutočnené pri príležitosti 640. výročia prvej písomnej zmienky. Pôsobí tu tiež úspešný Šachový klub Mladosť Nesluša, ktorý organizuje veľkú cenu Slovenska.

Nesluša je obcou s najväčším počtom obyvateľov v okrese. V súčasnosti tu žije 3 153 obyvateľov. Okrem bývania plní tiež rekreačnú funkciu a v súčasnosti sa územne rozširuje.

Obec Ochodnica

Obec leží vo východnej časti Javorníkov v doline potoka Ochodničanka, má pahorkatinový až vrchovitý, v západnej časti hornatý povrch chotára s nadmorskou výškou od 356 do 906 m n. m. Na úbočiach a chrbtoch Javorníkov sa nachádza niekoľko typických kysuckých osád.

Obec vznikla v druhej polovici 16. storočia (1569) na základe valašského práva na budatínskom panstve v chotári Kysuckého Lieskovca. K trvalému usadzovaniu sa valašského obyvateľstva prispeli predovšetkým zemepáni, majitelia väčších panstiev, ktorí v ňom videli zdroj ďalších príjmov, a to hlavne z chovu dobytky. Charakteristickým zamestnaním mnohých mužských obyvateľov obce sa koncom 19. a najmä v prvej polovici 20. storočia stalo drotárstvo. Vyvinulo sa do takého rozsahu, že obec bola považovaná koncom 1. Československej republiky za jedno z drotárskych centier Kysúc. V súvislosti s drotárstvom sa vyvinul ďalší typ potulného zamestnania - podomový obchod. Význam v minulosti mala tradičná výroba dreveného poľnohospodárskeho náradia a v obci je dodnes známa aj výroba šindľa. Ochodnica bola vždy obcou, ktorej obyvatelia sa zaoberali zväčša poľnohospodárstvom, remeslami, obchodom a spracovávaním drevnej hmoty. Väčšina mužov putovala za prácou do blízkeho i vzdialenejšieho sveta, pretože pôda, ako všade na Kysuciach ich nemohla uživiť. Poľnohospodárstvo v obci charakterizujú v roku 1770 takto: "Orná pôda je v obci kamenitá, poväčšine na vŕškoch ťažko obrobiteľná, vystavená privalom vôd v daždivom počasí. Do týchto polí sejú jariny a pohanku, miestami i ovos."

V období socializmu sa v obci vybudoval prírodný amfiteáter, kúpalisko (fungovalo do roku 1988) a lyžiarsky areál.

V obci má tradíciu folklór. Každoročne v lete sa tu v prírodnom amfiteátri konajú folklórne slávnosti.

V súčasnosti žije v Ochodnici 1 934 obyvateľov. Okrem bývania plní obec tiež rekreačnú funkciu a v súčasnosti sa územne rozširuje.

Obec Zákopčie

Obec leží v severovýchodnej časti Javorníkov, má vrchovinný až hornatý charakter, s nadmorskou výškou od 470 do 875 m n. m. Ide o cieľovú obec s roztrúseným osídlením v 70 osadách (kedysi ich bývalo okolo 90). Týmto je Zákopčie výnimočné nielen na Kysuciach, ale aj známe v celom žilinskom kraji.

Počiatky trvalého osídlenia chotára terajšej obce siahajú do prvých desaťročí 17. storočia, kedy si začali do tej doby voľne kočujúci valasi prebudovávať dočasné koliby, v ktorých sa zdržiavali len časť roka, na trvalé sídla. Prvý písomný záznam o obci sa objavuje pod názvom „Zakopcsany“ v urbári (písomnosti obsahujúcej súpis pozemkového majetku a povinnosti poddaných) feudálneho panstva Strečno z roku 1662. Podľa urbára panstva Budatín z roku 1690 obec založil v roku 1661 palatín František Vešeláni, ktorý "dal kopce porobiť, zaujavše panom budatínskym poddaných od zámku Budatína a privlastnil k svému panstvu strečenskému od Liskového, Istebného až dolú po Hloužného Mathuša k Dunajovu, hore Rakovkú až na vrch Ochodnice, také vrchom k Blaškovej na Petranky, na vrch Ricku až na Stolečné Slezákové, odtud Dľuhú až po Kysucu k Podvysokej. Za tmi kopci učinil dedinu ze salaší nesľušských vnove, která se menuje Zákopčie." Vznik obce bol aktom, ktorým sa spojilo do jedného administratívneho celku už v tej dobe existujúce samostatné drobné osídlenie voľne rozptýlené v chotári vymedzenom novej obci. Valasi sa v priestore neskoršej obce objavili už v prvých desaťročiach 16. storočia.

Zákopčie je dnes cieľová obec, s vybudovanou infraštruktúrou a v posledných rokoch opäť s rozvojom novej individuálnej aj obecnej výstavby a rozširovaním infraštruktúry. Je to tiež centrum cykloturistiky, horskej turistiky a v zime lyžiarskej turistiky. V blízkosti Martinovho vrchu je postavená hojne navštevovaná rozhľadňa.

V súčasnosti žije v Zákopčí 1 761 obyvateľov. Okrem bývania plní obec tiež významnú funkciu rekreačného bývania (sezónne bývanie, chalupárčenie) a v súčasnosti sa územne rozširuje.

Obec Raková

Hornokysucká obec Raková leží v údolí rieky Kysuca neďaleko Čadce, na rozhraní Javorníkov a Turzovskej vrchoviny, v nadmorskej výške 415 - 1 067 m n. m.

Prvá písomná zmienka o obci Raková je zachytená na mape južnej hranice Tešínskeho kniežatstva spred roku 1620 zo zbierok Sliezskeho zemského múzea v Opave. Neskôr sa v roku 1658 a v roku 1720 sa uvádza s menom Raková. Založili ju pastierskou kolonizáciou na kľčoviskách. Patrila panstvám Budatín a Strečno. Prvé pečatidlo obce je s dátumom 1776.

V roku 1784 žilo v obci 2 159 obyvateľov v 325 domoch. V roku 1828 to bolo 2 916 obyvateľov v 386 domoch. Obyvatelia sa zaoberali prevažne chovom zvierat, rybolovom, pltníčením, včelárstvom, spracovaním dreva a výrobou drevených výrobkov, drotárstvom. Ženy tkali a šili krpce.

V roku 1789, bol v dedine postavený drevený kostolík, ktorý bol postavený na mieste starého dreveného kostolíka. Nový kamenný kostol bol postavený v rokoch 1870 a 1874.

V roku 1910 tu žilo 3 376 obyvateľov, v roku 2001 to bolo už 4 939 obyvateľov.

V obci sa v roku 1822 narodil národný buditeľ, dramatik, spisovateľ a katolícky kňaz Ján Palárik. Na jeho počesť sa v obci každoročne uskutočňuje viacero kultúrno-spoločenských podujatí, najmä „Paláriková Raková“ - celoslovenská súťažná prehliadka ochotníckych divadelných súborov.

Kostol v ústredí obce Raková je zasvätený sviatku Narodenia Panny Márie. Pri príležitosti tohto sviatku sa každoročne konajú obecné hody v prvej septembrovej dekáde.

V súčasnosti žije v Rakovej 5 507 obyvateľov. Okrem bývania plní obec tiež významnú funkciu rekreačného bývania (sezónne bývanie, chalupárčenie).

Mesto Čadca

Mesto Čadca sa nachádza v severozápadnej časti Slovenska, v severnej časti regiónu Kysuce a je vstupnou bránou na Slovensko z Českej republiky a Poľska. Mesto leží na brehoch rieky Kysuca a jej prítokov (Čierňanka, Milošovský, Čadecký a Bukovský potok, Rieka) v nadmorskej výške 415 m n. m. a obklopujú ho rozsiahle pohoria Kysucké Beskydy, Javorníky, Turzovská vrchovina. Výhodná poloha mesta na križovatke medzinárodných ciest zabezpečila prepojenie s hlavnými priemyselnými a obchodnými centrami v strednej Európe.

Cez územie prechádzali od doby kamennej obchodné a vojenské karavány po diaľkovej ceste popri rieke Kysuca, ktorá spájala sever s juhom (písomne je táto cesta pod názvom „via magma“ doložená v roku 1244).

Mesto Čadca patrí do skupiny miest, ktoré vznikali postupne, prirodzeným vývojom z malých osád. V tomto prípade vznik súvisí s valašským osídľovaním Kysúc, ktoré prebiehalo najintenzívnejšie v 16. storočí. Valasi prichádzali do tohto kraja zo severu a z východu spočiatku živelne, neskôr tu boli privolaní zemepánmi, ktorí takto získavali zdroj nových príjmov. Valasi boli na 6 - 20 rokov oslobodení od poddanských povinností, no po uplynutí tejto lehoty museli odvádzať panstvu časť svojej produkcie (takzvaný dvadsiatok), drevo z lesa a mali aj strážnu službu. Horské kraje boli síce chudobné na ornú pôdu, ale bohaté na drevo a pasienky, vhodné na chov dobytka, hlavne oviec. Pôdu na pasienky získavali rúbaním a klčovaním lesov. Drevo používali na stavbu obydľí, alebo ho na pltiach po vode prepravovali k panským sídlam. Na klčoviskách začali aj s pestovaním poľnohospodárskych plodín. Takto sa dočasné sídla - salaše časom menili na trvalé obydľia.

Územie v okolí terajšej Čadce patrilo v tom čase do chotára obce Krásno, ktorá bola majetkom Strečianskeho panstva. Valasi tu osídľovali aj Budatínske panstvo, kvôli čomu dochádzalo medzi nimi k dlhotrvajúcim majetkovým sporom. O tento priestor sa zaujímali aj zemepáni z Tešínska a Žywiecka, pretože v tom čase nebola ešte ustálená hranica medzi Slovenskom (začleneným do Uhorska), susedným Sliezscom a Poľskom. Proti prenikaniu valachov a iných nežiadúcich živlov zo slovenskej strany do Tešínskeho kniežatsva boli dokonca na hranici v blízkosti Jablunkovského priesmyku vybudované opevnenia - šance.

K sporom dochádzalo nielen medzi majiteľmi panstiev, ale aj medzi osadníkmi. V zázname o riešení takého sporu v roku 1565 sa spomína "dorf Tzaczk". Tento záznam sa považuje za prvý písomný doklad o existencii Čadce. Názov sídla súvisí pravdepodobne so spôsobom získavania voľných plôch na pašu a neskôr i na pestovanie plodín. Tieto plochy sa získavali vypaľovaním (žiarením) rúbanísk, pri ktorom vznikol v slabo prevetrávaných dolinách dym, drevo čadilo, čo mohlo dať základ názvu Čadca. Tento názor potvrdzujú aj ďalšie miestne názvy Žarec, Čadečka, Horelica, ba i názov susednej obce Oščadnica. Zaujímavý je aj vývoj transkripcie tohoto názvu. V rôznych historických listinách sa stretávame s pomenovaním Chatcha, Czacza, Szattcza, Chatcza, Čatca, Czača. Do dnešnej podoby sa ustálil až po roku 1918.

Počet obyvateľov Čadce sa z roka na rok zvyšoval. V roku 1676, bola už v Čadci založená rímsko - katolícka farnosť a postavený bol aj prvý (drevený) kostol, zasvätený svätému Bartolomejovi. Postava tohoto svätca bola neskôr pojatá do mestského erbu. Čadca sa takto stala cirkevným strediskom horných Kysúc.

V 17. storočí sa rozvinula ďalšia forma osídľovania - kopaničiarska. Zemepáni prideliť osadníkom pásy zeme (spravidla od rieky po okraj chotára) zvané zárubky. Týmto spôsobom sa osídľovali okolité obce a aj odľahlejšie časti chotára Čadce. Obec takto postupne získavala dvojaký charakter: ústredie plnilo isté mestské funkcie (remeslá, obchod), zatiaľ čo na osadách prevládala poľnohospodárska činnosť. Toto delenie osídlenia sa zachovalo podnes, pravdaže vo veľmi pozmenenej podobe.

Začiatkom 18. storočia tu zriadili pobočku žilinskej poštovej stanice. V rokoch 1734 - 35 bol vybudovaný terajší kostol sv. Bartolomeja. V roku 1751 sa po prvýkrát spomína škola.

V roku 1773, keď sa ustálili hranice medzi Uhorskom a Sliezscom. Čadca sa v tom čase stala strediskom kysuckého dištriktu Strečianskeho panstva, čo podnietilo jej hospodársky vzostup. V tom čase sa tu začali konať týždenné trhy. Dôležitý dátum v histórii Čadce je 9. január 1778, keď kráľovná Mária Terézia povýšila obec "Csatza" na mestečko (oppidum) s právom konať štyri výročné jarmoky. Povýšenie Čadce na mestečko malo blahodarný vplyv na jeho hospodársky i demografický rozvoj.

4. december 1848 sa stal ďalším dôležitým medzníkom v histórii mesta, keď v rámci druhého tzv. zimného ťaženia obsadili cisárske vojská spolu so slovenskými dobrovoľníkmi Čadcu. Spolu s nimi prišli do mesta vodcovia Slovenského povstania Ľudovít Štúr a Jozef Miloslav Hurban a vojenský veliteľ povstalcov F. Zach, a B. Bloudek. 6. decembra vydala Slovenská národná rada v Čadci výzvu k slovenskému národu, v ktorej vysvetlila svoje ciele a požiadavky na podporu boja proti maďarskému útlaku a vyzvala obyvateľstvo k vstupu do slovenského dobrovoľníckeho zboru. Prihlásilo sa 30 dobrovoľníkov. Mesto sa takto stalo - hoci iba na pár dní - hlavným mestom oslobodzovaného Slovenska. Túto historickú udalosť pripomína dnes pamätník na námestí Slobody. V porevolučnom období našiel v Čadci domov stúpenec štiúrovského revolučného hnutia - básnik Janko Kráľ, ktorý tu pôsobil v rokoch 1854-58 ako súdny úradník. Aj jeho pobyt potvrdzuje dobrú povesť mesta ako útočiska prenasledovaných.

Národnouvedomovaciu činnosť rozvíjal v neskorších rokoch na rôznych pôsobiskách Janko Palárik, rodák z neďalekej obce Raková. Najvýznamnejšou udalosťou tých čias bola výstavba košicko-bohumínskej železnice, ktorá prechádza cez Čadcu. Do užívania bola daná v roku 1871 a od roku 1884 bola rozšírená o spojku cez Skalité na poľský Zwardoň. Čadca sa takto stala železničným uzlom medzinárodného významu.

Hospodársky život ovplyvňovala od roku 1903 aj Hornouhorská textilná továreň, v ktorej našlo prácu okolo 300 robotníkov. Nádejný rozvoj mestečka však v nasledujúcom roku utlmil veľký požiar, v ktorom zhorelo 63 domov, medzi nimi aj okresný súd s väznicou, lesný úrad a pivovar. V roku 1912 bolo v meste zavedené prvé elektrické osvetlenie. Tesne pred začiatkom prvej svetovej vojny bola odovzdaná do užívania aj odbočka železnice smerom do Makova. V tomto čase do života mesta rušivo zasahovali maďarizačné snahy, čo sa prejavovalo najmä v činnosti majetnejších vrstiev. Tomuto tlaku však vytrvalo odolával pospolitý ľud.

Rozpadom Rakúsko-Uhorska po prvej svetovej vojne sa skončilo stáročné obdobie maďarizačného národnostného útlaku. Vznik Československej republiky však nepriniesol zlepšenie sociálnych pomerov. Neutešená hospodárska situácia charakterizuje život v meste počas celého medzivojnového obdobia, osobitne v období svetovej hospodárskej krízy začiatkom 30. rokov. Pozoruhodnú činnosť v tom čase rozvíjal miestny odbor Matice slovenskej. Z jeho iniciatívy bol v rokoch 1926-28 zo zbierok medzi obyvateľstvom vybudovaný Palárikov dom, ktorý sa stal po celých nasledujúcich 50 rokov strediskom rôznorodej kultúrno-výchovnej práce na horných Kysuciach. Najväčšiu aktivitu vyvíjalo ochotnícke divadlo, ktorého tradícia v meste sa datuje od roku 1898. V rokoch 1932-35 boli dané do užívania novostavby dnešného mestského a okresného úradu, čím mesto získalo reprezentačnejší vzhľad. V tom čase došlo aj k zakrytiu potoka Rieka, ktorý preteká cez stred mesta.

Výraznejší ekonomický a sociálny rozvoj zaznamenávame v meste až v období po druhej svetovej vojne. V rámci povojnovej obnovy sa už v roku 1946 obnovila výroba v textilnej továrni, ktorá sa stala závodom podniku Slovena. Ešte počas vojny sa začala v meste rozvíjať strojárská výroba, najskôr zameraná na výrobu hasiacich zariadení (Sigma - pumpy) a až po rokoch sa ustálila na výrobe komponentov pre automobily Tatra. Stálou medzou výrobnými organizáciami je družstvo Okrasa, výrobca sklenených vianočných ozdôb, ktoré exportuje do celého sveta.

V roku 1921 malo mesto 6 850 obyvateľov, po druhej svetovej vojne v roku 1950 to už bolo 8 595 obyvateľov. Počas obdobia socializmu sa tento počet postupne zvyšoval a ostatných 30 rokov osciluje okolo 25 000.

V súčasnosti je Čadca okresné mesto s rozlohou 57 km², s počtom obyvateľov cca 24 315. Mesto sa tak zaraďuje medzi stredne veľké mestá Slovenska.

Mestská časť Milošová

Milošová je mestská časť Čadce. Nachádza sa severozápadne od centra mesta. Nachádza sa vo východnej časti Turzovskej vrchoviny (podcelky Predné vrchy a Kornická brázda). Na severe susedí s českou obcou Mosty u Jablunkova, na východe so Svrčinovcom, na juhovýchode s Podzávozom a na západe s Rakovou.

VARIANT 2

Dotknuté sídelné útvary: obec Varín, obec Gbeľany, obec Nededza, obec Kotrčiná Lúčka, MČ Zástranie, obec Snežnica, MČ Oškerda, mesto Kysucké Nové Mesto, MČ Dubie, obec Nesluša, obec Ochodnica, obec Dunajov, mesto Krásno nad Kysucou, MČ Zákysučie, mesto Čadca, MČ Horelica, MČ Čadečka, obec Svrčinovec

Obec Varín, Obec Gbeľany, Obec Nededza, Obec Kotrčiná Lúčka, MČ Zástranie, Obec Snežnica, MČ Oškerda, Mesto Kysucké Nové Mesto, MČ Dubie, Obec Nesluša, Obec Ochodnica, Mesto Čadca - pozri predchádzajúcu charakteristiku v časti II.11.3.

Obec Dunajov

Leží prevažne na pravom brehu rieky Kysuce, iba malá časť - Skačkov na ľavom brehu. V malej miere je obklopená pohoriami Kysucké Beskydy a Javorníky. Obec Dunajov vznikla v druhej polovici 16. storočia (1582) na území budatínskeho panstva. História Dunajova siaha až do čias doby veľkomoravskej, čo dokazujú aj kostrové náleziska z tohto obdobia. Prvá písomná zmienka pochádza z roku 1598. V 17. storočí zasiahla Dunajov valašská kolonizácia. Z Dunajova pochádzal Plavčík - člen Jánošíkovej družiny. Koncom 18. a začiatkom 19. storočia nedostatok úrodnej pôdy viedol k vzniku remesiel, a to hlavne drotárstvu, no tiež k vystaňovaniu.

V obci sa nachádza kostol Sedembolestnej Panny Márie, ktorý sa začal stavať v roku 1990 ako prístavba kaplnky z konca 19. storočia, dokončený bol v roku 1996. V obci sa nachádza aj pamätník obetiam fašizmu na pamiatku deviatim obetiam druhej svetovej vojny, v Skačkove.

V súčasnosti tu žije 1 173 obyvateľov s hustotou osídlenia 191,91 obyvateľov na km².

Mesto Krásno nad Kysucou

Krásno nad Kysucou sa nachádza v severozápadnej časti Slovenska, prevažne v Kysuckej vrchovine, ale čiastočne tu zasahujú aj Kysucké Beskydy a Javorníky. Centrálna časť mesta leží v Krásňanskej kotline, do severnej časti Kalinova (po riekou Bystrica) zasahujú Kysucké Beskydy s podcelkom Rača, južná časť Kalinova, ako aj Blažkov a Drozdov patria do podcelku Vojenné. Zákysučie v Javorníkoch je rozdelené medzi Rakovskú hornatinu na severe a Ochodnickú vrchovinu na juhu.

Obec sa spomína od roku 1325 pod menom Krásna. V roku 1598 mala 30 domov, v roku 1720 dva mlyny a 37 daňovníkov, v roku 1784 - 245 domov a 1 420 obyvateľov, v roku 1828 - 328 domov a 2 346 obyvateľov. Najskôr patrila obec žilinskému dedičnému richtárovi, neskôr mestu Žilina, potom panstvu Strečno.

V meste sa nachádza kostol svätého Ondreja. Je to rímskokatolícky farský kostol na Námestí sv. Ondreja. V meste sa začal stavať v roku 1861 (prvý kostol sv. Ondreja, pôvodne drevený, pochádzal z konca 16. storočia).

Vo farskom kostole sv. Ondreja v Krásne nad Kysucou je neskorogotická, 113 cm vysoká drevená plastika Madona s dieťaťom z konca 15. storočia, ktorá je dielom neznámeho majstra. Od svojho zrekonštruovania v roku 2009-2010 je vystavená vo farskom kostole sv. Ondreja v Krásne nad Kysucou. Zároveň sa tu nachádza aj maľba Jozefa Hanulu vo farskom kostole z roku 1927 na tému Hold svätcov národa slovenského a českého Kristovi Kráľovi.

Kamenný most pri Blažkove je jeden z najstarších a veľkosťou pravdepodobne najväčší funkčný celo-kamenný most. Podľa archívnych podkladov most začali stavať v roku 1831 a bol dokončený v roku 1835 ako stoličný most. Ďalší unikátny most sa nachádza pri východe z mesta smerom na Čadcu. Je to najstarší železobetónový most na území Slovenska a pravdepodobne vtedajšieho Uhorska. Bol postavený v roku 1891 firmou Wayss a jeho dve klenby dosahujú svetlosť až 16,45 m. Na moste je osadená socha Jána Nepomuckého.

Krásno nad Kysucou má 5 mestských častí: Stred, Kalinov, Blažkov, Drozdov a Zákysušie. V meste žije 6 783 obyvateľov.

Mestská časť Zákysušie

Zákysušie (ľudovo aj Na stanici) je mestská časť mesta Krásno nad Kysucou nachádzajúca sa na pravom brehu rieky Kysuca. O osídlení Krásna na pravom brehu Kysuce sa spomína v 17. storočí, kedy tu miestni roľníci postavili dva vodné mlyny, ktoré produkovali múku až do konca 18. storočia. Na začiatku 19. storočia malo Zákysušie 25 domov a 150 obyvateľov. Tento počet sa z trojnásobil po vybudovaní Košicko-bohumínskej železnice v roku 1871, kedy tu už v 120 domoch žilo takmer 500 obyvateľov. Okrem železničnej stanice však Zákysušie bolo zdrojom obživy pre jeho obyvateľov aj v Ocelových konštrukciách n.p. kde pracovalo 500 ľudí nielen zo Zákysušia, ale aj z mestskej časti Blažkov a z okolitých obcí.

Mestská časť Horelica

Horelica je mestská časť Čadce. Do roku 1943 bola samostatnou obcou. Obec a sídlo veľkého majera sa spomína v roku 1658. Založili ju začiatkom 17. storočia ako valaskú osadu. Patrila budatínskemu panstvu, od 18. storočia panstvu Strečno. V roku 1784 mala 116 domov, 174 rodín a 764 obyvateľov. Obyvatelia sa zaoberali prevažne chovom oviec. V 19. storočí tu bola pálenica. Po roku 1918 sa obyvateľstvo okrem poľnohospodárstva začalo zaoberať drotárstvom, podomovým obchodom, prácou v lesoch. Za prácou chodili aj do Ostravy. Obec bola pripojená k Čadci v roku 1943.

Mestská časť Čadečka

Čadečka je mestská časť Čadce, ktorou preteká potok Čadečanka. Nachádza sa severne až severovýchodne od centra mesta, v úzkom údolí s typickou líniovou zástavbou. Na severe susedí v obcami Svrčinovec a Čierne, na severovýchode so Skalitým, na juhovýchode s Oščadnicou, na juhu s mestskou časťou Drahošanka, na juhozápade s centrom mesta a na západe s Podzávozom.

Obec Svrčinovec

Obec leží na rozhraní Západných a Stredných Beskýd, v doline rieky Čierňanky.

Podľa najnovších štúdií je prvá písomná zmienka o obci z roku 1613. Svrčinovec tvoril v roku 1635 osadu chotára obce Krásno nad Kysucou. Osadu založili valasi panstva

Budatínskeho na území panstva Strečno, ktorému patrila. Názov obce sa v priebehu histórie niekoľkokrát zmenil: Svrčinovec (1658), Swrczinowecz (1662), Szvrccsinovecz (1712), Szvrccsinovec / Fenyverszoros (1910).

Prvé osídlenie Svrčinovca bolo "Za vrchami". Táto časť obce sa tiež označuje ako Stará dedina. Svrčinovec bol už od prvopočiatkov osídlenia dopravnou križovatkou. Údolie Čerňanky umožňovalo bezpečný prechod Svrčinovským chotárom do Jablunkovského priesmyku a ďalej na severnú Moravu. Druhou významnou obchodnou trasou bola cesta spájajúca Čadcu s Poľskom cez Drahošanku, Závršie, Kyčeru, Čerňanskú čerchľu a Skalité. Tieto cesty spájali tak Svrčinovec so svetom. Cesta z Poľska slúžila tiež na dovoz soli.

V obci sa nachádza kostol Ružencovej Panny Márie z roku 1937. V rokoch 1923 - 1926 v obci učil národný umelec a spisovateľ Peter Jilemnický. Na budove školy je umiestnená pamätná tabuľa z bledosedeého mramoru v tvare roztvorenej knihy, v jej pravej polovici je text, na ľavej polovici bronzová busta Petra Jilemnického od J. Mazána, 1952. Od roku 2000 je z tejto bývalej obecnej školy zriadená kaplnka Sedembolestnej Panny Márie, ktorá slúži na bohoslužby najmä veriacim zo Závršia.

V súčasnosti v obci žije 3 517 obyvateľov s hustotou osídlenia 223,11 obyv. na km².

II.11.4. PRIEMYSEL, POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Ekonomika regiónu Horného Považia je sústredená najmä v meste Žilina a jeho okolí. Okresu Žilina patrila v roku 2011 v meraní regionálneho indexu podnikateľského prostredia 8. priečka v SR, čo bol vysoko nadpriemerný výsledok voči ostatným okresom Žilinského kraja. Sú tu sústredené podniky zo všetkých odvetví, pričom ich počet presahuje tretinu všetkých podnikov Žilinského kraja. Aj v prepočte na tisíc obyvateľov okresu presahuje počet podnikov vysoko priemer kraja. Nachádzajú sa tu až piati zamestnávateľia s počtom zamestnancov nad 1 000, jeden z nich (KIA Motors Slovakia, s.r.o.) dokonca až nad 3 000, čo dokladuje, že Žilina má rolu centra zamestnanosti nielen v okresnom ale celoregionálnom meradle.

Ekonomika regiónu Kysúc je sústredená najmä v mestách Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou a Čadca a ich okolí v línii rozvojových osí. Z hľadiska počtu podnikov na tisíc obyvateľov nedosahuje región Kysúc priemer Žilinského kraja, viac sa k nemu približuje okres Čadca. Nadpriemerný počet podnikov na tisíc obyvateľov voči Žilinskému kraju je v stavebníctve. Situovanie regiónu na rozvojovej osi prvej úrovne tiež dáva dobré predpoklady rozvoju obchodu, dopravy a skladovania. Dobrú tradíciu má tiež strojársky priemysel. Najväčší zamestnávateľia majú naviazanú svoju výrobu najmä na subdodávky pre automobilový priemysel. Počty podnikov v odvetví odborné, vedecké a technické činnosti nedosahujú priemer kraja. V regióne nemá sídlo žiadna vysoká škola, čo limituje potenciál pre rozvoj výskumu a inovácií. Veľkosť ide najmä o malé a stredné firmy, pričom v celom regióne je jeden dominantný zamestnávateľ s viac než 3 000 zamestnancami (Schaeffler Slovensko s.r.o., predtým INA Kysuce, a.s.), ktorého možno považovať za kľúčového zamestnávateľa v regióne.

Dotknuté územie, resp. priebeh koridoru existujúceho vedenia V404 je orientovaný tak, že na svojej trase „prepája“ najvýznamnejšie priemyselné podniky oboch regiónov. V blízkosti dotknutých obcí Gbeľany a Nededza sa nachádza územie priemyselného parku so závodmi KIA Motors a Hyundai Mobis, v Kysuckom Novom Meste prechádza koridor vedenia v blízkosti priemyselného komplexu Schaeffler Slovensko (býv. INA Kysuce, resp. ZVL). Areály pre priemyselné parky lokálneho významu sa nachádzajú tiež vo Varíne, Čadci a Krásne nad Kysucou.

Zamestnanosť dotknutého obyvateľstva sa dominantne viaže na uvedené priemyselné podniky, časť obyvateľstva dochádza za prácou do Žiliny, príp. do Českej republiky, zvyšok je zamestnaný v lokálnych podnikoch.

Poľnohospodárska výroba je v dotknutom území ako aj v celom širokom okolí iba málo rozšírená. V skladbe poľnohospodárskej pôdy dominujú lúky a pasienky využívané na pastvu hovädzieho dobytku a oviec. Plochy ornej pôdy sa v nevelkom rozsahu vyskytujú iba v nive Kysuce. Rastlinná výroba je tu zameraná na pestovanie hustosiatych obilnín, zemiakov, jednoročných i viacročných krmovín, kukurice na siláž a doplnkovo na pestovanie zeleniny. Podľa druhu vlastníctva najviac poľnohospodárskej pôdy obhospodarujú poľnohospodárske družstvá, v menšej miere súkromne hospodáriaci roľníci.

Lesné hospodárstvo je plošne dominujúcim využívaním dotknutého územia. Lesné pozemky obhospodarujú najmä urbárske a lesné pozemkové spoločenstvá a niekoľko skupín menších vlastníkov. Na hospodárení v lesoch sa výrazne podieľa aj štát prostredníctvom Lesov SR, š.p., oblasťný závod Čadca.

V dotknutom území dominujú hospodárske lesy (LHC Krásno, LHC Čadca). Tie sú intenzívne lesohospodársky využívané nevhodným spôsobom, keď sú v porastoch dlhodobu preferované ekologicky nestabilné sekundárne smrečiny s negatívnymi následkami, ktoré sa v území prejavujú v súčasnosti: rozsiahle plochy holín, holorubov, vyschnutých stromov, intenzívny ruch spojený s výrubom, približovaním, skládkovaním a odvozom vyťaženého dreva. Tieto negatívne javy možno vidieť v najbližšom okolí viacerých úsekov koridoru vedenia V404.

II.11.5 DOPRAVA A INÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Doprava

Z dopravno-urbanistického pohľadu je priestor údolia Kysuce v línii Žilina - Kysucké Nové Mesto - Čadca (ČR, Poľsko) v súčasnosti najdiskutovanejším územím v rámci SR. Prechádza ním dopravný koridor základnej siete TEN - T, tzv. balticko-jadranský koridor.

Región Kysuc je výrazne koridorovým tranzitným priestorom, ktorý umožňuje realizáciu dopravných interakcií (v segmente železničnej i cestnej dopravy) v hraničnom priestore medzi Slovenskom a Českom, resp. Poľskom. Prírodné faktory (morfológia a hydrologická sieť) spôsobili, že dopravné siete slúžiace pre objemnú regionálnu a hlavne tranzitnú dopravu orientovanú v smere sever - juh sú skoncentrované do úzkeho údolného priestoru pozdĺž rieky Kysuce. Rieka Kysuca v tomto priestore vytvára prirodzenú os, na ktorú je naviazaná podstatná časť osídlenia regiónu, ale i značná časť hospodárskych aktivít (priemysel, poľnohospodárstvo, služby). Koncentrácia viacerých funkcií (osídlenie, hospodárske aktivity, dopravná funkcia) v úzkom priestore pozdĺž rieky Kysuca vytvárajú predpoklad pre vznik konfliktných bodov, línii či plôch.

Cestná doprava

Región Kysuce nie je ani v súčasnosti napojený na diaľnicu. V prevádzke je iba severná časť diaľnice D3 v úseku Svrčinovec - št. hranica SR/Poľsko, v súčasnosti prebieha výstavba D3 v úseku Čadca - Svrčinovec. Zostávajúci úsek D3 (Žilina-Brodno – Čadca) ako aj R5 (Svrčinovec – št. hranica SR/ČR) sú v štádiu prípravy. Problémy s nedobudovanou nadradenou cestnou infraštruktúrou sa prejavujú v nadmerných intenzitách dopravy na cestách prvej a druhej triedy, čo má negatívny vplyv na ich stav, bezpečnosť dopravy a kvalitu životného prostredia (ovzdušie, hluk).

Nosnou cestnou komunikáciou Kysúc tak v súčasnom období stále ostáva cesta I. triedy č.11 (I/11), ktorá spája Žilinu s Českou republikou a je súčasťou medzinárodnej cestnej trasy E75. Okrem medzinárodnej tranzitnej dopravy cesta slúži aj na objemnú regionálnu dopravu, keďže je kľúčovou spojniciou medzi podstatnou časťou regiónu Kysúc (so spádovým centrom Čadca) a krajským mestom Žilina.

V dotknutom území sú významnejšími cestnými komunikáciami tiež cesty II/583 Žilina - Varín - Terchová a II/487 Čadca - Makov.

Koridor inovovaného vedenia V404 križuje nasledujúce cestné komunikácie:

VARIANT 1

- cesta III/2071 medzi Nededzou a Kotrčinou Lúčkou (v k.ú. Nededza),
- miestna komunikácia v obci Snežnica,
- cesta I/11 (E75) pri MČ KNM - Oškerda,
- diaľnica D3 (v príprave, v k.ú. KNM),
- cesta III/2095 medzi Kysuckým Novým Mestom a Rudinou (v k.ú. KNM),
- cesta III/2052 medzi Kysuckým Novým Mestom a Neslušou (v k.ú. Nesluša),
- miestna komunikácia Zákopčie - U Kordišov – Holešovci,
- miestna komunikácia Zákopčie - U Holých,
- cesta II/487 Čadca - Makov (v k.ú. Čadca, lokalita U Siheľníka),
- miestna komunikácia v MČ Čadca - Podzávoz,
- cesta III/2016 medzi Čadcou a MČ Milošová (v k.ú. Čadca).

VARIANT 2

- cesta III/2071 medzi Nededzou a Kotrčinou Lúčkou (v k.ú. Nededza),
- miestna komunikácia v obci Snežnica,
- cesta I/11 (E75) pri MČ KNM – Oškerda,
- diaľnica D3 (v príprave, v k.ú. KNM),
- cesta III/2095 medzi Kysuckým Novým Mestom a Rudinou (v k.ú. KNM),
- cesta III/2052 medzi Kysuckým Novým Mestom a Neslušou (v k.ú. Nesluša),
- miestna komunikácia v Ochodnici
- cesta I/11B medzi Krásnom nad Kysucou a Horelicou
- cesta I/11 (E75) pri MČ Čadca - Horelica,
- diaľnica D3 (v príprave, v k.ú. Horelica),
- miestna komunikácia Čadca – MČ Drahošanka,
- Cesta III/2012 Čadca – MČ Čadečka,
- miestna komunikácia Čadca – Liščákovci,
- cesta I/11 (E75) Čadca,
- diaľnica D3 (vo výstavbe, v k.ú. Svrčinovec)

Železničná doprava

V dotknutom území sa nachádzajú nasledujúce železničné trate:

- trať č.127 (elektrifikovaná, dvojkoľajová) Žilina – Čadca – Mosty u Jablunkova. V tejto línii prebieha modernizácia železničnej trate, pričom úsek Žilina - Čadca už bol zrekonštruovaný na dosiahnutie traťovej rýchlosti 140 km/h (inovované vedenie križuje železničnú trať v k.ú. Kysucké Nové Mesto - lokalita priemyselná zóna - a to vo **VARIANTE 1** aj **VARIANTE 2** a tiež na hranici k.ú. Čadca, Svrčinovec - lokalita Podzávoz - iba vo **VARIANTE 2**)
- trať č.128 (neelektrifikovaná, jednokľajová) Čadca – Makov (inovované vedenie križuje železničnú trať v k.ú. Čadca - lokalita U Siheľníka - a to vo **VARIANTE 1**)

- trať č.129 (elektrifikovaná, jednokoľajová) Čadca – Zwardoň (inovované vedenie križuje železničnú trať na hranici k.ú. Čadca, Svrčinovec - lokalita Podzávoz - iba vo **VARIANTE 2)**

Vodná doprava

V dotknutom území sa nerealizuje.

Letecká doprava

V dotknutom území sa nerealizuje. Najbližším letiskom je Žilina.

Zásobovanie vodou

V okrese Žilina a jeho okolí sa nachádzajú územia s významnou prirodzenou akumuláciou povrchových a podzemných vôd, čo dokladujú dve chránené vodohospodárske oblasti. Do južnej časti okresu Žilina zasahuje CHVO Strážovské vrchy a časť územia na severe okresu zaspadá do územia CHVO Beskydy a Javorníky. Výdatné sú najmä pramene a vrt v oblasti Fačkova (84 l/s), vrty Lietava, Lietavská Svinná (120 l/s) a zdroje Teplička (160 l/s).

V roku 2011 bolo z verejného vodovodu zásobovaných 143 235 obyvateľov v 44 obciach okresu, čo činilo 88,12 % podiel zo všetkých obyvateľov okresu. Tento stav presahoval priemer Žilinského kraja, ktorý vykázal v rovnakom období 82,22 %. Výhľadová kapacita vodných zdrojov (podzemné zdroje, odbery z vodárenských tokov a vodárenských nádrží) v okrese Žilina je 486 l/s. Podľa Plánu rozvoja verejných vodovodov pre územie Žilinského kraja táto kapacita nemusí pre okres v budúcnosti postačovať. Deficit bude v prípade potreby riešený povrchovým odberom vody z vodárenskej nádrže Nová Bystrica.

V okresoch Kysucké Nové Mesto a Čadca sa nachádzajú územia s významnou prirodzenou akumuláciou povrchových a podzemných vôd, čo dokladuje vyhlásená CHVO Beskydy a Javorníky. Na území okresu Čadca sa tiež nachádza vodárenská nádrž Nová Bystrica s kapacitou 1030 l/s.

V roku 2011 bolo z verejného vodovodu zásobovaných 23 952 obyvateľov v 8 obciach okresu Kysucké Nové Mesto, čo činilo 59,51 % podiel zo všetkých obyvateľov okresu. Po okrese Bytča išlo o druhý najhorší podiel pripojených obyvateľov v Žilinskom kraji. Výhľadová kapacita vodných zdrojov (podzemné zdroje, odbery z vodárenských tokov a vodárenských nádrží) v okrese Kysucké Nové Mesto je 65,5 l/s, čo nemusí podľa Plánu rozvoja verejných vodovodov pre územie Žilinského kraja v budúcnosti pre tento okres postačovať. Deficit bude riešený povrchovým odberom z vodárenskej nádrže Nová Bystrica.

V roku 2011 bolo z verejného vodovodu zásobovaných 61 400 obyvateľov v 19 obciach okresu Čadca, čo činilo 64,99 % podiel zo všetkých obyvateľov okresu. Tento stav nedosahoval priemer Žilinského kraja, ktorý vykázal v rovnakom období 82,22 %. Výhľadová kapacita vodných zdrojov (podzemné zdroje, odbery z vodárenských tokov a vodárenských nádrží) v okrese Čadca je 1111 l/s, čo bude podľa Plánu rozvoja verejných vodovodov pre územie Žilinského kraja v budúcnosti pre tento okres postačovať.

Na zásobovanie dotknutých obcí pitnou vodou je využívaný skupinový vodovod SKV Nová Bystrica – Čadca – Žilina. Ten je postupne rozširovaný o bočné vetvy tak, aby územne podchytil postupne aj najvzdialenejšie - koncové obce.

Kanalizácia

72,1 % obyvateľov okresu Žilina pripojených na verejnú kanalizáciu v roku 2011 mierne presahovalo priemer Žilinského kraja, kde bolo v tom istom čase pripojených na verejnú kanalizáciu 68,1 % obyvateľov. Od roku 2010 sa realizujú alebo plánujú realizovať projekty intenzifikácií ČOV a rozšírenia kanalizačných sietí tak, aby bola pripojenosť obyvateľstva na kanalizačnú sieť čo najväčšia.

44,2 % podiel obyvateľov okresu Kysucké Nové Mesto pripojených na verejnú kanalizáciu v roku 2011 zďaleka nedosahoval priemer Žilinského kraja, kde bolo v tom istom čase pripojených na verejnú kanalizáciu 68,1 % obyvateľov. Zlepšenie situácie v dĺžke stokových sietí a kvalite čistenia odpadových vôd, ale aj v pripojení na verejný vodovod mal umožniť projekt „Zásobovanie vodou, odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd regiónu Dolné Kysuce“ realizovaný v rokoch 2011 - 2014.

30,4 % obyvateľov okresu Čadca pripojených na verejnú kanalizáciu v roku 2011 zďaleka nedosahovalo priemer Žilinského kraja, kde bolo v tom istom čase pripojených na verejnú kanalizáciu 68,1 % obyvateľov. Zlepšenie situácie v dĺžke stokových sietí a kvalite čistenia odpadových vôd, ale aj v pripojení na verejný vodovod mala umožniť realizácia projektu „Zásobovanie vodou, odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd regiónu Stredné Kysuce“.

Odkanalizovanie dotknutých obcí je realizované prostredníctvom skupinových kanalizácií, kde koncovkami sú ČOV v Čadci, Kysuckom Novom Meste a Žiline, alebo prostredníctvom samostatných kanalizačných sietí. V mnohých obciach prebieha v súčasnosti rozširovanie kanalizačnej siete.

Plyn

Hlavným zdrojom zemného plynu na území Žilinského kraja je VTL plynovod Severné Slovensko DN 500 PN 64. V odovzdávacej stanici Varín pokračuje distribúcia plynu Kysuckým VTL plynovodom DN 500, 300 PN 40 v línii Varín – Čadca – Raková, ktorý tvorí spolu s odbočkou VTL plynovodu DN 150, PN 40 v línii Dolný Vadičov – KNM – Nesluša kostru zásobovania plynom pre sídla dotknutého územia.

K spotrebiteľom sa plyn dopravuje rozvodmi cez regulačné stanice k úsekovým a domovým regulátorom.

Zapojenosť jednotlivých obcí na rozvody plynu je v okresoch Žilina a Čadca na úrovni 90 %, v okrese Kysucké Nové Mesto 100 %. Do roku 2015 bola naplánovaná plynifikácia okresov v rozsahu: 87,7 % pre okres Žilina, 64,1 % pre okres Kysucké Nové Mesto a 62,5 % pre okres Čadca.

Teplota

Dotknuté obce sú zásobované teplom z vlastných lokálnych decentralizovaných zdrojov - prostredníctvom elektrickej energie, spaľovania plynu alebo čoraz častejšie pevných palív. Mestá Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou a Čadca majú centralizované a decentralizované systémy zásobovania teplom - zdrojom energie je prevažne spaľovanie zemného plynu, tiež drevnej štiepky.

Elektrická energia

V dotknutom území sa nenachádza významnejší zdroj energie. Najbližšími zdrojmi sú vodné nádrže Žilina a Hričov a tiež žilinská tepláreň.

Uzлом nadradenej sústavy 400 kV je rozvodňa vo Varíne prepojená nadzemnými vedeniami s rozvodňami Sučany, Bošáca a Nošovice. Okrem zabezpečenia ďalšieho prenosu elektrickej energie tu prebieha transformácia napätia a následná distribúcia elektrickej energie 110 kV sústavou (spoločne so 110 kV rozvodmi z uzla VN Hričov) do siete oblastných transformovní 110/22 kV (v dotknutom území v Kysuckom Novom Meste, Krásne nad Kysucou, Čadci, Rakovej), odkiaľ po 22 kV rozvodoch sa dopravuje cez transformačné stanice 22/0,4 na jednotlivé miesta spotreby.

II.11.6. SLUŽBY, REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

V dotknutých mestách Čadca, Kysucké Nové Mesto a čiastočne aj Krásno nad Kysucou sa z hľadiska uspokojovania potrieb obyvateľstva nachádza štruktúra prvkov terciárnej sféry typická pre mestské sídlo. Obe mestá sú vybavené škálou zariadení lokálneho až okresného významu v oblasti školstva, zdravotníctva, kultúry, telovýchovy a športu, sociálnej starostlivosti, ako aj zariadení obchodu a služieb. Základná vybavenosť miest je vyhovujúca. Rýchlo sa rozvíjajú také druhy veľkoobchodu, maloobchodu a služieb, ktoré pokrývajú denné potreby občanov. Zároveň je však stále možné konštatovať, že aj v komerčnej sfére ešte stále chýba nákladnejšia a kvalitnejšia vybavenosť, napr. ubytovacie a stravovacie zariadenia vyššieho štandardu, kryté športové a relaxačné zariadenia, náročnejšie areály športu.

Dotknuté obce Varín, Gbeľany, Nesluša, Raková, Svrčinovec predstavujú polohou, počtom obyvateľov a vybudovanou infraštruktúrou centrá lokálneho významu ako obce zabezpečujúce komplexné základné vybavenie nielen pre vlastné obyvateľstvo, ale aj pre obyvateľov najbližších príslušných obcí alebo ich častí. Poskytujú všetky typické základné služby terciárnej sféry vidieckeho charakteru. Pre uspokojovanie ostatných potrieb využíva dotknuté obyvateľstvo blízkosť väčších sídel (Kysucké Nové Mesto, Čadca, Krásno nad Kysucou), príp. krajské mesto Žilina.

Ostatné dotknuté obce predstavujú polohou a vybudovanou infraštruktúrou sídla, ktoré zabezpečujú pre vlastné obyvateľstvo iba základné vybavenie - predovšetkým možnosti nákupu potravín a niektorých vybraných služieb. Pre uspokojovanie väčšiny potrieb využíva dotknuté obyvateľstvo blízkosť väčších obcí a sídel.

Žilinský kraj je pohraničný a prechádza ním významný turistický tranzit. V Žilinskom kraji sa nachádzajú najvýznamnejšie rekreačné a turistické oblasti Slovenskej republiky. Danosti a aktivity tohto kraja predstavujú veľmi rôznorodý rekreačný potenciál a majú prevažne celoštátny a vyšší význam.

Cezhraničné rekreačné väzby a vzťahy s Českou republikou sa prejavujú v pohraničnom pásme okresu Čadca. a to hlavne v priestoroch Makov - Veľký Javorník - Bumbálka, Klokočov - Biely Kríž a Svrčinovec - Jablunkov. Aj vzťahy s Poľskou republikou sú silné v okrese Čadca, v priestoroch Skalité a Ošadnica.

Okres Čadca je pohraničným okresom. Rekreačný potenciál okresu je veľmi veľký. Jeho danosti a aktivity majú prevažne celoštátny až medzinárodný význam. Celý okres sa nachádza v rekreačných zázemiach rozsiahlych sídelných aglomerácií Ostravsko-Karvinskej v Českej republike a Katovicko - Glivickej v Poľsku. V okrese možné rozvíjať všetky pohybové, pasantné a migračné formy horského turizmu a tiež klimatickej rehabilitácie a liečby, vidieckej rekreácie, poznávacieho a kultúrneho turizmu, ďalej pešiu turistiku, moto, cyklo a hipoturistiku, sezónne aj vodnú turistiku.

Okres Kysucké Nové Mesto je v rámci kraja najmenším okresom. Rekreačný potenciál okresu zodpovedá jeho veľkosti, ale svojím významom neprekračuje regionálnu úroveň. Prírodné a civilizačné danosti územia dávajú možnosť rozvíjať prímestskú rekreáciu, vidiecku

rekreáciu s agroturistikou, zimné športy ďalej všetky druhy turistiky, osobitne cykloturistiky a sezónne aj vodnej turistiky. Sú tu tiež zaujímavé miesta pre poznávací a kultúrny turizmus.

Okres Žilina má veľmi dobrý a rôznorodý rekreačný potenciál. Vytvárajú ho dva najvýznamnejšie funkčné typy krajiny, horská a podhorská s vodnými plochami a s termálnymi vodami. Jeho danosti a aktivity majú zväčša celoštátny až medzinárodný význam. Umožňujú rozvíjať všetky pobytové pasantné a migračné formy horského, kúpeľného, mestského a vidieckeho turizmu, špičkové zimné lyžiarske športy a vo výhlade aj vodné športy. Sú tu tiež skoncentrované prírodné atraktivity a civilizačné danosti, ktoré vytvárajú jedinečnú ponuku pre poznávací, kultúrny, nákupný, kongresový turizmus a pre ich špecifické formy.

Z hľadiska rekreácie a cestovného ruchu sa v dotknutom území uskutočňujú jeho nasledovné typy:

- sezónne bývanie a chalupárčenie v rozptýlených osadách obcí Nesluša, Ochodnica, Zákopčie, Raková, MČ Zákysušie, Čadca, Svrčinovec
- poznávací kultúrno-historický turizmus,
- zimná lyžiarska turistika - bežkovanie (značkové hrebeňové trasy Javorníkov - Beskydy),
- letná pešia turistika (Kysucká vrchovina, Javorníky, Kysucké Beskydy, Turzovská vrchovina), s dôrazom na relatívne nový fenomén - vybudované rozhľadne,
- cykloturistika (v ostatnom období sa vyznačilo množstvo cyklotrás, dotknuté územie je ideálne pre horskú cyklistiku),
- paragliding ako špecifická aktivita v okolí Straníku (MČ Zástranie)

V dotknutom území sa v súvislosti s „rekreáciou“ hojne uplatňujú aj negatívne fenomény dnešnej doby, a to jazdenie motorkami a štvorkolkami voľne po krajine aj v lese.

II.12. KULTÚRNE A HISTORICKÉ PAMIATKY A POZORUHODNOSTI

VARIANT 1

Varín

- Zrúcaniny hradu Varín
- Pongráčovská kúria
- Kostol Najsvätejšej Trojice v ktorom bol pokrstený Juraj Jánošík
- Kaplnky zo 17. a 18. storočia
- Krstiteľnice z 13. a 16. storočia

Gbeľany

- Barokový kaštieľ z polovice 18. storočia, dodnes stojaci uprostred parku, ktorý bol v rokoch 2014 - 2015 rekonštruovaný a dnes slúži ako luxusný hotel
- Klasicistická kúria v Sučianskej záhrade (parku) z prvej tretiny 19. stor.
- Mauzóleum - kaplnka v pseudogotickom slohu z konca 19. stor.
- Pieskovcová socha sv. Jána Nepomuckého z roku 1827

Nededza

- Zvyšok renesančného kaštieľa z polovice 16. storočia
- Klasicistická kúria z prvej polovice 19. stor.
- Socha sv. Jána Nepomuckého z druhej polovice 18. stor.

Kotrčiná Lúčka

- 3 lužické hradiská

Zástranie

- Zachovaná pôvodná historická zástavba v starej časti obce

Snežnica

- Potočná radová zástavba ľudových domov
- Historická kamenná zvonica klasicistického štýlu z 1. polovice 19. storočia
- Krížová cesta ku kaplnke do sedla medzi Vreťami

Oškerda

- Kaplnka Božieho Srdca Ježišovho z roku 1932

Kysucké Nové Mesto

- Zachované historické námestie
- Pôvodné renesančné domy okolo námestia z prvej polovice 17. stor. s barokovou úpravou
- Kúria
- Pomník na nábřeží
- Kostol Nepoškvrneného Počatia Panny Márie z roku 1738
- Kostol sv. Jakuba gotický objekt z roku 1284
- Pivovary

Dúbie

- Sakrálné pamiatky - kaplnka a zvonica

Nesluša

- Kultúrny katolícky dom Pavla Valjaška
- Kostol sv. Jána Nepomuckého z 19. stor.
- Kaplnky a kríže v osadách

Ochodnica

- Kostol sv. Martina - biskupa v duchu romanticko-klasicistických stavieb
- Kaplnka sv. Michala
- Kaplnka Panny Márie Lurdskej z 19. stor.

Zákopčie

- Kostol sv. Jána Krstiteľa z roku 1791
- Kaplnky a kríže v osadách
- Pamätník padlým vojakom z prvej a druhej svetovej vojny
- Kaplnky a kríže v osadách

Raková

- Rímskokatolícky kostol Narodenia Panny Márie z roku 1874, neogotický, postavený na mieste pôvodného dreveného kostola
- Socha sv. Jána Nepomuckého z roku 1832
- Tradičný roľnícky dom zrubový z roku 1863

- Pamätná tabuľa Jána Palárika
- Pieskovcový pomník Jána Palárika z roku 1940
- Pieskovcovo-mramorový pomník padlým v I. a II. svetovej vojne z roku 1947

Čadca

- Pamätník SNR 1848
- Budova mestského domu z roku 1932
- Pamätná tabuľa Petra Jilemnického

Čadca - MČ Milošová

- Prírodná pamiatka Megoňky - guľové formy flyšových hornín s neznámou genézou

VARIANT 2

Varín, Gbeľany, Nededza, Kotrčiná Lúčka, MČ Zástranie, Snežnica, MČ Oškerda, Kysucké Nové Mesto, MČ Dúbie, Nesluša, Ochodnica, Čadca - pozri predchádzajúcu charakteristiku v časti II.12.

Dunajov

- Kultúrny dom
- Knižnica

Krásno nad Kysucou

- Farský kostol sv. Ondreja z roku 1828
- Kaplnka U Blažkov pravdepodobne už z roku 1818
- Kaplnka Nižné Vane spomína sa už v roku 1901
- Kaplnka U Sýkorov z roku 1904
- Kaplnka Vyšné Vane z roku 1915
- Kamenný most Blažkov z roku 1831
- Železobetónový most cez rieku Bystrica z roku 1891
- Kríž U Drozdov kamenný z roku 1908
- Socha sv. Jána Nepomuckého na dvojoblúkovom moste cez rieku Bystricu
- 3 kaplnky (najstaršia z nich je v osade Sýkorovci) v časti Zákysučie

Čadca - MČ Čadečka

- kostol Božského Srdca Ježišovho

Svrčinovec

- Krížová cesta zo Svrčinovca na Závršie (2012)
- Kaplnka Sedembolestnej Panny Márie z roku 2000
- Kostol Ružencovej Panny Márie z roku 1937
- Pamätný dom, škola na kopaniciach Za vrchami z roku 1923
- Staré Šance - komplex obranných valov a priekop budovaných možno už v 16. storočí a využívaných na obranu Sliezska proti vpádu uhorských vojsk

II.13. ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZISKÁ

V rámci dotknutého územia je ich výskyt opísaný v predchádzajúcej kapitole. V priestore ochranného pásma inovovaného vedenia (a to v oboch variantoch) nie sú evidované archeologické náleziská ani archeologické nálezy podľa zákona č.49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu. V prípade výskytu archeologických nálezov pri realizácii zemných a výkopových prác bude postupované podľa § 127 zákona č.50/1976 Zb. a podľa § 40 zákona č. 49/2002 Z.z.

II.14. PALEONTOLOGICKÉ NÁLEZISKÁ A VÝZNAMNÉ GEOLOGICKÉ LOKALITY

V rámci vyčleneného dotknutého územia sa paleontologicky a geologicky významné lokality nenachádzajú.

II.15. CHARAKTERISTIKA EXISTUJÚCICH ZDROJOV ZNEČISTENIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ICH VPLYV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

II.15.1. ODPADY, SKLÁDKY, SMETISKÁ, DEVASTOVANÉ PLOCHY

V Žilinskom kraji bolo v roku 2010 vyprodukovaných celkovo 1 359 939,23 ton odpadu. Nebezpečný odpad tvoril 3,4% z tohto objemu. Z hľadiska členenia na jednotlivé sektory najviac odpadu vyprodukoval priemysel, nasleduje stavebníctvo, zdravotníctvo a veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru. Poľnohospodárstvo, ktoré v minulosti patrilo medzi najväčších producentov odpadu v Žilinskom kraji, postupne ustupuje zo svojich pozícií.

V Žilinskom kraji bolo v roku 2013 vyprodukovaných 212 635 t komunálneho odpadu. Do roku 2010 objem vyprodukovaného komunálneho odpadu každoročne narastal, od roku 2010 dochádza k postupnému miernemu úbytku celkového objemu komunálneho odpadu.

Hoci skládkovanie odpadov zostáva aj naďalej najčastejším spôsobom nakladania s komunálnymi odpadmi, podiel separácie a zhodnocovania jednotlivých zložiek komunálneho odpadu postupne narastá. Z hľadiska separácie jednotlivých zložiek komunálneho odpadu je Žilinský kraj absolútnym lídrom v rámci SR. V Žilinskom kraji sa z celkového množstva komunálneho odpadu v roku 2013 podarilo vyseparovať 12,3 %.

V súčasnosti sú v okresoch Žilina a Čadca prevádzkované skládky odpadu:

- Skládky TKO Čadca - Podzávoz (trasa vedenia vo **VARIANTE 2** ju križuje)
- Skládky TKO Turzovka - Semeteš
- Skládky TKO Žilina - Považský Chlmec
- Skládky TKO Betliarky (Maršová - Rašov)
- Skládky TKO Koládová (Rajec)

V Čadci sa nachádza spaľovňa nemocničného odpadu, v Kysuckom Novom Meste pyrolýzna spaľovňa priemyselného odpadu.

Pre Žilinský kraj bol vypracovaný program odpadového hospodárstva 2016 - 2020, v ktorom sú vyjadrené ciele a opatrenia sledujúce všeobecné trendy v odpadovom hospodárstve ako maximálna separácia zložiek komunálneho odpadu, maximálne druhotné využitie odpadov, minimalizácia skládkovania.

V dotknutom území sa vyskytujú smetiská a devastované plochy väčšieho plošného záberu. Ide o niekoľko divokých skládok odpadu v brehovej línii Kysuce pod Kysuckým Novým Mestom v oblasti ČOV a tiež v Čadci a Kysuckom Novom Meste v priestoroch starých priemyselných zón. Niektoré z nich sú registrované ako staré environmentálne záťaž.

Výskyt devastovaných plôch lokálneho významu je viazaný najmä na okrajové časti dotknutých sídel, kde sa nachádzajú mnohé neusporiadané a nevyužívané plochy. Terénne depresie v blízkosti miestnych komunikácií, terénne ryhy, miestne potoky a tiež okrajové polohy lesa sú charakteristické častým výskytom lokálnych divokých skládok odpadu - najmä stavebného, poľnohospodárskeho a komunálneho odpadu. Ide o typický negatívny jav rozšírený takmer všade a možno ho nájsť aj v dotknutom území.

II.15.2. HLUK

Hluková záťaž vo vonkajších priestoroch sa hodnotí podľa vyhlášky MŽP SR č.549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií (Príloha, tab.č.1). Vyjadruje sa ako ekvivalentná hladina hluku ($L_{Aeq,p}$), resp. ako najvyššia prípustná hodnota hluku (dB).

Celospoločenským nedostatkom je veľmi sporadický monitoring hluku, ale aj tak možno o prevažnej časti dotknutého územia hovoriť ako o území nekontaminovanom nadlimitnými hodnotami hluku zo stacionárnych zdrojov. V mestských sídlach dotknutého územia - v blízkosti ich výrobných zón sa môžu vyskytovať lokality kontaminované nadmerným hlukom z priemyslu.

Zdrojom významného hluku z dopravy v dotknutom území je cestná doprava. Hlukom z cestnej dopravy sú ovplyvňované predovšetkým obytné zóny v tesnej blízkosti cesty I/11 (Kysucké Nové Mesto, MČ Oškerda, Krásno nad Kysucou, MČ Horelica, Čadca). Zaťaženie obytných súborov priamo narastá s intenzitou dopravy a podielom ťažkých nákladných vozidiel. Súčasný hlukový zaťaženie v blízkosti cesty I/11 bolo overené meraniami, z ktorých vyplynulo, že prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí podľa uvedenej vyhlášky (60 dB pre deň a večer a 50 dB pre noc) sú v okolí cesty I/11 v súčasnosti prekračované.

Z hľadiska zaťaženia hlukom možno v dotknutom území identifikovať nasledujúce priestory, u ktorých je predpoklad zasiahnutia nadlimitnými hodnotami hluku:

- priestory prevádzkovaných starších priemyselných zón v kontakte s obytňou zónou (Čadca, Kysucké Nové Mesto),
- územia priliehajúce k hlavným železničným tepnám v kontakte s obytňou zónou (Kysucké Nové Mesto, MČ Zákysučie, Čadca, Svrčinovec),
- územia priliehajúce k ceste I/11 v kontakte s obytňou zónou (Kysucké Nové Mesto, MČ Oškerda, Krásno nad Kysucou, MČ Horelica, Dunajov, Čadca, Svrčinovec).

II.15.3. RADÓNOVÉ RIZIKO

V prírode existujú tri rádioaktívne izotopy radónu - Rn-222, Rn-220 a Rn-219. Dôležité z hľadiska ožiarenia ľudskej populácie sú Rn-222 a Rn-220. Radón uvoľňovaný z hornín sa šíri puklinami a v tzv. "pôdnom vzduchu" sa dostáva na zemský povrch. V závislosti na objemovej aktivite radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti pôdy možno územie Slovenskej republiky rozdeliť do troch skupín podľa výšky radónového rizika s nízkym, stredným a s vysokým radónovým rizikom.

Žilinský kraj je z hľadiska prírodnej rádioaktivity vo vzťahu k iným oblastiam Slovenska priemerný, a to s výskytom stredného alebo nízkeho radónového rizika. Podľa odvodených máp radónového rizika Slovenska sa v dotknutom území striedajú plochy s nízkym ako aj stredným radónovým rizikom.

II. 15.4 POŠKODENIE VEGETÁCIE A BIOTOPOV

Z hľadiska znečistenia ovzdušia a imisného spadu je situácia v zdravotnom stave vegetácie dotknutého územia uspokojivá - dnešná situácia v produkcii emisií je podstatne priaznivejšia, keď sa, oproti rokom minulým, podarilo znížiť hlavne emisie SO₂ a TZL, čím sa úroveň na vegetáciu podstatne znížil. To platí najmä o diaľkovom prenose emisií, ktoré dlhodobo počas desaťročí atakovali celé územie Kysúc.

Vegetácia dotknutého územia je v jeho údolnej časti ovplyvnená a zmenená premenou pôvodnej krajiny s lužnými lesmi a pôvodnými listnatými lesmi na súčasnú odlesnenú a urbanizovanú krajinu. Pôvodné biotopy, a teda aj rastliny a živočíchy z tejto časti územia vymizli, resp. ostali lokalizované iba v nekompaktných celkoch, príp. úzkych líniiach popri zachovalých vodných tokoch.

Väčšina pôvodných lesov v pohoriach Kysuckej vysočiny, Javorníkov, Kysuckých Beskyd a Turzovskej vrchoviny bola premenená buď na pasienky alebo na porasty sekundárnych, často monokultúrnych smrečín. Tie v súčasnosti hromadne hynú, keď nedokážu odolávať klimatickým zmenám, extrémnym javom počasia a náletom lykožrúta. Svoj podiel má aj imisný spád síry a dusíka zo zdrojov spaľovania uhlia lokalizovaných na ostravsku, Poľsku - Sliezsku a dokonca býv. NDR, ktorý v minulosti dlhodobo najviac atakoval práve oblasť Kysúc a podieľal sa na zdravotnom stave lesov.

V dotknutom území - najmä v okolí dotknutých sídel lokalizovaných v nive Kysuce sa prejavujú urbanizačné vplyvy. Stupeň urbanizácie je odrazom koncentrácie obyvateľov, zvýšený ruch so sebou prináša vyrušovanie živočíchov na miestach ich rozmnožovania, na potravinových lokalitách, resp. na miestach oddychu. Premávka na cestných komunikáciách spôsobuje značný počet kolízií s niektorými druhmi živočíchov, najčastejšie sú to rôzne druhy vtákov a cicavcov. Vplyvy urbanizácie na vegetáciu sa prejavujú objavovaním sa sekundárnych antropogénnych biotopov s prítomnosťou ruderalnej vegetácie. Tento jav je typický najmä pre okrajové časti sídel, osamotené objekty v krajine, devastované plochy, ale tiež okraje ciest, polí, a pod.

Negatívny dopad na biotu má fragmentácia ekosystémov, ktorá môže viesť až k ich poškodeniu, resp. nenávratnosti vývoja, či k narušeniu prirodzených migračných koridorov živočíšnych druhov medzi biotopmi.

Značné riziko predstavuje výrub brehových porastov miestnych tokov. V tejto súvislosti je fenoménom dnešnej doby iracionálne čerpanie eurofondov napr. na projekty tzv. protipovodňových úprav, ktoré spočívajú v reguláciách miestnych tokov na lokalitách, kde nie sú potrebné, veľakrát s nezmyselným sprievodným výrubom brehových porastov.

Vážnym indikátorom ohrozovania prirodzeného stavu bioty je synantropizácia, t.j. vytlačovanie pôvodných druhov a ich nahradenie druhmi nepôvodnými so širokou ekologickou valenciou. Negatívne pôsobí aj prienik invázných nepôvodných druhov predovšetkým do brehových porastov väčších tokov, resp. ich dominancia v bylinnej vegetácii na všetkých stanovištiach.

Negatívne pôsobia tiež divoké skládky odpadov v zázemí jednotlivých sídel - prevažne na okrajoch polí, ciest, lesa alebo v depresných polohách.

Nevhodne pôsobí taktiež vypaľovanie nevyužívaných trávnatých porastov.

II.16. KOMPLEXNÉ ZHODNOTENIE SÚČASNÝCH ENVIRONMENTÁLNYCH PROBLÉMOV

V procese environmentálnej regionalizácie Slovenska sa zabezpečuje prierezové (interdisciplinárne) hodnotenie stavu ŽP na území SR a vymedzenie najviac zaťažených oblastí z hľadiska ŽP. Environmentálna regionalizácia Slovenska vo svojom výsledku charakterizuje úroveň ŽP v SR v 5 stupňoch:

1. stupeň – prostredie vysokej kvality
2. stupeň – prostredie vyhovujúce
3. stupeň – prostredie mierne narušené
4. stupeň – prostredie narušené
5. stupeň – prostredie silne narušené

Prvý stupeň predstavuje stav životného prostredia najmenej ovplyvnený činnosťou človeka. Druhý a štvrtý stupeň treba chápať ako prechodové hodnoty medzi krajnými stavmi a identifikovaným stredom. Druhý stupeň predstavuje ešte vyhovujúce prostredie a štvrtý stupeň je už narušené prostredie. Tretí stupeň predstavuje stredný podiel ovplyvňovania ŽP činnosťou človeka a teda aj stredný podiel environmentálnych záťaží. Piaty stupeň predstavuje stav životného prostredia zmenený, silne ovplyvňovaný činnosťou človeka, s najvyšším podielom environmentálnych záťaží, či už majú charakter znečistenia ovzdušia, znečistenia vôd, kontaminácie pôd atď. Tie územia, kde sa kumulujú environmentálne záťaže (územia v 4. a 5. stupni) sa označujú ako ohrozené oblasti životného prostredia, resp. zaťažené oblasti. Vymedzené zaťažené oblasti, sú priesečníkom výskytu vyššieho počtu environmentálnych záťaží hodnotených podľa stavu vybraných zložiek ŽP a rizikových faktorov.

Vo všeobecnosti možno skonštatovať, že územie Žilinského kraja patrí k najčistejším, resp. environmentálne najkvalitnejším územiám v SR.

Aj v regióne Horného Považia a Kysúc dochádza k pozitívnemu trendu v kvalite životného prostredia, čoho dôkazom je napr. aj zánik Hornopovažskej záťažovej oblasti, ktorá sa rozkladala v Žilinskom kraji na ploche 509 km² na území okresov Žilina a Ružomberok, s čiastočným presahom aj do okresu Kysucké Nové Mesto. V súčasnosti sa na území Žilinského kraja nenachádza žiada záťažová oblasť, okrsok so značne narušeným prostredím.

Dominantná časť dotknutého územia patrí do prostredia vysokej kvality. Časti údolí, kde sa nachádza intenzívnejšie osídlenie patria do kategórie vyhovujúceho prostredia. Centrá osídlenia (okresné mestá Kysucké Nové Mesto, Čadca a mesto Krásno nad Kysucou) a ich najbližšie okolie patria do mierne narušeného prostredia.

Najviac významnými environmentálnymi problémami dotknutého územia sú:

- **Doprava**

Údolím Kysuce prechádza extrémne preťažený cestný dopravný koridor tvorený stále iba cestnou komunikáciou I/11 (E75). Zhustená non-stop premávka produkuje emisie a hluk, pravidelné zápchy a kolóny vo Svrčinovci, Čadci a pri Kysuckom Novom Meste narušujú kvalitu života dotknutého obyvateľstva.

- **Lesné hospodárstvo**

Dlhodobu nevhodnú intenzívne lesné hospodárenie s preferovaním sekundárnych smrečín sa práve v súčasnom období prejavuje dramatickým spôsobom v krajine. V lesoch dominujú plochy holorubov, rúbanísk, holín alebo vyschnutých smrekov, v území prebieha neustále intenzívna „náhodná“ ťažba, približovanie, skládkovanie a odvoz dreva prostredníctvom ťažkých mechanizmov, ktoré nevhodným pohybom ešte viac podporujú eróziu a rýchly odtok vody. Les tak stráca vodozadržnú schopnosť a prakticky po každej búrke alebo dlhšie trvajúcim dažďom dochádza k lokálnym prívalovým záplavám (napr. Zákopčie 2018). Navyše sa výrazným spôsobom znižuje biodiverzita a ekologická stabilita lesov, a tým pádom celého územia.

- **Urbanizačné procesy a komunálne prostredie**

Výrazné sústredenie obyvateľstva do mestských sídel (Kysucké Nové Mesto, Čadca, Krásno nad Kysucou) spolu s činnosťou významných priemyselných podnikov vybudovaných v socializme bolo počas dlhého obdobia niekoľkých desiatok rokov pre kapacity komunálnej infraštruktúry neúnosné. Išlo o nedostatočné technológie čistenia emisií, odpadových vôd, nevhodné odpadové hospodárstvo a pod. Následkom bola dlhodobu neudržateľná situácia najmä v kvalite ovzdušia a povrchových vôd.

V tejto oblasti nastalo v ostatnom období zlepšenie - postupne sa realizujú opatrenia, ktoré dlhodobé vplyvy na životné prostredie zmierňujú. Ide hlavne o budovanie, rozširovanie, resp. rekonštrukciu príslušných prvkov infraštruktúry, ktoré majú rozhodujúci význam pre kvalitu životného prostredia (plynofikácia, rozširovanie kanalizačnej siete, zvyšovanie účinnosti ČOV, odpadové hospodárstvo, zmeny priemyselných technológií a pod.). Negatívom však ostáva tá skutočnosť, že v niektorých dotknutých obciach alebo ich častiach stále abscentuje kanalizačná sieť.

Problematickou oblasťou ostáva aj vysporiadanie sa so starými environmentálnymi záťažami, ktoré spôsobujú lokálnu kontamináciu (staré opustené priemyselné areály, opustené poľnohospodárske dvory, farmy), nevhodne lokalizované skládky, lokálne smetiská a pod.

II.17. CELKOVÁ KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Za ukazovateľ kvality životného prostredia môžeme považovať úroveň jeho zaťaženia vo vzťahu k miere jeho únosnosti.

Ekologická únosnosť je definovaná ako „reakcia prírodných, urbánnych a sociálnych štruktúrnych prvkov územia na vonkajší tlak antropogénnej činnosti, zásahu, diela a podobne“. Zákon č.17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších zmien a doplnkov považuje za únosné zaťaženie územia také zaťaženie územia ľudskou činnosťou, pri ktorom nedochádza k poškodzovaniu životného prostredia (zložiek, funkcií a stability ekosystémov).

Pojem únosnosti krajiny je veľmi blízky pojmu zaťaženia a zaťažiteľnosti krajiny, v podstate je identický. Pri únosnosti je podstatným problémom určenie kritického prahu, ktorý

upozorňuje, že po jeho prekročení môže dôjsť k ireverzibilným zmenám v štruktúre krajiny, t.j. k jej nenapraviteľným zmenám. Prah únosnosti krajiny sa určuje pomocou limitov:

1. abiotické limity - limity odvodené z vlastností prírodných podmienok územia (z vlastností geologického podkladu, reliéfu, povrchových a podzemných vôd, pôdy a klimatických charakteristík),
2. geodynamické limity - limity odvodené z procesov prebiehajúcich v krajine (napr. zosúvanie svahov, erózia pôdy a pod.),
3. ekologické limity - limity odvodené z prírodnej významnosti zložiek, resp. areálov krajiny (napr. mokrade, slatiny, rašeliniská, kvetnaté lúky, ...),
4. ekosozologické limity - limity dané legislatívnou ochranou prírody (napr. chránené druhy, kategórie ohrozenosti druhov, chránené územia prírody a krajiny),
5. kultúrno-historické limity - limity dané legislatívnou ochranou pamiatkového fondu (napr. kultúrne pamiatky, pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny),
6. hygienické limity - limity dané hygienickými normami, ktoré určujú prípustný obsah nejakej škodlivej látky v jednotlivých zložkách krajiny, napr. oxidu siričitého v ovzduší, radónu v horninovom prostredí a pod.,
7. bezpečnostné limity - limity dané legislatívnymi normami, ktoré určujú ochranné pásma rôznych antropických objektov produkujúcich (reálne i potenciálne) emisie, ako výrobné podniky, skládky, dopravné stavby najrôznejšieho druhu a pod.

Spomedzi uvedených limitov môžeme v dotknutom území vo vzťahu k navrhovanej činnosti uvažovať s abiotickými (vyplývajúcimi z vlastností pôd, horninového prostredia, z klimatických charakteristík, vlastností reliéfu), geodynamickými, hygienickými a bezpečnostnými limitmi.

Ekologickú únosnosť územia je možné interpretovať na základe zraniteľnosti jednotlivých zložiek životného prostredia. Stanovením zraniteľnosti danej zložky sa hodnotí environmentálna citlivosť územia - náchylnosť na deštrukciu, environmentálna významnosť a intenzita negatívneho stresového faktora. Čím vyššia je zraniteľnosť danej zložky, jej citlivosť v dôsledku významnosti územia alebo náchylnosti na deštrukciu, tým nižšia je únosnosť.

Zraniteľnosť zložiek prírodného prostredia je možné kvantifikovať rozličnými metódami. Pre potreby zhodnotenia vplyvov je možné využiť nasledovnú klasifikáciu:

➤ **kriticky zraniteľné prostredie (Critically Sensitive) - 1**

Realizácia zámeru spôsobí stratu parametra životného prostredia s nemožnosťou premiestnenia, obnovy alebo prinavrátenia. Strata je stála a nevratná. Táto kategória zahŕňa parametre ako kriticky ohrozené druhy (*endangered species*), deficitné neobnoviteľné zdroje, jedinečné historické a archeologické náleziská.

➤ **veľmi zraniteľné prostredie (Very Sensitive) - 2**

Vonkajšie tlaky spôsobia vážne, dlhotrvajúce škody alebo je možná strata parametra životného prostredia. Premiestnenie, obnova alebo prinavrátenie bude veľmi náročné, drahé a bude vyžadovať viac ako 10 rokov. Táto kategória zahŕňa parametre ako vzácne druhy (*rare species*), deficitné obnoviteľné zdroje alebo sťaženie dosažiteľnosti týchto zdrojov. Akcie spôsobujú ekonomické problémy väčšine obyvateľstva.

➤ **stredne zraniteľné prostredie (Moderately Sensitive) - 3**

Vonkajšie tlaky spôsobia zničenie alebo narušenie parametra životného prostredia. Premiestnenie alebo obnova je možná, hoci bude náročná a možno drahá a môže trvať do 10 rokov. Táto kategória zahŕňa parametre životného prostredia ako chránené (*declining*) druhy, miznajúce sa alebo deficitné zdroje a zásadné zmeny v dopravnej infraštruktúre.

➤ **mierne zraniteľné prostredie (Slightly Sensitive) - 4**

Vonkajšie tlaky spôsobia menšie škody alebo dočasné narušenie parametra životného prostredia. Obnova alebo prinavrátenie sú možné prírodnými alebo umelými prostriedkami a budú vyžadovať menej než 4 roky.

➤ **málo zraniteľné prostredie (Least Sensitive) - 5**

Vonkajšie tlaky spôsobia dočasné narušenia parametra životného prostredia. Tieto parametre sú najviac tolerantné voči ľudským aktivitám. Obnova je spontánna a rýchla, prinavrátenie alebo premiestnenie jednoduché, za použitia bežných prostriedkov.

Pri vyhodnocovaní ekologickej únosnosti súčasného stavu životného prostredia sme sa zamerali na najvýraznejšie procesy, ktoré podstatným spôsobom pozitívne alebo negatívne ovplyvňujú kvalitu životného prostredia, alebo ktoré by mohli byť limitujúcim činiteľom vývoja.

Zraniteľnosť jednotlivých zložiek prírodného prostredia pri navrhovaných aktivitách navzájom súvisí a nie je celkom možné ani vhodné ich náchylnosť na degradáciu vnímať oddelene.

II.17.1. CITLIVOSŤ A ZRANITEĽNOSŤ HORNINOVÉHO PROSTREDIA

Hodnotenie vhodnosti územia pre inováciu vedenia sme realizovali za pomoci prírodných a legislatívnych faktorov prostredia relevantných k navrhovanej činnosti a v súlade so zásadami uvedenými v STN 44 3705 (Hodnotenie citlivosti a zraniteľnosti horninového prostredia).

Hodnotenie citlivosti hornín umožňuje stanovenie zraniteľnosti horninového prostredia pre jednotlivé inžinierskogeologické horninové rajóny. V dotknutom území môžu byť stavebnými aktivitami navrhovanej činnosti dotknuté sedimenty kvartéru, vo svahovitých častiach pahorkatín a hornatín bradlového pásma tiež druhohorné a vo svahovitých častiach pahorkatín a hornatín flyšového pásma tret'ohorné pôdne substráty.

Za faktory zraniteľnosti považujeme aktivity (procesy) geologické i antropogénne, ktoré spôsobujú znižovanie kvality jednotlivých prvkov geologického prostredia. V posudzovanom prípade prichádza do úvahy najmä odkrytie horninového prostredia, zmena vlhkosti, zmena morfológie terénu, premiestňovanie rozvoľnených hornín vplyvom vody a vetra náchylnosť prostredia k vodnej a veternej erózii a zosuvom.

Z charakteru činnosti súvisiacej s inováciou vedenia a z charakteru geologickej stavby dotknutého územia môžeme považovať horninové prostredie za **mierne zraniteľné**, no lokálne pri kumulácii negatívnych faktorov (geologický podklad, sklonitosť, vrstevnatosť, zosuv, voda) za až **vysoko zraniteľné**.

Spôsob zakladania jednotlivých stožiarov v koridore ochranného pásma musí v každom prípade vychádzať z odporúčaní I-G prieskumu, ktorého súčasťou bude i posúdenie stability územia.

II.17.2. CITLIVOSŤ A ZRANITEĽNOSŤ POVRCHOVÝCH VÔD

Zraniteľnosť povrchových vôd je daná stavom povrchových vodných tokov v dotknutom území a ich náchylnosťou na znečistenie, závislou od kvalitatívnych a kvantitatívnych ukazovateľov povrchového toku a od zdrojov znečistenia, jeho charakteru a intenzity.

Citlivosť povrchových vôd z hľadiska významnosti vodných tokov v krajine a ich prepojenosti na ostatné zložky životného prostredia je vysoká. V dotknutom území sa nachádzajú viaceré vodohospodársky významné vodné toky, s prísnejším režimom ochrany a podmienok obhospodarovania nadväzujúceho územia.

Vzhľadom na charakter využívania krajiny v dotknutom území je zaťaženie povrchových vôd znečistením z komunálnych odpadových vôd, poľnohospodárstva, priemyslu a skládok odpadov. Dôležitým faktorom, ktorý vplýva na mieru zraniteľnosti jednotlivých útvarov povrchových vôd je na druhej strane pomer prírodnosti a zachovalosti, ktorý priamo ovplyvňuje samočistiacu schopnosť daného útvaru povrchových vôd. V posledných rokoch sa stáva významným faktorom a znižovanie vodnatosti vodných tokov v dôsledku klimatických zmien.

Citlivosti a zraniteľnosti povrchových vôd sa venuje aj zákon č. 364/2004 Z.z. (vodný zákon), ktorý vymedzuje v § 33 a 34 tzv. citlivé a zraniteľné oblasti.

Citlivé oblasti dotknutého územia sú všetky útvary povrchových vôd, ktoré sa v ňom vyskytujú. Zraniteľné oblasti v dotknutom území sú všetky poľnohospodársky využívané pozemky v katastrálnom území obce Gbeľany.

Zraniteľnosť povrchových vôd hodnotíme celkovo ako **vysokú**.

II.17.3. CITLIVOSŤ A ZRANITEĽNOSŤ PODZEMNÝCH VÔD

Zraniteľnosť podzemných vôd závisí od hĺbky hladiny podzemnej vody a kvality podzemných vôd, priepustnosti jednotlivých hydrogeologických celkov a od hrúbky krycej vrstvy.

Kontaminácia podzemných vôd prebieha buď priamo cez útvary odkrytých podzemných vôd ako sú ťažobné jamy pri ťažbe štrkov, ale v prevažnej miere dochádza ku kontaminácii nepriamo prostredníctvom vylúhovania znečisťujúcich látok z pôdy alebo infiltráciou znečistených povrchových vôd. Dôležitým faktorom, okrem charakteru zdroja a intenzity znečistenia je aj horninové podložie a fyzikálne vlastnosti prostredia, ktoré vplývajú na samočistiacu schopnosť podzemných vôd.

Zdroje znečistenia sú buď bodové (napr. miesta vypúšťania odpadových vôd do podložia s následnou infiltráciou do podzemných vôd) alebo plošné (zdrojom bývajú hlavne chemické látky využívané v poľnohospodárstve, znečisťujúce látky z dopravy).

Dotknuté územie zasahuje do chránenej vodohospodárskej oblasti Beskydy-Javorníky. Prostredie tu svojim charakterom vytvára vhodné podmienky pre existenciu prameňov a pramenných oblastí - ohrozením je dlhodobovo nevhodné intenzívne lesné hospodárenie. Minerálne pramene sa v dotknutom území nachádzajú v katastrálnych územiach obcí Kotrčiná Lúčka (2x), Nesluša (4x), Ochodnica (2x), Čadca (3x).

Zraniteľnosť podzemných vôd je definovaná ako vnútorná vlastnosť systému podzemná voda - geologické prostredie, závislou na citlivosti tohto systému voči antropogénnym a prirodzeným vplyvom. Hlavným významom hodnotenia zraniteľnosti podzemných vôd je upozorniť na územia, ktoré sú nevhodné pre určitú činnosť z hľadiska kvality vôd.

Najviac zraniteľné môžu byť podzemné vody v ochranných pásmach vodárenských zdrojov. V dotknutom území sa nachádzajú OP 2.stupňa vodárenských zdrojov:

- OP II. stupňa vodárenského zdroja Gbeľany (HGV),
- OP II. stupňa vodárenských zdrojov Snežnica (2 x vodojem),
- OP II. stupňa vodárenského zdroja Oškerda (prameň pod sedlom Medzivretenie),
- OP II. stupňa vodárenského zdroja Brodno (k.ú. KNM, Rudinka, studňa),

- OP II. stupňa vodárenského zdroja Milošová (k.ú. Čadca, prameň).
- OP II. stupňa vodárenského zdroja Krásno nad Kysucou (vonkajšia časť zasahuje do k.ú. Horelica, pravostranná niva Kysuce, studne).

Zraniteľné sú aj podzemné vody s plytkým obehom viazané na údolné riečne náplavy - tieto sú znečistené a nevhodné na vodárenské využitie.

Zraniteľnosť podzemných vôd hodnotíme celkovo ako **strednú**.

II.17.4. CITLIVOSŤ A ZRANITEĽNOSŤ PÔD

Zraniteľnosť pôd úzko súvisí so stupňom náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu. Je závislá od kombinácií rôznych kritérií. Rozhodujúce kritériá zraniteľnosti sú:

- hrúbka humusového horizontu a obsah humusu,
- pôdny druh - zrnitostné zloženie najmä ornice a podorničia,
- pôdna reakcia, obsah uhličitanov a nasýtenosť sorpčného komplexu,
- obsah kameňa, štrku a hĺbka pôdy,
- vlhový režim,
- sklonitosť terénu,
- vegetačný kryt a využívanie pôdy.

Zraniteľnosť pôd sa prejavuje v zmene fyzikálnych, chemických a biologických vlastností pôd. Pri fyzikálnych vlastnostiach je to najmä vysušovanie, resp. zamokrenie pôdy alebo zhutnenie pôdy. Pri zmene chemických vlastností dochádza k zmene pH, obsahu kyslíka, zasoľovaniu pôd, zníženiu obsahu humusových látok, kontaminácii pôdy ropnými látkami, ťažkými kovmi alebo dusíkatými látkami. Zmeny biologických vlastností pôdy sa prejavujú najmä zníženou aktivitou pôdneho edafónu a stratou biodiverzity. Antropogénna činnosť má dominantné postavenie pri zvyšovaní zraniteľnosti územia, najmä trvalým záberom pôdy a jej zastavaním.

Tieto zmeny sú spôsobované najmä chemickou a mechanickou degradáciou pôd vplyvom veternej a vodnej erózie a antropogénnej činnosti pričom výsledok je priamo ovplyvnený kombináciou týchto činiteľov. Miera zraniteľnosti pôdy závisí od druhu a typu pôdy, charakteru podložja, hĺbky humusovej vrstvy a jej zloženia, sklonitosti a členitosti terénu, obsahu vody v pôdnom profile, od vegetačného krytu, spôsobu obhospodarovania a ďalších ukazovateľov.

Dotknuté územie zasiahnuté má v prevažnej miere charakter otvorenej krajiny pahorkatín a hornatín s intenzívnym lesohospodárskym obhospodarovaním územia v striedaní s lúkami a pasienkami. Problémom svahovitých častí dotknutého územia a jeho okolia je náchylnosť na eróziu (vodná erózia, výmoľová erózia, zosúvanie) spôsobená geologickým podkladom (flyš) a umocnená nevhodným intenzívnym lesným hospodárením. Problémom je tiež kyslá reakcia väčšiny pôd z dôvodu geologického podložja (absencia karbonátov). Naopak, pozitívom je minimálna výmera ornej pôdy.

Zraniteľnosť pôd dotknutého územia je rôzna. V údolných častiach s minimálnou sklonitosťou je nízka, vo svahovitom teréne bradlového pásma je stredná a vo svahovitom teréne flyšu - teda v podstatnej časti dotknutého územia je vysoká.

Celkovo tak hodnotíme zraniteľnosť pôd dotknutého územia ako **strednú**.

II.17.5. CITLIVOSŤ A ZRANITEĽNOSŤ OVZDUŠIA

Pod zraniteľnosťou ovzdušia a miestnej klímy sa rozumie narušenie vzájomných interakcií a väzieb medzi jednotlivými klimatickými prvkami v dôsledku antropogénnych zásahov. Znečistenie ovzdušia je závislé najmä od nasledujúcich poveternostných podmienok a iných vstupov, ktoré ovplyvňujú rozptyl potenciálneho znečistenia:

- prevládajúci smer a rýchlosť vetrov, ktoré určujú rozptylové podmienky,
- množstvo a veľkosť lokalizovaných zdrojov znečistenia ovzdušia,
- výskyt stavov bezvetria spôsobujúcich koncentráciu znečisťujúcich látok,
- výskyt stavov hmly a inverzie, kedy nedochádza k premiešavaniu vrstiev ovzdušia a tým aj k rozptylu škodlivín,
- zrážkové pomery ovplyvňujúce vymývanie škodlivín z ovzdušia.

Zraniteľnosť ovzdušia je priamo ovplyvnená antropogénnymi vplyvmi a prejavuje sa nárastom znečistenia ovzdušia a zhoršenými klimatickými podmienkami. Miera zraniteľnosti závisí od momentálneho stavu znečistenia ovzdušia, od prevládajúcich smerov vetrov a ich intenzity, od intenzity výskytu hmly a inverzných situácií, rozptylových podmienok daného územia a zdrojov znečistenia s dosahom na dané územie.

Celé dotknuté územie spadá do regiónu Kysuce, pre ktorú sú typické v nižších polohách (Žilina) západné vetry a vo vyšších polohách (Svrčinovec) severné až severozápadné vetry. Priemerné ročné rýchlosti vetra sa pohybujú v rozpätí 1,8 – 2,8 m/s. Najviac dní so silnými vetrami je v období január - máj. Dotknuté územie je vo všeobecnosti dobre prevetrávané.

Na znečistení ovzdušia dotknutého územia sa podieľajú najmä energetické zdroje priemyselných podnikov, centrálné tepelné zdroje, blokové kotolne, domáce kúreniská, automobilová doprava a prach z ulíc, z nespevnených plôch a poľnohospodárskej pôdy, regionálne a lokálne priemyselné prevádzky.

Zraniteľnosť ovzdušia hodnotíme ako **nízku**.

II.17.6. CITLIVOSŤ A ZRANITEĽNOSŤ BIOTY

Citlivosť a zraniteľnosť biotopov a rastlínstva

Hodnotenie zraniteľnosti druhov a ich biotopov sme sumarizovali na základe ekologickej valencie druhov a spoločenstiev. Predpokladáme, že druhy viazané na špecifické podmienky sú citlivejšie na zmeny abiotických faktorov prostredia a pôsobenie poškodzujúcich faktorov ako druhy, ktoré vo väčšej miere tolerujú širšie spektrum stanovištných podmienok. Aj v prípade biotopov je to obdobné, čím špecifickejší typ biotopu, viazaný na úzky rozsah podmienok prostredia, tým väčšia citlivosť na zmenu a tým väčšia zraniteľnosť.

Indikátorom zraniteľnosti druhov je aj ich zaradenie do niektorej kategórie ohrozenia. Väčšinu z druhov, zistených na území a zaradených do zoznamu ohrozených druhov môžeme považovať za zraniteľné.

Rastliny a ich biotopy patria k najzraniteľnejším zložkám životného prostredia, vzhľadom k ich „imobilite“. Ohrozenosť rastlín závisí od stupňa ohrozenia ich životného prostredia, teda od stupňa ohrozenia a narušenia ich biotopov.

Vplyvy, ktoré ohrozujú vegetáciu dotknutého územia sú spojené predovšetkým s aktivitami človeka v rámci poľnohospodárskej činnosti, lesného hospodárstva, urbanizácie a pod. Výsledkom je buď vymiznutie niektorých druhov rastlín z lokalít alebo šírenie

synantropných druhov, zavlečenie a následné šírenie nepôvodných (inváznych) druhov a často aj úplná likvidácia hodnotných biotopov.

Aktivity, ktoré vo veľkej miere ovplyvňujú stav vegetácie sú:

- výruby brehových porastov,
- výruby v lesných celkoch,
- skládky odpadov spojené so zasypávaním terénnych depresí,
- vypaľovanie nevyužívaných trávnatých porastov (okolo ciest, mokriny, pasienky),
- kosenie zamokrených lúk ťažkými mechanizmami,
- absencia obhospodarovania a využívania lúčnych a pasienkových biotopov, ich fragmentácia,
- likvidácia prirodzených ekosystémov (odvodňovaním, vypaľovaním, výrubom, zavážaním, ponechaním bez hospodárskeho zásahu),
- fragmentácia biotopov (tvorbou komunikácií, likvidáciou porastov),
- znížená biodiverzita druhov a nízky stupeň ekologickej stability (absencia prechodných ekosystémov),
- selektívny nárast indiferentných skupín spoločenstiev (vnášanie cudzorodých druhov vegetácie a zvýšený výskyt burinných druhov, inváznych druhov),
- úprava a regulácia vodných tokov (zmena pôvodného charakteru biotopu),
- odvodňovanie, kanalizácia (zmena hydrického systému),
- nadmerný výrub v lesných ekosystémoch (absentujú staré stromy s ekologickými väzbami na ne).

V nedávnej minulosti boli rozsiahle lesné porasty pôvodných bučín, jedľobučín alebo prirodzene zmiešaných lesov Kysuckej vrchoviny, Turzovskej vrchoviny, Kysuckých Beskýd no hlavne Javorníkov nahradené monokultúrami sekundárnych smrečín. Touto premenou boli postihnuté dokonca aj lesné komplexy v dubovom stupni Kysuckej vrchoviny. Uvedenému vtedajšiemu lesníckemu trendu podľa hla drvivá väčšina lesov na Kysuciach vrátane dotknutého územia. Následky sa prejavujú najmarkantnejšie práve v súčasnom období, keď na lesných pozemkoch pozorujeme stovky hektárov holorubov, obraz mesačnej krajiny vyschnutých stromov, extrémne rýchly odtok vody, nevyrovnaný vodný režim, rozkolísanosť vodných tokov, stratu biodiverzity. Negatívny obraz súčasného lesníctva na Kysuciach (a nielen tu) dopĺňa intenzívne používanie mechanizmov, zhutňovanie a nevhodné vytváranie prístupových línií, čo ešte viac oslabuje jednu z hlavných funkcií lesa, ktorou je zadržovanie a postupné uvoľňovanie vody. Prirodzené lesné celky odolali iba v najvyšších alebo neprístupných polohách, v dotknutom území sú maloplošné a fragmentované - vysoko zraniteľné.

Lúky a pasienky sú biotopy, ktoré sa udržujú v dôsledku ľudskej činnosti - kosenie, pastva, hnojenie. Lúky a pasienky sú plošne významným krajinotvorným prvkom a spolu s lesmi a kopaničiarskym roztrúseným osídlením vytvárajú typickú krajinnú mozaiku Kysúc. Z dôvodu veľkoplošnej degradácie smrekových monokultúr sú na niektorých lokalitách paradoxne ekologicky stabilnejšie a tiež zjemňujú negatívny obraz lesnej krajiny.

K najzraniteľnejším typom biotopov v dotknutom území patria mokrade, pokiaľ sa naruší ich prirodzený hydrologický režim. Na priaznivý vodný režim sa viažu predovšetkým lužné lesy - línie brehových porastov niektorých tokov v území alebo stromové zárasty terénnych depresí v rovinatej krajine. Ohrozenie tohto typu biotopu v dotknutom území zvyšuje jeho ojedinelý a fragmentárny výskyt.

K biotopom náchylným na zmeny patria aj prechodné typy, napr. mezofilné lemy a trnkové a lieskové kroviny, nakoľko ide o prechodné sukcesné štádiá, ktoré bez vonkajších zásahov prirodzene prechádzajú do vyššieho štádia. Ich zraniteľnosť sa zvyšuje v dôsledku ústupu tradičného extenzívneho obhospodarovania, ktoré je predpokladom zachovania diverzity na území.

Brehové porasty vodných tokov a sprievodná zeleň strží a erózných rýh sú relatívne menej zraniteľné, pokiaľ nenastanú extrémne situácie, ako napr. ich úplná likvidácia - z dôvodov ich viazanosti na vodné toky a na ich prirodzený vodný režim. Negatívne vplyva úprava koryta, prehlbovanie dna, meliorácie, cielený výrub brehových porastov a i.

Zraniteľnosť prirodzenej flóry a vegetácie v dotknutom území hodnotíme ako **vysokú**.

Citlivosť a zraniteľnosť živočíchov a ich biotopov

V prípade živočíchov je podstatná predovšetkým zraniteľnosť ich biotopov, čo ovplyvňuje ich primárne existenčné podmienky v danom území. Vo všeobecnosti platí, že ohrozené sú najmä druhy, ktorých výskyt je viazaný na špecifické, a teda spravidla aj citlivé typy biotopov, ktoré sú náchylné na zmeny pri pôsobení nepriaznivých faktorov. Zraniteľnosť je vyššia u druhov s nízkou mobilitou a schopnosťou prenikať do iných priestorov aj u druhov úzko viazaných na určité ekologické podmienky, či už trvalým výskytom alebo z hľadiska rozmnožovania, zimovania, potravných nárokov a pod. U niektorých druhov vyšších stavovcov je rozhodujúci prah citlivosti voči rušivým vplyvom.

Skupinou s vyššou zraniteľnosťou sú vodné a na vodu viazané druhy vzhľadom na plošnú a priestorovú obmedzenosť prostredia, ktoré obývajú. Ich biotopy ohrozujú viaceré faktory najmä celkový úbytok vhodných stanovišť v dôsledku úprav tokov, nepriaznivých zásahov do hydrologického režimu, prehradzovania tokov, likvidácie brehových porastov a zhoršením kvality prostredia znečistením, eutrofizáciou. Zraniteľnosť sa zvyšuje u biotopov v poľnohospodárskej a urbanizovanej krajine, kde je rozsah nepriaznivých faktorov značný. U obojživelníkov sa zvyšuje ohrozenie celkovým antropickým tlakom na krajinu, v dôsledku čoho ubúdajú vhodné generačné lokality, zimoviská, pribúdajú bariérové prvky.

Z faktorov ohrozujúcich biotopy suchozemských vyšších stavovcov je primárnym najmä zmenšovanie plochy biotopu, jeho fragmentácia. Významným faktorom je expanzia človeka a jeho aktivít (cestovný ruch, urbanizácia, infraštruktúra) do horských oblastí, čím sa zmenšujú priestory poskytujúce podmienky pre nerušený vývoj populácií, ubúdajú refúgiá a generačné lokality druhov, ktoré sú citlivé na prítomnosť rušivých vplyvov. Fragmentácia ekosystémov môže viesť až k ich poškodeniu resp. nenávratnosti vývoja, či k narušeniu prirodzených migračných koridorov živočíšnych druhov medzi biotopmi. Citlivé sú druhy, ktoré vyhľadávajú špecifické biotopy pre hniezdenie a rozmnožovanie, druhy troficky špecializované. Z hľadiska potravného patria k najzraniteľnejším druhy na vrchole potravných pyramíd, u ktorých sa kumulujú negatívne faktory pôsobiace na nižších úrovniach.

K zraniteľnejším živočíchom patria migrujúce druhy, nakoľko vývoj ich populácií značne ohrozuje výskyt migračných bariér v krajine, prejavuje sa najmä u vodných druhov (ryby, obojživelníky), ale aj suchozemských stavovcov (cicavce, vtáky). Bariérový vplyv na súši majú najmä líniové bariéry ciest, vzdušných vedení, plošné bariéry urbanizovaných priestorov a pod.

V dotknutom území je z pohľadu zraniteľnosti živočíchov rozhodujúci charakter krajiny. Prevažná časť koridoru vedenia vedie lesnou a poľnohospodárskou krajinou, ktorá je reprezentovaná monokultúrnymi sekundárnymi smrečínami s minimom prirodzených lesov a lúkami a pasienkami.

V dotknutom území medzi najzávažnejšie rušivé vplyvy a bariéry pre živočíchov patria: sídla, cestné komunikácie, vzdušné vedenia, poľnohospodárska činnosť, dopravná záťaž a pod. Tieto úseky preferujú menej zraniteľné, často synantropné druhy živočíchov, ktoré majú vysoký prah odolnosti voči antropickým vplyvom alebo urbanizovanú krajinu dokonca vyhľadávajú.

Zraniteľnosť prirodzenej fauny v dotknutom území hodnotíme ako **vysokú**.

II.17.7. CITLIVOSŤ A ZRANITEĽNOSŤ FAKTOROV POHODY A KVALITY ŽIVOTA ČLOVEKA

Zraniteľnosť faktorov pohody a kvality života človeka závisí od náročnosti zabezpečovania potrieb - bývanie, technická a občianska infraštruktúra, zdravotnícka starostlivosť, zamestnanie, kvalita životného prostredia, vzdialenosť od strediskových sídel, príp. okresného mesta, napojenie na hlavné dopravné línie a pod.

V dotknutých sídlach sa prejavuje úsilie obyvateľov o zlepšenie svojho bývania údržbou a modernizáciou rodinných domov, predzáhradiek a uličných priestorov. Služby a občianska vybavenosť sú úmerné veľkostiam obcí, pričom vybavenosť menších obcí je podstatne horšia a do istej miery znižuje pohodu a kvalitu obyvateľov života v týchto obciach.

Dominantná časť dotknutého územia v zmysle environmentálnej regionalizácie patrí do prostredia vysokej kvality. Časti údolí, kde sa nachádza intenzívnejšie osídlenie patria do kategórie vyhovujúceho prostredia. Centrá osídlenia (Kysucké Nové Mesto, Čadca, Krásno nad Kysucou) a ich najbližšie okolie patria do mierne narušeného prostredia.

Na základe stanovených stupňov podľa environmentálnej regionalizácie Slovenskej republiky v roku 2010 možno konštatovať, že celá trasa inovovaného vedenia ide striedavo v území s **vysokokvalitným až mierne narušeným prostredím**.

Citlivosť (náchylnosť) hodnotíme ako strednú. Ide o značne subjektívny parameter a závisí od náročnosti zabezpečovania potrieb bývania, technickej a občianskej infraštruktúry, zdravotníckej starostlivosti, zamestnania, oddychu a rekreácie, voľného času a vnímania kvality životného prostredia každého jednotlivca. Objektívne pociťovaný negatívny vnem je pociťovaný prevažne s hlukom a emisiami z dopravy, čiastočne tiež s vnímaním esteticky negatívne pôsobiaceho prostredia v blízkosti výrobo-priemyselných častí miest Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou, Čadca.

Zraniteľnosť faktorov pohody a kvality života človeka hodnotíme celkovo ako **strednú**.

II.17.8. SYNTÉZA EKOLOGICKEJ ÚNOSNOSTI ÚZEMIA A JEHO KLASIFIKÁCIA PODĽA ZRANITEĽNOSTI

Tab. č.2: Stupne zraniteľnosti jednotlivých zložiek životného prostredia v dotknutom území

Horninové prostredie	3. stupeň – stredne zraniteľné prostredie
Povrchové vody	2. stupeň – veľmi zraniteľné prostredie
Podzemné vody	3. stupeň – stredne zraniteľné prostredie
Pôdy	3. stupeň – stredne zraniteľné prostredie
Ovzdušie	5. stupeň – málo zraniteľné prostredie
Fauna a flóra	2. stupeň – veľmi zraniteľné prostredie
Pohoda a kvalita života	3. stupeň – stredne zraniteľné prostredie

Zo zložiek prírodného prostredia dotknutého územia sú najviac zraniteľné biota a povrchové vody, lokálne horninové prostredie a pôda. Celkovo môžeme dotknuté územie hodnotiť ako **stredne zraniteľné**.

Pri zohľadnení charakteru a špecifik navrhovanej činnosti - inovácie vedenia V404, jej navrhnutých variantov trasovania, zmierňujúcich opatrení a tiež skúseností s prípravou, výstavbou a prevádzkou rovnakých činností v inom území môžeme konštatovať, že:

- realizácia navrhovanej činnosti v dotknutom území podľa **VARIANTU 1** je pre súčasný stav životného prostredia únosná, v dotknutom území nedôjde k vplyvom vedúcim k zvýšenej zraniteľnosti jednotlivých zložiek prírodného prostredia
- realizáciou navrhovanej činnosti v dotknutom území podľa **VARIANTU 2**, konkrétne trasovaním cez zostatkové maloplošné a fragmentované prirodzené lesné celky môže dôjsť k zvýšeniu zraniteľnosti týchto prirodzených lesných biotopov na stupeň kriticky zraniteľné a ohrozeniu ich ďalšej existencie
- realizácia navrhovanej činnosti v dotknutom území podľa **VARIANTU 2** je z uvedeného dôvodu pre súčasný stav životného prostredia neúnosná - nutnosť výrubu a existencie ochranného pásma už prirodzené lesy, resp. prirodzené lesné biotopy neunesú ...

II.18. POSÚDENIE OČAKÁVANÉHO VÝVOJA ÚZEMIA, AK BY SA NAVRHOVANÁ ČINNOSŤ NEREALIZOVALA

Vzhľadom k tomu, že v dotknutom území sa kvalitatívne rovnaká činnosť, akou je navrhovaná činnosť - inovácia vedenia V404 v súčasnosti už dlhodobo vykonáva - v koridore určenom pre inováciu vedenia je už 60 rokov toto vedenie prevádzkované, realizácia, resp. nerealizovanie navrhovanej činnosti nemá vo fáze prevádzky žiadny vplyv na vývoj územia a neprináša významné kvalitatívne rozdiely v pôsobení na jednotlivé zložky životného prostredia.

Inými slovami, v prípade nerealizovania inovácie existujúceho vedenia 1x400 kV V404 Varín - št. hranica SR/ČR by v existujúcom koridore aj naďalej ostalo v prevádzke pôvodné vedenie V404 s kvalitatívne podobnými prevádzkovými vplyvmi ako sa očakávajú po jeho inovácii. Celkový vývoj dotknutého územia by bol od danej činnosti nezávislý - závisel by od širokého spektra rôznych vplyvov a aktivít, najmä však:

- charakteru ďalšieho hospodárenia na lesnej pôde a poľnohospodárskej pôde,
- zmien v technickej infraštruktúre sídel (vodovody, plynovody, kanalizácia, ČOV),
- koncentrácie a rozvoja dopravy,
- priestorového rozvoja dotknutých sídel, pričom nevhodné trasovania existujúceho vedenia V404 cez zastavané územia niektorých z nich by tu územný rozvoj aj naďalej limitovalo

Významnú skutočnosť z hľadiska realizácie inovácie vedenia V404 predstavuje fakt, že inovácia umožní posilnenie kapacitných možností cezhraničného prenosu elektrickej energie v jednom z úzkych profilov v európskej sieti prenosových sústav. Zároveň podporí naplnenie jedného z cieľov politiky EÚ - vytvorenie jednotného trhu s elektrinou pre zvýšenie konkurenčnej schopnosti jednotlivých jej regiónov, čím sa nepriamo zlepšuje rozvojový potenciál regiónu širšieho okolia. Projekt inovácie vedenia V404 je v spoločnom záujme slovenskej aj českej strany, ktorá inováciu vedenia na svojej strane už realizovala.

V prípade nerealizovania inovácie vedenia V404 na slovenskej strane by doteraz vynaložené úsilie stratilo význam, prenosová kapacita by ostala na pôvodnej úrovni a prevádzka pôvodného vedenia by bola určená "na dožitie", čo z hľadiska zostávajúcej životnosti oceľových konštrukcií predstavuje max. 15 rokov. V praxi to znamená nútenú demontáž po tomto období. So zostávajúcim časom životnosti by sa tiež zvyšovalo riziko poruchových, príp. až havarijných situácií.

Z hľadiska vplyvov na životné prostredie je jediný rozdiel medzi prevádzkovaním inovovaného vedenia V404 a zotrvaním dotknutého územia v súčasnom stave pri pokračujúcej prevádzke pôvodného vedenia daný tým, že v prípade nerealizovania navrhovanej činnosti by nepôsobili dočasné vplyvy jednoročných stavebných prác tak, ako boli identifikované, charakterizované a vyhodnotené v predchádzajúcich častiach a parametre vedenia a ochranného pásma by ostali nezmenené.

Z identifikovaných vplyvov vyberáme najdôležitejšie:

- v súvislosti s inováciou vedenia by sa nemohli využiť možnosti pripravovaného alternatívneho trasovania - obídenia zastavaných území niektorých dotknutých obcí a existujúce vedenie by aj naďalej tieto zastavané územia križovalo a limitovalo ich rozvoj
- neboli by realizované nové výruby v prípade alternatívneho trasovania inovovaného vedenia mimo pôvodný koridor (lokálne obchádzky zastavaných území)
- nebolo by zúžené ochranné pásmo vedenia o viac ako 10 m v celej dĺžke trasy vedenia
- obyvateľstvo by nebolo vystavené dočasným a nepravidelným vplyvom (hluk, prašnosť, emisie) vyplývajúcich z pohybu stavebných mechanizmov cez zastavané územia niektorých dotknutých sídel
- pohľadové vnímanie by ostalo na pôvodnej (zaužívanej) úrovni s mohutnejšími stožiarňami v porovnaní so stavom po plánovanej inovácii
- neboli by vytvorené pracovné príležitosti počas inovácie vedenia
- neboli by realizované zviditeľňovače a umelé hniezda ako technické prvky zmierňujúce vplyvy na ornitofaunu

II.19. POSÚDENIE SÚLADU NAVRHOVANEJ ČINNOSTI S PLATNOU ÚZEMNOPLÁNOVACOU DOKUMENTÁCIOU

Pri posúdení súladu navrhovanej činnosti - inovácie vedenia V404 Varín - št. hranica SR/ČR s územnoplánovacou dokumentáciou vychádzame zo schválených strategických územnoplánovacích dokumentov a ich zmien a doplnkov:

- Konceptia územného rozvoja Slovenska (2001), schválených zmien a doplnkov (2011)
- VÚC Žilinského kraja (1998), schválených zmien a doplnkov č.1-5 (2005 - 2018)
- územné plány dotknutých miest a obcí

Konceptia územného rozvoja Slovenska (KÚRS), 2011

V zmenách a doplnkoch Konceptie územného rozvoja Slovenska, schválených Nariadením vlády SR č.461/2011 Z.z. je uvedené:

„12.2.2. Pre rozvojové zámery zabezpečenia vnútroštátnych a medzinárodných elektrických sietí a zariadení rešpektovať existujúce koridory vedení 220 kV a 400 kV a územnú rezervu pre navrhované siete v existujúcich, či novo navrhovaných koridoroch:

12.2.2.13. koridor pre zdvojenie jestvujúceho medzištátneho 400 kV vedenia ZVN V404 na vedenie 2x400 kV v profile Varín - štátna hranica ČR (Nošovice)“

Ešte v nedávnej minulosti bolo v záujme SEPS vybudovať ako náhradu za existujúce vedenie V404 nové dvojité vedenie 2x400 kV z časti v súbehu s V404 a z časti v novom koridore. Daný úmysel sa odrazil v zatiaľ poslednej aktualizácii KÚRS v roku 2011.

V súvislosti s navrhovanou činnosťou - inováciou vedenia V404 je nutná iba formálna úprava textovej časti Konceptiou územného rozvoja Slovenska (2011) v bode 12.2.2.13. Úprava mapovej časti nie je nutná.

Navrhovaná činnosť - inovácia vedenia V404 je v súlade s touto nadradenou strategickou územnoplánovacou dokumentáciou

ÚPN VÚC Žilinského kraja (2005 - 2017)

V záväznej časti ÚPN VÚC Žilinského samosprávneho kraja (1998), vyplývajúcej zo schválených zmien a doplnkov č.1 - 5 (2005 - 2017) je v časti I.7. „Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia v oblasti nadradenej energetickej infraštruktúry“ uvedené:

„7.6 chrániť územné koridory a plochy pre vedenia a zariadenia vo výhľade po roku 2025:

7.6.1 rekonštrukciu medzištátneho vedenia ZVN 400 kV Varín - št. hranica s ČR na 2x400 kV

7.6.3 odbočenie koridorov nových 2x400 kV vedení ZVN Varín - štátna hranica s Poľskom - Byczyna a ZVN Varín - štátna hranica s ČR - Nošovice od spoločného koridoru v katastrálnom území Kysuckého Nového Mesta (v úseku vedenia V404 medzi podpernými bodmi č.189 až č.197)“

Zároveň v grafickej časti uvedenej nadradenej územno-plánovacej dokumentácie je pre inovované vedenie V404 určený nový koridor, ktorý sa oddeľuje od existujúcej línie vedenia V404 nad obcou Ochodnica, obchádza mesto Čadca z východu a štátnu hranicu SR/ČR dosahuje v inom bode napojenia na českú časť vedenia (pozri Prílohu 1).

Ešte v nedávnej minulosti bolo v záujme SEPS vybudovať ako náhradu za existujúce vedenie V404 nové dvojité vedenie 2x400 kV, a to z časti v súbehu s V404 a z časti v novom koridore. Takáto koncepcia sa odrazila aj v aktualizáciách ÚPN VÚC Žilinský kraj od roku 2005 (zmeny a doplnky č.1) a následne aj v územnom pláne mesta Čadca. Ešte v roku 2016 bolo v tomto zmysle uvažované so zdvojením 400 kV vedenia V404 Varín - Nošovice, teda jeho nahradením za 2x400 kV vedenie, keď dvojité vedenie bolo trasované sčasti mimo existujúceho koridoru V404, s čiastočným využitím koridoru plánovaného nového 400 kV vedenia do Poľska a napojením na českú časť vedenia v inom mieste hraničného prepojenia.

V nasledujúcom období bola medzi spoločnosťami SEPS a ČEPS z technických a prevádzkových dôvodov vzájomne odsúhlasená zmena koncepcie budovania vedení v cezhraničnom profile SR/ČR a pôvodný úmysel vybudovať jedno dvojité 2x400 kV vedenie bol nahradený záujmom pre výstavbu dvoch jednoduchých 1x400 kV vedení. Jedným z nich je inovovaný cezhraničný profil V404 Varín - štátna hranica SR/ČR - Nošovice s posilnenou prenosovou kapacitou (posudzovaná navrhovaná činnosť), pričom česká strana už svoju časť vedenia inovovala a nie je možné iné prepojenie ako súčasný hraničný bod vedenia V404.

Súčasnne, v súvislosti s existenciou dlhodobo takto plánovanej verejnoprospešnej stavby v nadradenej ÚPD (ÚPN VÚC Žilinského kraja) sa postupne objavili nesúhlasné stanoviská dotknutých orgánov a organizácií (napr. obec Svrčinovec, firma Jozef Kondek - JOKO a syn, občianske združenie RIEKA) s trasovaním nového vedenia v inej trase ako v existujúcom koridore vedenia V404. V argumentáciách prevládalo nezmyselné vytváranie nového koridoru v krajine s nutným odlesnením, konflikt s prevádzkovanou skládkou odpadu a výzva na využitie existujúceho koridoru V404 ...

Na základe dlhodobých skúseností a poznatkov z reálnych investičných akcií sa SEPS snaží pre akékoľvek nové investičné zámery využívať prioritne existujúce koridory vedení prenosovej sústavy SR. Tak je tomu aj u navrhovanej činnosti, v súvislosti s ktorou prebieha komunikácia medzi navrhovateľom a Úradom VÚC Žilinského samosprávneho kraja s cieľom opätovného zosúladenia navrhovanej činnosti s ÚPN VÚC. V tomto zmysle z iniciatívy SEPS bola v roku 2016 vytvorená územnotechnická štúdia „Obnova 1x400 kV vedenia V404 Varín - Nošovice“, v rozsahu existujúceho koridoru V404. Účelom štúdie bolo preveriť možnosti trasovania inovovaného 1x400 kV vedenia v pôvodnej trase, avšak už v zúženom koridore, zohľadňujúc jeho trasovanie v lokálnych obchádzkach (v k.ú. Kysucké Nové Mesto a Zákopčie), pričom štúdia by slúžila tiež ako podklad pre následný proces EIA.

Zatiaľ posledná písomná komunikácia medzi navrhovateľom a úradom VÚC s cieľom zakomponovania projektu inovácie vedenia V404 do súčasného koridoru vedenia V404 prebehla 18.7.2019 v súvislosti s obstarávaním územného plánu regiónu Žilinského kraja.

Konštatujeme, že navrhovaná činnosť - inovácia vedenia V404 Varín - št. hranica SR/ČR v trasovaní podľa **VARIANTU 1** nie je v súlade v súčasnosti platnou územno-plánovacou dokumentáciou ÚPN VÚC Žilinského kraja. Naopak, navrhovaná činnosť v trasovaní podľa **VARIANTU 2** je v súlade s uvedenou územno-plánovacou dokumentáciou, avšak s výnimkou záverečného hraničného úseku, v ktorom musela trasa inovovaného vedenia dosiahnuť pôvodný hraničný bod napojenia na českú časť vedenia (ÚPN VÚC uvažuje o inom hraničnom bode napojenia).

Pre zosúladenie navrhovanej činnosti s územno-plánovacou dokumentáciou ÚPN VÚC Žilinského kraja je v prípade oboch variantov (**VARIANT 1**, **VARIANT 2**) nutná iba formálna úprava textovej časti v bodoch I.7.6.1. a I.7.6.3. V prípade **VARIANTU 1** je nutné aj zosúladenie mapovej časti s navrhovanou činnosťou. U oboch variantov (**VARIANT 1**, **VARIANT 2**) je nutné zakomponovanie definitívneho trasovania plánovaných alebo navrhovaných obchádzok zastavaných území niektorých dotknutých obcí.

Územné plány dotknutých miest a obcí

Z dotknutých sídel majú územné plány vypracované obce: Varín, Gbeľany, Nededza, Snežnica, Nesluša, Ochodnica, Raková, Dunajov, Svrčinovec a mestá Žilina, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou a Čadca. Územné plány nemajú vypracované dotknuté obce: Kotrčiná Lúčka a Zákopčie.

Varín, Gbeľany, Nededza, Žilina - MČ Zástranie

Uvedené dotknuté sídla v grafických častiach svojich platných územných plánoch rešpektujú koridor V404 ako nadradenú technickú infraštruktúru a uvažujú s ním aj pre inováciu vedenia, no v rozsahu šírky OP pre dvojité vedenie. V textovej časti preberajú stále platnú formuláciu z nadradeného ÚPN VÚC o rekonštrukcii na 2x400 kV vedenie.

Inovácia vedenia V404 je tak v oboch variantoch (**VARIANT 1**, **VARIANT 2**) v súlade s územnými plánmi uvedených dotknutých obcí - nutné sú iba formálne úpravy.

Snežnica

Obec v grafickej časti platného územného plánu rešpektuje koridor V404 ako nadradenú technickú infraštruktúru a uvažuje s ním aj pre inováciu vedenia, opäť v rozsahu šírky OP pre dvojité vedenie. V textovej časti rovnako preberá stále platnú formuláciu z nadradeného ÚPN VÚC o rekonštrukcii na 2x400 kV vedenie.

V súčasnosti obec pripravuje zmenu územného plánu. V rámci tohto procesu oslovila o.i. navrhovateľa (SEPS a.s.) ako dotknutého subjektu o zaujatie stanoviska a zároveň o zaujatie stanoviska k stavebným aktivitám v ochrannom pásme vedenia v časti, kde vedenie V404 križuje zastavané územie obce.

V odpovedi navrhovateľa sa o.i. obec dozvedela o uvažovanej možnosti alternatívneho trasovania inovovaného vedenia v lokálnej obchádzke zastavaného územia, kompletne cez extravilán.

Inovácia vedenia V404 je v oboch variantoch (**VARIANT 1**, **VARIANT 2**) v súlade s územným plánom obce - nutné sú iba formálne úpravy. V prípade uplatnenia lokálnej obchádzky zastavaného územia je nutné zakomponovanie jej definitívneho trasovania do územného plánu.

Kysucké Nové Mesto

Obec v grafickej časti platného územného plánu rešpektuje koridor V404 ako nadradenú technickú infraštruktúru a uvažuje s ním aj pre inováciu vedenia, opäť v rozsahu šírky OP pre dvojité vedenie. V textovej časti rovnako preberá stále platnú formuláciu z nadradeného ÚPN VÚC o rekonštrukcii na 2x400 kV vedenie.

Na území mesta vedie trasa existujúceho vedenia V404 cez zastavané územie v mestskej časti Dúbie. V územnom pláne mesta - v jeho grafickej aj textovej sa už uvažuje s lokálnou obchádzkou tohto zastavaného územia (lokálne alternatívne trasovanie je tu podporené aj v ÚPN VÚC Žilinského kraja).

Inovácia vedenia V404 je v oboch variantoch (**VARIANT 1**, **VARIANT 2**) v súlade s územným plánom mesta - nutné sú iba formálne úpravy. Nutné je príp. zakomponovanie definitívneho trasovania lokálnej obchádzky MČ Dúbie (až do výstavby je možná jeho príp. optimalizácia) do územného plánu.

Nesluša

Obec v grafickej časti svojho platného územného plánu rešpektuje koridor V404 ako nadradenú technickú infraštruktúru a uvažujú s ním aj pre inováciu vedenia, no v rozsahu šírky OP pre dvojité vedenie. V textovej časti preberajú stále platnú formuláciu z nadradeného ÚPN VÚC o rekonštrukcii na 2x400 kV vedenie.

V grafickej časti územného plánu obce sa už uvažuje s lokálnou obchádzkou zastavaného územia Kysucké Nové Mesto - MČ Dúbie, ktorá okrajovo zasahuje aj Neslušu.

Inovácia vedenia V404 je v oboch variantoch (**VARIANT 1**, **VARIANT 2**) v súlade s územným plánom obce - nutné sú iba formálne úpravy. Obdobne je nutné zakomponovanie definitívneho trasovania lokálnej obchádzky na hranici k.ú. Nesluša a Kysucké Nové Mesto (až do výstavby je možná jej príp. optimalizácia) do územného plánu.

Ochodnica

Obec v textovej časti svojho platného územného plánu preberá stále platnú formuláciu z nadradeného ÚPN VÚC o rekonštrukcii na 2x400 kV vedenie. V grafickej časti rešpektuje koridor V404 ako nadradenú technickú infraštruktúru a uvažuje s ním aj pre inováciu vedenia, no v rozsahu šírky OP pre dvojité vedenie a iba po bod, kde končí spoločná línia oboch navrhnutých variantov pre inováciu vedenia.

Od tohto miesta, kde sa oba varianty pre inováciu vedenia V404 oddeľujú od dovtedy ich spoločného úseku, územný plán obce preberá v súčasnosti platný stav nadradenej územno-plánovacej dokumentácie (ÚPN VÚC), keď existujúca línia V404 (**VARIANT 1**) je určená na demontáž a trasa pre inovované vedenie pokračuje v novom koridore (**VARIANT 2**). Obe línie vedú mimo zastavaného územia obce.

Inovácia vedenia V404 vo **VARIANTE 1** tak nie je v súlade s územným plánom obce, no nezasahuje do jej zastavaného územia. V prípade realizácie tohto variantu je nutné formálne opätovné určenie existujúcej línie V404 pre inovované vedenia V404 s úpravou textu a šírky ochranného pásma. Inovácia vedenia V404 vo **VARIANTE 2** je v súlade s územným plánom obce - nutné sú iba formálne úpravy.

Raková

Územný plán obce preberá v súčasnosti platný stav nadradenej územno-plánovacej dokumentácie (ÚPN VÚC), keď existujúca línia V404 (**VARIANT 1**) je určená na demontáž.

Inovácia vedenia V404 vo **VARIANTE 1** tak nie je v súlade s územným plánom obce, no nezasahuje do jej zastavaného územia. V prípade realizácie tohto variantu je nutné formálne opätovné určenie existujúcej línie V404 pre inovované vedenie V404 s úpravou

textu a šírky ochranného pásma. V prípade realizácie takej lokálnej obchádzky zastavaného územia Čadca - Siheľník v blízkosti hraníc k.ú. Čadca a Raková (až do výstavby je možná jej príp. optimalizácia), ktorá by okrajovo zasahovala aj do k.ú. Raková je nutné zakomponovanie definitívneho trasovania do územného plánu obce.

V trasovaní **VARIANTU 2** obec nie je dotknutá.

Dunajov, Krásno nad Kysucou

Územné plány oboch dotknutých sídel by mali preberať v súčasnosti platný stav nadradenej územno-plánovacej dokumentácie (ÚPN VÚC), podľa ktorej inovované vedenie (v súčasnosti stále uvažované ako 2x400 kV) vedie v novom koridore (**VARIANT 2**), ďaleko od ich zastavaného územia.

Inovácia vedenia V404 vo **VARIANTE 2** je v súlade s územným plánom dotknutých sídel - nutné sú iba formálne úpravy.

V trasovaní **VARIANTU 1** nie sú obidve sídla dotknuté.

Čadca

Územný plán mesta preberá v súčasnosti platný stav nadradenej územno-plánovacej dokumentácie (ÚPN VÚC), keď existujúca línia V404 (**VARIANT 1**) je určená na demontáž, a podľa ktorej inovované vedenie (v súčasnosti stále uvažované ako 2x400 kV) vedie v novom koridore (**VARIANT 2**).

Na území mesta Čadca vedie trasa existujúceho vedenia V404 pozdĺž okraja zastavaného územia mesta v lokalite U Siheľníka a tiež dvakrát križuje okrajové výbežky zastavaného územia. Podľa územného plánu mesta tu vedie trasa existujúceho vedenia V404 aj cez plochy navrhnuté na územný rozvoj (bytová výstava, občianska vybavenosť).

Na základe vydaného Rozsahu hodnotenia, ktorý pre ďalšiu fázu posudzovacieho procesu (EIA) určil o.i. optimalizovať trasovanie **VARIANTU 1** v lokalite Čadca - Siheľník bolo v koordinácii mesta, navrhovateľa a spracovateľa dokumentácie navrhnuté možné alternatívne trasovanie inovovaného vedenia, ktoré obchádza vyššie spomenuté rozvojové plochy.

Inovácia vedenia V404 vo **VARIANTE 1** tak nie je v súčasnosti v súlade s územným plánom mesta. V prípade realizácie tohto variantu je nutné buď opätovné určenie existujúcej línie V404 pre inovované vedenie V404 (s úpravou textu a šírky ochranného pásma), alebo v prípade realizácie lokálnej obchádzky zastavaného územia v lokalite U Siheľníka (až do výstavby je možná jej príp. optimalizácia) zakomponovanie definitívneho trasovania - v oboch prípadoch prostredníctvom zmeny územného plánu mesta.

Inovácia vedenia V404 vo **VARIANTE 2** je v súlade s v súčasnosti platným územným plánom mesta - nutné sú iba formálne úpravy textu a šírky ochranného pásma v grafickej časti. To však neplatí pre záverečný úsek pred štátnou hranicou v lokalite Dejovka (z dôvodu nutnosti napojenia sa na českú časť už inovovaného vedenia v pôvodnom hraničnom bode), ktorý nie je v súlade s územným plánom mesta - územný plán uvažuje s iným hraničným bodom prepojenia inovovaného vedenia.

Svrčinovec

Územný plán obce preberá v súčasnosti platný stav nadradenej územno-plánovacej dokumentácie (ÚPN VÚC), podľa ktorej inovované vedenie (v súčasnosti stále uvažované ako 2x400 kV) vedie v novom koridore (**VARIANT 2**). V grafickej časti územného plánu je však vedenie z väčšej časti trasované v zmenenej línii - západne od trasy **VARIANTU 2**.

Inovácia vedenia V404 vo **VARIANTE 2** tak nie je v súlade s územným plánom obce.

Pri trasovaní podľa **VARIANTU 1** nie je obec dotknutá.

Pre komplexné zosúladienie územných plánov jednotlivých dotknutých obcí s inováciou vedenia V404 bude nutné:

VARIANT 1

- zakomponovať novú (menšiu) šírku koridoru vedenia V404 po inovácii do územných plánov všetkých dotknutých sídel
- zakomponovať definitívne trasovanie pripravovanej lokálnej obchádzky v k.ú. Kysucké Nové Mesto (MČ Dúbie, alt. Nesluša) po ukončení inovácie V404
- zakomponovať definitívneho trasovanie prípadných (v súčasnosti navrhovaných) lokálnych obchádzok v k.ú. Snežnica a Čadca po ukončení inovácie V404

VARIANT 2

- zakomponovať novú (menšiu) šírku koridoru vedenia V404 po inovácii do územných plánov dotknutých sídel Varín, Gbeľany, Nededza, Žilina - Zástranie, Snežnica, Kysucké Nové Mesto, Nesluša, Ochodnica
- zakomponovať definitívneho trasovanie pripravovanej lokálnej obchádzky v k.ú. Kysucké Nové Mesto (MČ Dúbie, alt. Nesluša) po ukončení inovácie V404
- zakomponovať definitívne trasovanie prípadnej (v súčasnosti navrhovanej) lokálnej obchádzky v k.ú. Snežnica po ukončení inovácie V404
- zakomponovať nový koridor ochranného pásma inovovaného vedenia V404 do územných plánov dotknutých sídel Ochodnica, Dunajov, Krásno nad Kysucou
- zakomponovať novú (menšiu) šírku koridoru vedenia V404 do územných plánov dotknutých sídel Čadca a Svrčinovec
- zakomponovať upravené trasovanie koridoru inovovaného vedenia V404 v priestore štátnej hranice SR/ČR do územných plánov dotknutých sídel Čadca a Svrčinovec